

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Teologická fakulta

Katedra teologických věd

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Karel Fořt (1921–2014) - život a dílo

Autor práce: Bc. Tomáš Rytíř

Vedoucí práce: Mgr. Tomáš Veber, Th.D.

Studijní obor: Teologie, navazující

Forma studia: Kombinovaná

2016

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci, nazvanou *Karel Fořt (1921–2014) - život a dílo*, vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a za použití pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že, v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Teologickou fakultou) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

.....

Bc. Tomáš Rytíř

V Českých Budějovicích dne: 14. 03. 2016

Poděkování: Děkuji vedoucímu mé diplomové práce Mgr. Tomáši Vebrovi, Th.D., za vedení práce, cenné rady a předané zkušenosti.

OBSAH:

1. Úvod.....	5
2. Stručný životopis Karla Fořta.....	7
3. Život a dílo Karla Fořta v proměnách času.....	9
3.1. Dětství a mládí (1921–1940)	16
3.1.1. Dobový kontext – období let 1921–1940.....	16
3.1.2. Narození, mládí a dospívání Karla Fořta.....	18
3.2. Dospělost a aktivní kněžská služba Karla Fořta (1940–2014)	24
3.2.1. Období do emigrace.....	24
3.2.1.1. Dobový kontext – období let 1940–1950	24
3.2.1.2. Život a práce Karla Fořta do emigrace.....	31
3.2.2. Emigrace a misijní činnost	45
3.2.2.1. Dobový kontext – období let 1950–1989.....	45
3.2.2.1.1. Dění ve světě.....	45
3.2.2.1.2. Dění v Čechách.....	48
3.2.2.2. Karel Fořt v emigraci.....	50
3.2.2.3. Česká duchovní služba Mnichov.....	61
3.2.2.4. Spolupráce s rádiem Svobodná Evropa.....	64
3.2.3. Návrat domů.....	68
3.2.3.1. Dobový kontext – období let 1989–2014.....	68
3.2.3.2. Stáří a smrt Karla Fořta.....	71
4. Závěr.....	77
5. Seznam použitých zdrojů.....	78
6. Seznam použitých zkratk.....	80
7. Seznam příloh.....	81
8. Abstrakt.....	83

1. ÚVOD

Tématem mé diplomové práce, je život a dílo významného kněze, vlastence a rodáka z Rožmitálu pod Třemšínem, Karla Fořta. Toto téma jsem si vybral, abych přiblížil život a dílo kněze, který ovlivnil nejednu generaci křesťanů. Jsem přesvědčen, že bližší seznámení s jeho životem a událostmi, které ho více, či méně ovlivnily, povede k lepšímu pochopení práce a díla tohoto kněze.

Cílem práce je vytvořit ucelený popis nejen života a díla Karla Fořta, ale i doby, ve které žil. V první fázi práce jsem se zaměřil na vyhledání pamětníků. V druhé fázi následoval sběr dobového materiálu. Díky kancléři a archiváři českobudějovického biskupství panu Václavu Kubešovi, jsem měl také možnost nahlédnout do kněžské matriky biskupství, kde jsou uvedena základní data o jeho osobě. Dalším pramenem k této práci byly historické spisy, uložené ve Státním oblastním archivu v Třeboni.

Celou diplomovou práci, jsem rozdělil do několika kapitol. V první kapitole jsem stručně shrnul celý život Karla Fořta. Další velmi obsáhlou kapitolu, kterou jsem rozdělil do několika podkapitol, jsem nazval „Život a dílo Karla Fořta v proměnách času“. První podkapitola pojednává o dětství a mládí Karla Fořta, jeho rodině a školní docházce. V druhé podkapitole je popsána jeho dospělost a aktivní kněžská služba, a zahrnuje jeho studia na gymnáziu ve Strakoněch a později i Českých Budějovicích, kde po rozhodnutí stát se knězem nastoupil do kněžského semináře. Jsou zde popsány události 2. světové války, kdy byl nuceně nasazen na práce do Německa, i počátky jeho kněžského života. V předposlední podkapitole je popsána emigrace a misijní život Karla Fořta. Začíná jeho útekem z komunistického Československa, pokračuje pobytem v utečeneckém táboře „Valka“, misijní činností v Alžírsku, působením v mnichovské farnosti a končí spoluprací s Rádiem Svobodná Evropa. Práce je ukončena podkapitolou „Návrat domů“. Celou práci jsem doplnil dobovým kontextem rozděleným do čtyř období života Karla Fořta, který popisuje nejen světové dění, ale i události v samotném Československu.

Primárním zdrojem, o který se tato práce opírá je kniha Karla Fořta „*Život voněl člověčinou*“¹, která popisuje jeho život od narození po návrat do vlasti z emigrace. Dalšími velmi důležitými zdroji jsou archivní dokumenty ze Státního oblastního archivu

¹ FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007.

v Třeboni² a kniha promluv v Rádiu Svobodná Evropa „*Cesta, pravda, život, Postila otce Karla, slovo Boží na vlnách Svobodné Evropy* (1980 – 1995).“³ Při zpracovávání dobového kontextu jsem nejvíce čerpal z knihy „*Malé církevní dějiny*“⁴, významného německého autora a profesora církevních dějin Augusta Franzena, knihy „*Dějiny katolické církve III*“⁵, českého katolického kněze a historika Mons. Jaroslava Kadlece, dále knihy „*Neumlčená II, kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*“⁶ autora Václava Vaška, který byl politickým vězněm a katolickým aktivistou, knihy „*Stát a církev v Československu v letech 1948 – 1953*“⁷ od českého historika Karla Kaplana a dalších několika publikací použitých v této práci.

Sekundárními zdroji, ze kterých jsem čerpal, byly internetové odkazy a citace z různých dostupných pramenů.

² SOA Třeboň, Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice (1700) 1804-1950.

³ FORT Jaroslav Karel, *Cesta, pravda, život, Postila otce Karla, slovo Boží na vlnách Svobodné Evropy* (1980 – 1995), sdružení sv. Jana Neumanna, 1999.

⁴ FRANZEN, August, *Malé církevní dějiny*, České katolické nakladatelství Zvon.

⁵ KADLEC Jaroslav, *Dějiny katolické církve III.*, Univerzita Palackého Olomouc.

⁶ VAŠKO Václav, *Neumlčená II, kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*, Zvon Praha 1990.

⁷ KAPLAN Karel, *Stát a církev v Československu v letech 1948-1953*, Doplněk Brno.

2. STRUČNÝ ŽIVOTOPIS KARLA FOŘTA

Karel Fořt se narodil 8. listopadu 1921 v Rožmitálu pod Třemšínem. Brzy po narození se rodina odstěhovala do Skočic. V roce 1938 začal studovat na gymnáziu ve Strakoncích a pak, když se uvolnilo místo v tzv. „malém“ semináři, přestoupil do Českých Budějovic. Po maturitě nastoupil do českobudějovického „velkého“ kněžského semináře. V indexu ze semináře měl poznámku, že má ze všech zkoušek hodnocení "eminenter", což ho řadilo k výborným studentům. Ve svých devatenácti letech v roce 1940, byl vyšetřován Gestapem za "skautský odboj" a hned nato krátce uvězněn. V roce 1942 byl ve svých 21 letech, spolu s několika spolužáky totálně nasazen v ocelárně Hermann Göring Werke Linz, kde se také osobně setkal s Adolfem Hitlerem. V roce 1945, po konci 2. světové války, se vrátil z Rakouska a pokračoval ve studiu v českobudějovickém semináři.

Po ukončení studia, byl 27. června 1948 ve svých dvaceti sedmi letech vysvěcen v Českých Budějovicích na kněze. Poté byl biskupem monsignorem Josefem Hlouchem, ustanoven kaplanem ve Vimperku a okolí. Dne 10. července 1950, po hrozbě zatčení, odešel přes hranice do exilu. Internován byl v utečeneckém táboře Valka u Norimberka. Tam si také podal žádost do Říma o vyslání do misie.

V roce 1951 byl vyslán do misie v Alžírsku na místo jménem Bona (dnešní Annaba) a okolí. Odtud jezdil každé tři roky na dovolenou do Německa ke svému příteli Dr. Heidlerovi. Dr. Heidlera, který působil v Rádiu Svobodná Evropa – RSE, znal ještě z doby pobytu v utečeneckém táboře. V roce 1960 vypukla v Alžírsku revoluce, na venkově přibývalo násilí a vražd od rebelů. Protože se situace nezklidňovala, ale naopak se stále zhoršovala, museli všichni cizinci, tedy i Karel Fořt zemi opustit. Poté Karel Fořt odešel do Německa a stal se v Mnichově spolupracovníkem Dr. Heidlera, kterého posluchači v rádiu Svobodná Evropa znali pod přezdívkou „Otec Křišťan“. Pomáhal mu organizovat českou duchovní službu. Ve svých 42 letech, v roce 1963, převzal Karel Fořt po Dr. Heidlerovi českou duchovní správu v Německu. Dr. Heidler se pak plně věnoval vysílání rádia Svobodná Evropa.

V roce 1965 se Karel Fořt stal vedoucím české duchovní služby v Německu. Po nové vlně emigrací z komunistického Československa v roce 1968 založil Klub Šumava - Tatry v Mnichově, jako pomoc těmto utečencům. Rok poté získala česká farnost statut národních farností pro Čechy ve velkých městech Německé spolkové republiky.

V 52 letech, byl Karel Fořt jmenován papežem Pavel VI. monsignorem. Po smrti Dr. Heidlera v roce 1980 převzal Karel Fořt místo redaktora náboženského vysílání Rádia Svobodná Evropa. Ještě téhož roku předal českou farnost u sv. Štěpána P. Karlu Janouškovi. Nadále ale zůstal delegátem v Německu, a to až do roku 1991, kdy se ho vystřídal P. Pavel Kučera, který dosud působil v Zindorfu. Po P. Karlu Janouškovi se farářem české misie stal ThDr. Jan Bárta a v roce 1995 převzal farnost P. Jiří Kopic. V roce 1995 spolu s ukončením vysílání Rádia Svobodná Evropa v Mnichově, ukončil Karel Fořt svou 35letou činnost pro toto rádio. S vysíláním se loučil těmito slovy: "Po 44 letech končíme tyto poslední bohoslužby v české řeči, přenášené rozhlasem Svobodná Evropa a loučíme se s našimi posluchači za Šumavou, na Moravě i pod Tatrami. Zveme je k poslechu ještě příští neděli 4. června na Boží hod svatodušní, kdy se s nimi společně se slovenskou farností slavnostním díkuvzdáním již definitivně rozloučíme. Za týden tedy ještě jednou a naposledy na slyšenou!"⁸

V roce 1999 získal pro vedení německé farnosti faráře z Čech, P. Bohuslava Švehlu. Sám pak psal vzpomínky, vypomáhal v českých farnostech, zvláště ve Vimperku a v Horažďovicích, kde začínal své kněžské působení. Velmi často se vracel z Mnichova do Českých Budějovic, kde se aktivně zapojil do dění v českobudějovické diecézi. V roce 2012 se mu dostalo od prezidenta České republiky Václava Klause vysokého ocenění, ve formě řádu Tomáše Gariqua Masaryka.

Karel Fořt zemřel 21. ledna 2014 v Českých Budějovicích ve svých 92 letech.⁹

⁸ <http://www.misie-nemecko.com/index.php> (cit. dne 14. 3. 2016).

⁹ Tamtéž, (cit. dne 14. 3. 2016).

3. ŽIVOT A DÍLO KARLA FOŘTA V PROMĚNÁCH ČASU

Život a dílo Karla Fořta postupně ovlivnila rozhodnutí těchto papežů: Pius XI., Pius XII., Jan XXIII., Pavel VI., Jan Pavel I., Jan Pavel II., Benedikt XVI. a František. Ovlivnili jak jeho život v mládí, při formování jeho víry, tak i život při studiích a kněžském působení na farnosti před emigrací, v emigraci samotné a konečně i po návratu do vlasti, po pádu komunismu v Československu.

Pius XI. (pontifikát 1922 – 1939)

V roce 1922 se ujal svého pontifikátu papež Pius XI. Jeho pontifikát byl konferován s moderními totalitními státy, s nimiž církev neměla ještě zkušenost. Obtížím, které tyto státy církvím působily, se papež snažil předcházet konkordáty – papež se musel vyrovnat s nástupem komunismu v Rusku, fašismem v Německu, Itálii a perzekucí věřících i kléru na mnoha místech světa. Velký přínos jeho pontifikátu byl i ve vnitrocírkevních oblastech: v roce 1925 zavedl svátek Krista Krále a celé lidské pokolení zasvětil Božskému srdci Ježíšovu; v roce 1931 uveřejnil sociální encykliku *Quadragesimo anno*; zvláštní péči věnoval misijní činnosti.¹⁰

Dvacet let po ruské Říjnové revoluci 19. března 1937 odsoudil v encyklice „*Divini Redemptoris*“ s veškerou rozhodností ateistický bolševismus.¹¹ Papež Pius XI. za svůj sedmnáctiletý pontifikát vydal celkem třicet jedna encyklik. Tyto encykliky se týkaly jak sociální, tak i církevní problematiky, jako například oblasti misijní činnosti, křesťanské výchovy mládeže, křesťanského manželství a v neposlední řadě i ateismu. Papež Pius XI. zemřel 10. února 1939, několik dní před rozpoutáním druhé světové války.

Na začátku pontifikátu papeže Pia XI. bylo Karlu Fořtovi jeden rok, na konci osmnáct let. Protože se narodil a žil v katolické rodině, kde víra byla nezbytnou součástí jeho výchovy, tak právě papež Pius XI. byl tím, kdo pomáhal prostřednictvím jeho

¹⁰ KADLEC Jaroslav, *Dějiny katolické církve III.*, Univerzita Palackého Olomouc, 1993, s. 471.

¹¹ GELMI Josef, *Papežové od svatého Petra po Jana Pavla II*, Mladá fronta, Praha, 1994, s. 268.

rodičů Karlu Fořtovi formovat jeho víru. Otázky týkající se misijní činnosti, kterým papež Pius XI. věnoval tolik pozornosti, mohly velice dobře nasměrovat Karla Fořta k pozdějšímu rozhodnutí jít stejnou cestou.

Pius XII. (pontifikát 1939 – 1958)

Druhého března 1939 byl jednomyslně zvolen v druhém volebním kole Pius XII., protože se nikdo jiný nezdál být s to převést Petrovu lodičku strašnou dobou útrap.¹² Mottem jeho pontifikátu bylo Mír ze spravedlnosti. Měl vznešenou, ušlechtilou, inteligentní a zároveň zbožnou povahu, byl přitom střízlivý a věcný politik, který byl zvyklý počítat jen s danými možnostmi a nepouštěl se do ničeho, dokud předem zrale neuvážil a nepromyslel všechny důsledky. Tím se snad nejvíc odlišoval od svého předchůdce a ještě více od svého nástupce, kteří reagovali spontánně, a proto mnohdy odvážněji. Jeho politika byla cílevědomá a jasná, jeho zbrani bylo vytrvalé vyjednávání. V četných promluvách a encyklikách neúnavně vybízel k zachování práva, dával pokyny a hlásal křesťanské zásady.

Pius XII. se pokusil ještě v posledním okamžiku zabránit vypuknutí války a udržet od ní aspoň Itálii. Jeho diplomatická akce u Hitlera počátkem května 1939 se nezdařila.¹³ Pius XII. po válce dále neúnavně vybízel k míru, poskytoval těžce zkoušeným trpícím národům pomoc organizovanou charitou; stavěl se proti tezi o kolektivní vině všech Němců a z toho vyvozovaným nenávisným kampaním. Zároveň se jeho milující péče obracela k válečným zajatcům a uprchlíkům. Bolestně se ho dotýkalo, že celé katolické země, jako Polsko, Maďarsko aj. se dostaly do komunistické mocenské oblasti; na pronásledování křesťanů a věznění biskupů a kněží, které v těchto zemích brzy propuklo, odpověděl exkomunikací odpovědných činitelů. Vůči bolševismu, který způsobil křesťanstvu a církvi největší ztráty, byl papežův postoj nesmířitelný.¹⁴

Papež Pius XII. byl velmi nekompromisní vůči totalitním společnostem. Ať to byla na počátku jeho pontifikátu Hitlerova Třetí říše, nebo poválečné totalitní komunistické státy. Karel Fořt v té době studoval na gymnáziu v Českých

¹² FRANZEN, August, *Malé církevní dějiny*, České katolické nakladatelství Zvon, 1992, s. 274.

¹³Tamtéž, s. 275-276.

¹⁴Tamtéž, s. 276-277.

Budějovicích, později i v kněžském semináři. Učení a encykliky vydané papežem Piem XII. provázeli Karla Fořta nejen při kněžských studiích. Poskytovali mu duchovní podporu při nuceném nasazení v Německu, poté v jeho kněžském působení ve Vimperské farnosti a v začátcích jeho emigrace. Stejně jako papeže Pia XII., tak i Karla Fořta velmi trápilo poválečné uspořádání zemí, hlavně východního bloku, kdy se ve všech těchto státech dostali k moci komunisté. Právě papež Pius XII. byl také tím, kdo schvaloval žádost o vyslání Karla Fořta do misie v Alžírsku.

Jan XXIII. (pontifikát 1958 – 1963)

Krátký pontifikát Jana XXIII. (28. 10. 1958 - 3. 6. 1963) znamenal obrat od pontifikátu Pia XII. V charizmatické bezstarostnosti se papež vzdal starých tradic, obdařil církev novým obrazem papežství a otevřel její okna a dveře odděleným bratřím ve východní církvi i na Západě.¹⁵

Ve všem byl úplný opak přísného, aristokratického autokrata Pia XII. Chtěl být opět zcela římským biskupem a jako římský biskup pastýřem univerzální církve. Proto skoncoval s uzavřeností Vatikánu, stýkal se s římským lidem, navštěvoval římské sirotčince a nemocnice, celé hodiny strávil v hovoru s vězni věznice Regina Coeli a konal bohoslužby ve farnostech římské periferie.¹⁶

Cílem Jana XXIII. bylo přizpůsobení metod duchovní správy v diecézích a v řádech. Zvláště pak se v misiích začalo s největší velkodušností a naléhavostí s řešením problému akomodace; byly zřizovány domácí hierarchie a v misijní práci se definitivně skončilo s europeismem. Církev má vycházet vstříc národním kulturám, a ne je vykořeňovat a vstřebávat. Musí vycházet vstříc také odloučeným bratřím východní církve a reformačních církví; církev se nesmí stahovat do své vlastní věže a čekat na druhé.¹⁷ Byl to právě papež Jan XXIII., který dne 25. ledna 1959 ohlásil světu rozhodnutí konat ekumenický koncil. II. vatikánský koncil se konal v letech 1962-1965. Papež Jan XXII. se tedy jeho konce nedožil, když zemřel po dlouhé nemoci 3. června 1963.

V době působení Jana XXII. Karel Fořt končí svoji misijní činnost a odchází do Německa. Tam začíná spolupracovat s Dr. Heidlerem. Na konci pontifikátu Jana XXII.

¹⁵ FRANZEN, August, *Malé církevní dějiny*, České katolické nakladatelství Zvon, 1992, s. 290.

¹⁶Tamtéž, s. 291.

¹⁷Tamtéž, s. 293.

se stává českým duchovním správcem v Německu. V této funkci ho zcela jistě povzbudil velmi lidský přístup papeže k věřícím a jeho názor, že se církev nemá stahovat do sebe, ale otevřít se světu, protože i on ke svým věřícím přistupoval s úctou láskou a pokorou.

Pavel VI. (pontifikát 1963 – 1978)

Pro Pavla VI., který nastoupil na papežský stolec v roce 1963 po Janu XXII. jako nejvyšší pastýř, bylo těžké spravovat jeho dědictví a pokračovat v něm. Svým způsobem to dělal s nemenší důsledností.¹⁸ Již v prvním rozhlasovém poselství v červnu 1963 se nový papež nechal slyšet, že jeho úkolem je pokračovat v koncilu zahájeném jeho předchůdcem. V nástupním projevu pak ovšem také zdůraznil, že bude bránit církev proti všem pomýlením. Výstižně tím charakterizoval svůj pontifikát: Obnova – ano, nahodilé změny – ne.¹⁹ Byl otevřený pro všechny moderní otázky, oblíbil si dialog s lidmi „stojícími mimo“ a s nejhlubší odpovědností chtěl pokračovat v linii svého předchůdce. Za své hlavní cíle určil: pokračování koncilu, dialog s východními církvemi, otevřenost k odloučeným křesťanským církvím na Západě a dialog církve s moderním světem.²⁰

Pavel VI. neustával hlásat víru svými učitelskými listy. V jeho činnosti jako nejvyššího učitele církve převládal spíše konzervatismus. V encyklice „Mysterium fidei“ z roku 1965 zdůraznil, že církev nevidí důvod, proč se vzdávat dobrých a osvědčených vzdělávacích tradic. V oběžníku „Sacerdotalis coelibatus“ trval na spojení celibátu s kněžskou službou.²¹ V roce 1967 papež pokračoval encyklikou „Populorum progressio“ v řadě papežských sociálních okružních listů. V ní také poukázal na bídu rozvojových zemí. Katolickou manželskou morálku shrnul v roce 1968 v encyklice *Humanae vitae*.

Když papež Pavel VI. dne 6. srpna 1978 ve stáří 80 let zemřel, byl hodnocen a ceněn jako papež míru, který v časech pronikavých změn, řídil církev s velkou rozvážností.²²

Papež Pavel VI. představoval důležitý milník v životě Karla Fořta. Dva roky po jeho nástupu do funkce v roce 1965 byl ukončen II. vatikánský koncil s jeho pro církev i

¹⁸FRANZEN August, *Malé církevní dějiny*, České katolické nakladatelství Zvon, 1992, s. 294.

¹⁹GELMI Josef, *Papežové od svatého Petra po Jana Pavla II*, Mladá fronta, Praha, 1994, s. 290.

²⁰FRANZEN August, *Malé církevní dějiny*, České katolické nakladatelství Zvon, 1992, s. 294.

²¹GELMI Josef, *Papežové od svatého Petra po Jana Pavla II*, Mladá fronta, Praha, 1994, s. 293.

²²FRANZEN August, *Malé církevní dějiny*, České katolické nakladatelství Zvon, 1992, s. 274-275.

svět velmi důležitými dekrety. Nyní pro Karla Fořta, už jako vedoucího duchovní služby v Německu nastává povinnost, seznámit se závěry tohoto koncilu a podle toho také i pracovat. Velkým oceněním jeho práce bylo papežské jmenování monsignorem v roce 1973.

Jan Pavel I. (pontifikát 1978 – 1978)

Nástupcem Pavla VI. byl 26. srpna 1978 zvolen Jan Pavel I. Jako papež se pokoušel pokračovat ve snahách svých předchůdců Jana XXIII. a Pavla VI. Za ústřední úkol církve vyhlásil hlásání radostné zvěsti. Za hlavní světové výzvy pokládal: uvolnění napětí, odzbrojení, mír, spravedlnost. Papežský úřad chápal podle vzoru papeže Řehoře Velkého jako službu věřícím. Jan Pavel I. postavil svůj pontifikát pod zvláštní ochranu Panny Marie. V činnosti Pavla VI., i při jeho skromnosti a lidskosti z něho vyzařovala velká síla. Když již 28. září 1978 zemřel, vyvolala jeho smrt v nejširších kruzích hluboké pohnutí, což bylo zřejmé i z neustálého tvrzení, že prý papež byl zavražděn. Pohřben byl 4. října v chrámu sv. Petra.²³

Jan Pavel II. (pontifikát 1978 – 2005)

Volba nového papeže přinesla překvapení. Kardinálové nezvolili 16. října 1978 za hlavu církve po více než 450 letech opět Itala, ale arcibiskupa krakovského Karola Wojtylu, Jana Pavla II. se ve svém programovém projevu ze 17. října 1978 přihlásil k závěrům II. Vatikánského koncilu, k náboženské svobodě, ke kolegiálnímu rozhodování biskupů i k potřebě posílit disciplínu církve. Odmítl násilné protesty, i když směřují proti vykořisťovatelům. Neustále a se vši rozhodností odmítl potraty, rozvody a ochranu před početím.²⁴ Pro jeho pontifikát a chápání Petrova úřadu byla charakteristická prosba: „Pomozte mi, abych vám sloužil“. Také Jan Pavel II. chápal papežský úřad jako službu věřícím. Pod ním probíhala dále výstavba kolegiálních struktur, na významu značně získal Biskupský synod. Kardinály celého světa papež povolával porůznu do Říma.²⁵ Papež Jan Pavel II. byl známý také velkou Mariánskou zbožností. Jeho vztah k Matce Boží byl zcela postaven na evangeliu, na Božím slově.²⁶ Při pastoračních cestách navštěvoval významná mariánská poutní místa světa a v roce

²³FRANZEN August, *Malé církevní dějiny*, České katolické nakladatelství Zvon, 1992, s. 276.

²⁴GELMI Josef, *Papežové od svatého Petra po Jana Pavla II*, Mladá fronta, Praha, 1994, s. 303.

²⁵FRANZEN August, *Malé církevní dějiny*, České katolické nakladatelství Zvon, 1992, s. 277.

²⁶COMASTRI Angelo in DZIVISZ Stanislaw, DRAZEK Czeslaw, BUZZONETTI Renato, *Síla v slabosti Jana Pavla II*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 2006, s. 96.

1987 vyzdvihl ve své encyklice „Redemptoris mater“ náboženský význam úcty k Panně Marii. Pro svůj původ byl papež hluboce proniknut myšlenkou sociální spravedlnosti.²⁷ Jan Pavel II. také neustále zdůrazňoval snahu o dosažení jednoty všech křesťanů.²⁸ Rovněž se snažil zlepšovat vztahy s židy. Co se týká české historie, tak papež Jan Pavel II. svatořečil Anežku Českou a Zdislavu z Lemberka. Zemřel po dlouhé nemoci v Římě 2. dubna 2005. Papežem Františkem byl pak 27. dubna 2014 kanonizován.

Papež Jan Pavel II. byl jedním z velkých papežů, kteří dlouhodobě provázeli Karla Fořta jeho duchovním životem. Muselo být pro něj velikým zadostiučiněním, že tento papež pocházel z Polska, kde stejně jako v Československu vládl tvrdou rukou komunistický režim. To se také odrazilo v učení a výrocih papeže, se kterým se Karel Fořt více než ztotožňoval. V době trvání pontifikátu Jana Pavla II., Karel Fořt začal promlouvat z Rádia Svobodná Evropa ke svým posluchačům v komunistickém Československu. Po patnácti letech v důsledku ukončení vysílání tohoto Rádia z Německého Mnichova, končí i on svoji činnost. S tímto papežem prošel revoluční dobou v roce 1989 a poté se mu splnilo i velké přání, vrátit se zpět do nyní už svobodně vlasti.

Benedikt XVI. (pontifikát 2005–2013)

Benedikt XVI., vlastním jménem Joseph Ratzinger, nastoupil na papežský stolec 19. dubna 2005 a v čele katolické církve tak nahradil Jana Pavla II. Benedikt XVI. byl konzervativním papežem a navazoval v mnohém na svého předchůdce.²⁹ Ve svém kázání v Sixtinské kapli dal papež Benedikt jasně najevo, že křesťanská jednota pro něj bude prioritou, i když v minulosti prohlásil, že úplná jednota není pravděpodobná.³⁰ Papež Benedikt říkal, že Židé stále mají v Božích plánech zvláštní místo a dodává, že spojení Židů a křesťanů v jeden vyvolený lid je v rukou Božích.³¹

Benediktova vize církve jedenadvacátého století je vizí malých, dynamických komunit, podobných klášterům, které vyrašily po celé Evropě v duchu Řehole svatého Benedikta. Zdůraznil, že tyto komunity se nemají stát výlučnými, ani nemají nahradit farnosti. Musejí však dosáhnout ke všem lidem.³² Dne 11. února 2013 jako dosud jediný

²⁷FRANZEN August, *Malé církevní dějiny*, České katolické nakladatelství Zvon, 1992, s. 278.

²⁸GELMI Josef, *Papežové od svatého Petra po Jana Pavla II*, Mladá fronta, Praha, 1994, s. 308.

²⁹<http://www.aktualne.cz/wiki/osobnosti/papez-benedikt-xvi/r~i:wiki:1131/> (cit. dne 14.03.2016).

³⁰WATTS Greg, *Dělník na vinici*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 2006, s. 84.

³¹Tamtéž, s. 85.

³²Tamtéž, s. 91.

papež v historii, rezignoval s odkazem na svůj vysoký věk na papežský post.

V době pontifikátu papeže Benedikta XVI. Karel Fořt pracoval jak ve farnosti v Mnichově tak i v českobudějovické diecézi. Při pobytu v Českých Budějovicích už také bydlel v kněžském domově v Suchém Vrbném.

František (pontifikát 2013 – dosud)

Konkláve zvolilo 13. března 2013 jako papežem argentinského kardinála Jorgeho Maria Bergolia. Přijal jméno František podle Františka z Assisi, neboť klade důraz na skromnost a sociální aspekty, přičemž se zastává chudých. Současně se snaží církev přiblížit lidem. Je prvním papežem z Ameriky a prvním mimoevropským od Řehoře III., který stál v čele církve v letech 731 až 741. Papež je mnohem blíže věřícím než jeho předchůdce Benedikt XVI. Už po svém zvolení se choval velmi otevřeně k poutníkům, podával si s nimi ruce, nebo jim žehnal.³³

Papež František od začátku svého pontifikátu vydal dvě encykliky. První encyklika je „Lumen Fidei“. Zajímavostí této encykliky je, že je to encyklika dvou papežů, jak vysvětluje v odstavci sedm papež František: „Tyto úvahy o víře zamýšlejí v kontinuitě se vším, co o této teologální ctnosti církevní magisterium prohlásilo, přiřadit se k tomu, co napsal v encyklikách o lásce a naději Benedikt XVI. Ten již téměř dokončil prvotní znění encykliky o víře. Jsem mu za to hluboce vděčný, přijímám v Kristově bratrství jeho cennou práci a vkládám do tohoto textu několik dalších příspěvků. Petrův nástupce, včera, dnes i zítra, je totiž vždycky povolán „utvrzovat bratry“ v onom nezměrném pokladu víry, který Bůh dává každému člověku jako světlo na cestu.“³⁴

Papež František byl posledním papežem života Karla Fořta. Rok po nástupu Františka na papežský stolec dne 21. ledna 2014 Karel Fořt umírá.

³³ <http://tema.novinky.cz/papez-frantisek> (cit. dne 14.03.2016).

³⁴ <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=18511> (cit. dne 14.03.2016).

3. 1. DĚTSTVÍ A MLÁDÍ (1921–1940)

3.1.1. Dobový kontext - období let (1921–1940)

V roce 1921 jmenoval v Československu prezident Tomáš Garrigue Masaryk pátou československou vládu, vládu premiéra Edvarda Beneše. V Německu v této době dochází k nástupu fašismu, který se v roce 1922 pod vedením Benita Mussoliniho rozšířil i do Itálie. Církev se v českých zemích potýkala s velkým odlivem věřících. A to díky přetrvávajícím vzpomínkám lidí na rakousko-uherský císařský režim, se kterým si lidé stále ještě spojovali katolickou církev. Do roku 1921 vystoupilo z církve na milion čtyři sta tisíc lidí, a to hlavně ve středních Čechách. S tím souvisel i pokles kněžských povolání.

Touto problematikou se zabýval i rektor a profesor kněžského semináře v Českých Budějovicích monsignor Karel Reban (1892–1957). O nedostatku kněží píše: „Příčina nedostatku kněží u nás po převratu byla hlavně malá víra našich studentů, jejímž důsledkem byla bázeň před mravními povinnostmi katolického kněžství a před obtížemi hmotnými, jímž se kněžstvu vyhrožovalo, před utrpením a pronásledováním, před výsměšnou, přímo útrpností, kterou inteligence projevovala katolickému knězi, dávajíc mu již pohledy a svým chováním na srozuměnou, že ho lituje a nechápe, jak ještě někdo je s to obětovati z náboženských pohnutek svůj rozum a svou svobodu. Bohužel velikou příčinou poklesu kněžských povolání byla pohoršení kněžské v době reformistické horečky a kněžských smutných odpadů.“³⁵

Někteří lidé zůstali bez vyznání, jiní se stali příslušníky česko-bratrské církve evangelické, největší část přešla do církve československé, založené bývalými katolickými duchovními. Na podkarpatské Rusi asi 100 000 sjednocených katolíků přešlo k pravoslaví. Odpadové hnutí katolicismus oslabilo, ale nezničilo. Tři čtvrtiny českého národa zůstali své víře věrni. Biskupské stolce byly obsazeny duchovními vešlými z lidu. Nejpopulárnější postavou mezi novými katolickými hierarchy byl olomoucký arcibiskup Antonín Cyril Stojan (1921 - 1923), muž svatého života a zlatého

³⁵ Srov. - příloha č. 1 této práce, SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice (1700) 1804-1950*, sign IIA2, karton 2, list 456.

srdce. Arcidiecéze pražská byla svěřena učenému a nesmlouvavému profesorovi Františkovi Kordačovi (1920 - 1931). Katolíci zreorganizovali vnitropolitickou obranu a odvrátili nejhorší nebezpečí. Měli však jen tolik práv, kolik si jich dobyli. Uzákonění rozluky manželství a nepříznivých školských zákonů se ubránit nedovedli. V druhém desetiletí se poměry podstatně zlepšily. Roku 1929 uzavřela Československá republika se Svatou Stolicí *Modus vivendi*³⁶, jímž byly upraveny hranice diecézí ve shodě s hranicemi státními a právo nominační. Státní představitelé se chovali k církvi daleko vlídněji. Projevilo se to zejména za mohutného katolického sjezdu roku 1935. Také vnitřní náboženský život se začal slibně rozvíjet, hlavně díky působení obrozených řeholí.³⁷

Rektor českobudějovického semináře Karel Reban ve své práci potvrzoval zlepšení situace i v otázce počtu bohoslovců v seminářích: „Dnešní stav kněžských povolání je početně daleko lepší. V Českých Budějovicích na příklad se počet bohoslovců za poslední desetiletí zdesateronásobil. Také co do kvality lze říci, pokud možno souditi o takových delikátních a hluboce vniterných věcech, že celkem je dorost bohoslovecký na mravní a ideové výši svého povolání, že práce mezi ním jest radostnější, než snad kdysi bývala. Ale optimismus, co do počtu povolání byl nebezpečným omylem. Příliv do semináře stále ještě nestačí vyplniti mezery mezi silně prořídilým kněžstvem. Mysleme jenom na to, kolik laických katechetů je třeba přivzítí k obstarání úkolů, jež si pro sebe vyžadují kněze. Nad to jeví se ve statistikách posledních let u některých seminářů opět pokles a jen málo jest ústavů, u nichž stoupání počtu trvá. Zdá se, že přijde nová krize. Zvláště musíme si s lítostí přiznati, že českých bohoslovců procentuálně ubývá. Domysleme všechny ty důsledky a rozvažme příčiny tohoto jevu. To nasvědčuje tomu, že náboženský život u Čechů nemá té vnitřní síly, jaká je nutným předpokladem ke vzniku povolání ke kněžství.“³⁸

V roce 1929 byla v Itálii v bazilice San Giovanni in Laterano podepsána mezi papežem Piem XI. a diktátorem Mussolinim tzv. Lateránská smlouva. Tato smlouva obsahovala tři důležité smlouvy. První smlouva se týkala zřízení církevního státu, druhá byla konkordátem mezi Itálií a římskokatolickou církví, třetí se týkala finančních vztahů. Tyto smlouvy jsou od roku 1947 součástí ústavy republiky Itálie.³⁹ V roce 1933

³⁶ Srov. – příloha č. 2 této práce, <http://spcp.prf.cuni.cz/dokument/modus.htm>.

³⁷ KADLEC Jaroslav, *Dějiny katolické církve III.*, Univerzita Palackého Olomouc, 1993, s. 462-463.

³⁸ Srov. - příloha č. 1 této práce, SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice (1700) 1804-1950*, sign IIA2, karta 2, list 456.

³⁹ www.iencyklopedie.cz/lateranske-smlouvy/ (cit. dne 14.03.2016).

byl v Německu prezidentem Hindenburgem jmenován Adolf Hitler novým německým kancléřem. Tímto se oficiálně dostalo k moci politické hnutí NSDAP. Dne 14. března 1937 vydal papež Pius XI. encykliku „Mit brennender Sorge“. Tato encyklika se zabývá situací církve v Německu, popisuje její těžkou situaci, masové porušování konkordátu ze strany Třetí říše a především odsuzuje filozofické základy nacismu spočívající v rasismu a vypjatém nacionalismu.⁴⁰

Téměř současně s touto encyklikou vyšla encyklika „Divini redemptoris“ odsuzující komunistickou ideologii a s ní spojený ateismus. V roce 1938 Německo stupňovalo nároky na připojení československého pohraničí, tzv. Sudet, k svému území. V Československu byla proto vyhlášena všeobecná mobilizace. Dne 29. září 1938 byla podepsána tzv. Mnichovská dohoda, kde zástupci Německa, Velké Británie, Francie a Itálie schválili postoupení českých pohraničních území obývaných Němci Německu. V této době si mnoho lidí uvědomovalo velkou hrozbu války. Světové mocnosti, stejně jako papež Pius XII., který byl zvolen 2. března 1939 papežem po smrti svého předchůdce Pia XI., se marně snažili o její odvrácení. Dne 15. března 1939 obsadili německé jednotky Československo a vzniká tak protektorát Čechy a Morava. Dne 1. září 1939 začala napadením Polska německou armádou 2. světová válka.

3.1.2. Narození, mládí a dospívání Karla Fořta

Karel Fořt, se narodil 8. listopadu 1921 v rodině četnického důstojníka v Rožmitále pod Třemšínem. Po dvou měsících se ale přestěhovali do Skočic u Vodňan, kam přeložili jeho otce. Sám o tomto píše: „Přišel jsem na svět v rodině četnického strážmistra v Rožmitále pod Třemšínem, krásném městečku proslulém kantorským působením Jakuba Jana Ryby a jeho vánoční mší. Ale „rozum brát“ jsem začal jinde - ve Skočicích u Vodňan, kam jsme se přestěhovali k 1. lednu 1922. Mého otce zde jmenovali velitelem četnické stanice a mně tehdy byly sotva dva měsíce. Skočice je malá vesnička s půvabným kostelíčkem na rozhraní mezi Šumavou a jihočeskými blaty; leží na posledním výběžku šumavských vrchů.“⁴¹ Sám k této vesničce velmi přilnul. Prožil v ní svá nejlepší dětská léta, když se opět po šesti letech museli díky dalšímu otcovu

⁴⁰ <https://udalosti.signaly.cz/1203/mit-brennender-sorge>, (cit. dne 14. 3. 2016).

⁴¹ FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 7.

přeložení odstěhovat do Horažďovic. Na „své“ Skočice nikdy nezapomněl. To uvádí i ve své knize: „Ve Skočicích jsem vyrůstal do šesti let, než tatínka přeložili do Horažďovic, a stihl jsem tam chodit i pár měsíců do školy. Proto má tahle vesnička pro můj život velký význam a za léta zde strávená jsem neobyčejně vděčný.“⁴²

Sám vyrůstal v rodině, kde jeho otec, který pocházel z Táborska, byl velmi zbožný. Naopak tomu bylo u jeho matky. Pocházela ze severních Čech, jak píše Karel Fořt „z kraje kde lidé zbožnost moc nepěstovali, a navíc z hospodských poměrů, kde se žilo jinak než v tradiční selské rodině.“⁴³ Život na vesnici určitě nebyl lehký. Ale na otázku, co mu mládí na vsi dalo do života, odpovídá: „Seznámilo mě s realitou života. Setkával jsem se s mezními životními situacemi, jako je narození, nemoc a smrt; s ostatními dětmi jsem navštěvoval nemocné, byl jsem svědkem manželských hádek a nejrůznějších lidských slabostí.“⁴⁴ Život v Horažďovicích byl pro něj velkou životní změnou. Celé dětství prožil na malé vesnici a nyní si musel rychle zvyknout na život ve městě. Sám na tyto začátky vzpomíná: „Byla to pro mě dost velká změna, protože se mi otevřel docela jiný svět.“⁴⁵ V Horažďovicích bydleli na náměstí, a jak Karel Fořt upřesňuje „a opět u kostela.“⁴⁶ Tam se také narodili jeho sourozenci – dvojčata.

Jeho další životní a duchovní směřování výrazně ovlivnila nejen školní výuka, ale i výchova v rodině. Jak jsem již uvedl, jeho otec byl velmi zbožný a ke zbožnosti vedl i svého syna Karla, který o tatínkově zbožnosti říká: „Je pravda, že díky tatínkovi jsem viděl náboženské věci z trochu jiného úhlu než moji vrstevníci. Většina kněží - a dokonce i světců jako don Bosco - odvozuje svůj duchovní život od matky, ale u mě byl určujícím náboženským elementem otec. Tatínkova náboženská horlivost byla vskutku výjimečná.“⁴⁷ To se ale, jak sám uvádí, moc nelíbilo jeho mamince, která tatínkovi stále říkala: „Ty ses měl stát farářem a neženit se.“⁴⁸

Nejen víra provázela Karla Fořta už od útlého dětství, kdy mimo jiné ministroval při mších. Byl to také skauting, který ho velice oslovil. Bylo to pro něj velmi příjemné vytržení od všedních povinností. Pro něj byl skauting nejen o přírodě, táboření, zkouškách dovedností, ale také jak uvádí o sebevýchově. Skauting přirovnává k životu ve víře, když říká: „Skauting je svou podstatou velmi blízký prakticky žitému

⁴² FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 8.

⁴³ Tamtéž, s. 9-10.

⁴⁴ Tamtéž, s. 19.

⁴⁵ Tamtéž, s. 26.

⁴⁶ Tamtéž, s. 27.

⁴⁷ Tamtéž, s. 30.

⁴⁸ Tamtéž, s. 31.

křesťanství, není to tedy jenom dobrodružství nebo hraní si na kovboje. Zatímco různé teologické otázky jsou pro mladé lidi příliš složité, jeden dobrý skutek denně nebo nezištné přátelství je něco, čemu rozumějí, co se dá praktikovat a s čím se dá žít.“⁴⁹

Do skauta vstoupil Karel Fořt po složení slibu tehdejší Československé republiky 28. října 1933. Krátce po jeho vstupu se začala formovat organizace Katolický skauting. Jemu se tak naskytla šance spojit ideál skautingu s jeho katolickou vírou. Katolický skauting z počátku měl, jak uvádí Karel Fořt, velmi špatnou pověst. Sám dodává: „Zmocnili se ho všelijací političtí demagogové, kteří se nadchli pro určité fašistické myšlenky a metody, v té době dost populární: princip vůdcovství, nacionalismus, vojenský dril, kult síly atd. Kvůli tomu měl katolický skauting zprvu špatnou pověst a bylo třeba se od těchto pokusů distancovat. Ujali se toho páter Klement a profesor Martinovský z příbramského gymnázia - a společně založili Ústředí skautů katolíků.“⁵⁰

Karel Fořt byl pak dlouhou dobu aktivním členem katolického skauta. V době okupace už dokonce skautský oddíl vedl. Zde také dostal přezdívku „Faust“, později také „Fík“. O činnosti skautské organizace v období protektorátu Čechy a Morava hovoří Karel Fořt takto: „Skauting prošel dvěma etapami, než ho zakázali. Naše skautská organizace musela vystoupit ze světového ústředí, přejmenovat se na Junáka a zavázat se, že nebude vyvíjet žádnou brannou činnost - vzdá se všech polních her, sportu a podobných aktivit a zaměří se spíše na výchovu ke slušnosti: jak být hodný a pomáhat doma mamince umývat nádobí. Takovou podobu skautingu Němci ještě chvíli strpěli, než ho 1. listopadu 1940 zakázali úplně. Tak skončil i náš oddíl, ale ještě jsme stačili udělat z primánů vlčata a z ostatních skauty. Slib skládali na hrobě vlasteneckého biskupa Jirsíka, jehož krásnou Myslbekovu sochu před katedrálou Sudeťáci právě odstraňovali.“⁵¹

Po skončení základní školní docházky v roce 1938 nastoupil Karel Fořt do gymnázia ve Strakonících. Jak uvádí, jeho rodiče byli rozhodnuti na penzi odejít do Písku. Řešil proto dilema, jestli zůstat dále ve Strakonících, nebo raději odejít studovat do Písku. Své rozhodnutí popisuje takto: „Zatímco jsem řešil toto dilema, uvolnilo se místo v budějovickém tzv. malém semináři, odkud právě odcházel syn našeho známého lékaře. Rázem bylo rozhodnuto - „podědil“ jsem jeho místo s peřinou i matrací a

⁴⁹ FOŘT Karel, *Život voně člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 38.

⁵⁰Tamtéž, s. 39.

⁵¹Tamtéž, s. 45.

nastoupil do gymnázia v Českých Budějovicích.“⁵²

Středoškolská léta Karla Fořta, poznamenaly tragické události v tehdejší Československé republice. S obavami přihlížel obsazení republiky nacistickým Německem a vzniku protektorátu Čechy a Morava. Ale i na této pohnuté době si Karel Fořt dokázal najít něco pozitivního, něco kvůli čemu stálo za to žít: „Mé mládí bylo hodně poznamenané dramatickými událostmi spojenými s obavami o osud vlasti. Politický a propagační boj o naše pohraničí byl tehdy v plném proudu a krátce nato jsme se stali německým protektorátem. Ale jinak to byla překrásná doba! Náš skautský oddíl jsme stihli založit pár měsíců před příchodem Hitlera, během mnichovské krize, a když byla vyhlášena mobilizace, už jsme pomáhali zajišťovat dopravu na křižovatkách. Bylo úžasné vidět, jak je národ semknutý, jak muži odhodlaně nastupují do vlaků a ženy, které je doprovázejí, jim říkají: „Jdi!“ Člověk byl těch zážitků plný a z toho nadšení jsme žili celý protektorát.“⁵³

- **Exkurz** – katolická církev v Čechách 1938-1939

Šestiletá okupace českých zemí nacistickým Německem (březen 1939 - květen 1945), spojená s dramatem druhé světové války, se stala základní zkouškou vitality celého národního společenství. Vůle k odporu a ochota zapojit se aktivně do zápasu za svobodu procházela napříč všemi společenskými vrstvami, ideovými proudy - pochopitelně i církvemi a náboženskými společenstvími - ale v posledku byl před vyhraněné mravní rozhodování postaven každý individuálně. Církev a náboženské společnosti - vedle katolické církve i všechny evangelické církve a denominace, církev československá (za okupace pod názvem českomoravská), pravoslavná a další - a jejich věřící prožívali pod hrozbou perzekuce (židovská komunita přímé likvidace) dobu zásadních vnitřních i vnějších proměn, třibení a zkoušky věrohodnosti své víry a životní praxe.⁵⁴

O tom, jak vypadala situace v kněžských seminářích, hovoří zápis o poradě profesorského sboru biskupského kněžského semináře v Českých Budějovicích ze dne 17. března 1939. Tato porada se konala v době po obsazení Československa německými vojsky a zřízení protektorátu Čechy a Morava. Zápis z této porady dokonale vystihuje

⁵² FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 42-43.

⁵³ Tamtéž, s. 44-45.

⁵⁴ JAN, Libor, ed., *České církevní dějiny ve druhé polovině 20. století*, CDK Brno, 2000, s. 80.

náladu a změny nejen na školách, ale i v celé společnosti. Mimo jiné se v něm píše: „Nad kněžským seminářem byl ustanoven od úřadu zvaném „Deutscher Arbeitsamt“ komisařem profesor reálného gymnázia Albín Bohm. Podle jeho rozkazu svolána byla na tento den konference sboru profesorského, v níž byla sboru profesorskému, toto oznámeno: Každý zůstane zatím na svém místě. K nové státní vrchnosti nutno projevovati loajální smýšlení a k témuž také nabádati bohoslovce. Pozdrav „Heil Hitler“ je nyní oficiálním pozdravem. Hákový kříž je výsostným znamením svrchovanosti říše německé a náleží mu patřičná úcta. Nařízeno co nejdříve vyvěsit prapory s hákovým křížem na budovu a hostel.“⁵⁵

Základní službou církve a jednotlivých kněží zůstávaly bohoslužby a různé náboženské obřady, které však kromě úzce duchovního poslání získaly v době nesvobody nový rozměr, staly se prostředím posilujícím vlastenecké uvědomění, individuální naději a odvalu. Typickým příkladem se v létě 1939 staly tradiční poutě s promluvami věhlasných kazatelů. Podobno roli sehrálo i školní vyučování náboženství, zvláště když výuka dějepisu byla postupně omezována a nakonec ze škol odstraněna. Přirozeně lidským projevem pak byla solidarita s pronásledovanými, s rodinami vězněných i s pozůstalými (finanční pomoc, poskytování potravin, šatstva apod.). Řada duchovních se zapojila do rezistence (ukrývání osob žijících v ilegalitě, převody přes hranice, vystavování falešných osobních dokladů, křestních listů apod.), stejně tak i mnozí laici se zúčastnili domácího i zahraničního odboje.⁵⁶

Situace katolické církve v odtržených pohraničních oblastech byla po říjnu 1938 výrazně ambivalentní. Mnozí čeští kněží svými vlasteneckými postoji významně přispívali k povzbuzování českého menšinového obyvatelstva, zvláště ve Slezsku a v hraničních územích (např. na Domažlicku, Novojičínku a v oblasti Moravské Třebové). Součástí nacistické politiky bylo jak známo i kruté pronásledování a vyhlazování židovského obyvatelstva. S tímto se v mnoha směrech potýkaly i církevní instituce. Příkladem je i tento dopis. V dopise od zemského úřadu v Praze kapitulní konzistoři v Českých Budějovicích ze dne 6. listopadu 1940 ve věci o právním postavení židů ve veřejném životě se uvádí: „S poukazem na zdejší přípis ze dne 4. října 1940, týkající se provedení vládního nařízení č. 136/1940 Sb. O právním postavení židů ve veřejném životě v oboru kultové správy a na přílohy zaslané tímto přípisem žádám,

⁵⁵ Srov. - příloha č. 3 této práce, SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice (1700) 1804-1950*, sign IIA2, karton 2.

⁵⁶ JAN Libor, ed., *České církevní dějiny ve druhé polovině 20. století*, CDK Brno, 2000, s. 81.

aby bylo učiněno ještě bezodkladné opatření, aby prohlášení o rodovém původu v příslušném jazykovém znění bylo dodáno za účelem přesného a svědomitého vyplnění a doložení předepsanými doklady všem alumnům / čekatelům kněžského stavu.“⁵⁷

⁵⁷ Srov. - příloha č. 4 této práce, SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice* (1700) 1804-1950, sign. IIC1, karton 11.

3.2. DOSPĚLOST A AKTIVNÍ KNĚŽSKÁ SLUŽBA KARLA FOŘTA (1940–2014)

3.2.1. OBDOBÍ DO EMIGRACE

3.2.1.1. Dobový kontext - období let (1940–1950)

V roce 1941 byl německými vojsky napaden Sovětský svaz. V protektorátu Čechy a Morava bylo 17. listopadu 1939 vyhlášeno uzavření všech vysokých škol. Tento zákaz platil po dobu tří let. Zákaz se týkal nejen vyučování na školách, ale bylo také výslovně zakázáno pokračovat ve studiu i privátně, pod vedením některého z profesorů.

Svědectví o příkazu k uzavření českých vysokých škol nám dává dopis z Olomouckého semináře adresovaný rektorátu biskupského semináře v Českých Budějovicích ze dne 21. listopadu 1939 : „Dle informací, jež podepsanému dalo Gestapo, vztahuje se zavření českých vysokých škol na 3 roky také na zdejší C. M. fakultu bohosloveckou a kromě toho, jak bylo výslovně podotknuto, je našim bohoslovcům „jedwede Form der Fortsetzung der theologischen Studien untersagt“ jako příklad uvedeno, že nesmí nikdo z našich bohoslovců po dobu zákazu pokračovati v bohosloveckých studiích na některém bohovědném učilišti.“⁵⁸

V roce 1942 měla uplynout tříletá lhůta. Po atentátu na zastupujícího protektora Reinharda Heydricha v roce 1942, bohužel žádné znovuotevření škol nepřicházelo v úvahu. Náhradou za to, že vysoké školy otevřeny nebudou, byla učiněna nabídka, že jistý omezený počet českých studentů bude moci studovat na německých vysokých školách v Říši.

Již v letním semestru 1941 bylo mimořádně s Hitlerovým souhlasem na německé vysoké školy přijato 35 studentů medicíny a technických oborů. U příležitosti Háchových sedmdesátých narozenin v červenci 1942 byla založena nadace, která měla poskytovat českým studentům stipendia na studium v Říši. Zájem o studium v Německu

⁵⁸ Srov. - příloha č. 5 této práce, SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice (1700) 1804-1950*, sign. IIA2, karton 2.

projevilo v roce 1942 celkem 3500 studentů, z nichž bylo 380 přijato. Uchazeči museli prokázat „pozitivní vztah k Říši“, dobrou znalost němčiny a byli „rasově a státně-politicky přezkoumáni.“⁵⁹ Konec 2. světové války se v církevním prostředí nesl v duchu díky osvoboditelům a modliteb za padlé, a zavražděné během ní. Psal se květen 1945 a ve většině chrámů a kostelů zněly májové pobožnosti. Václav Vaško ve své Kronice o této době píše: „Děkovný ráz měly i májové pobožnosti. Bylo tehdy jaksi samozřejmé, že se do modliteb děkovných vkládaly i prosby za naše slovanské bratry. Pokrevní, ale cizí a nepochopitelné, milé i kruté, obávané a přesto očekávané. Představovali jsme si je jako neznabohy a překvapeně jsme zjišťovali, že mnozí si zachovali rezidua víry, že ke kněžím, řeholníkům a řeholnicím se chovali většinou s úctou.“⁶⁰

Pozici katolické církve v německém prostředí je třeba vnímat diferencovaně v úzké souvislosti s vývojem válečných událostí a jejich dopadem na sudetoněmecké obyvatelstvo. Zvláště v počátečním období byla také většina věřících stržena nacionálním nadšením a v některých případech se i duchovní podíleli na nacistické propagandě a aktivně spolupracovali s režimem. Část německých katolíků však zůstala věrna etickým principům křesťanství a z počátečního skrytého odstupu vůči nacismu někteří postupně vrůstali do rezistence. Podle dostupných údajů prošlo věznicemi a koncentračními tábory také 195 německých kněží z Čech, Moravy a Slezska a z nich 23 přišlo o život. Na uvolněné stolce byli jmenováni věrohodní biskupové, došlo k obnově nacisty uzavřených teologických fakult v Praze a Olomouci, začal vycházet rozmanitý katolický tisk a svoji činnost opět rozvinulo pestré spektrum katolických spolků. Ve vzrušené atmosféře, kdy se snadno prosazovala radikální řešení (znárodnování, pozemková reforma, trestání zrádců a kolaborantů atd.), musela církev hájit své zájmy a uplatňovat svůj hlas i ve veřejných záležitostech. Výraznou a trvalou změnu náboženských poměrů v českých zemích znamenal odsun německého obyvatelstva (z 90% katolíci). V silně sekularizovaném pohraničí od té doby církev vlastně provozuje improvizovanou duchovní správu a některé oblasti jsou dosud duchovní pouští.⁶¹

Katoličtí duchovní z českých zemí se na svém shromáždění 15. listopadu 1945 slavnostně přihlásili k budování nového státu, a arcibiskup Beran po roce při audienci u

⁵⁹ <http://www.fronta.cz/dotaz/uzavreni-vysokych-skol> (cit. dne 14.03.2016).

⁶⁰ VAŠKO Václav, *Neumlčená II, kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*, Zvon Praha 1990, s. 18–19.

⁶¹ JAN Libor, ed., *České církevní dějiny ve druhé polovině 20. století*, CDK Brno, 2000, s. 81.

prezidenta Beneše opakoval, že církev je ochotna ke spolupráci na výstavbě republiky.⁶²

Poválečné Československo se obnovovalo na nových základech. Jeho první vláda vyhlásila ve svém programu z 5. dubna 1945 rozsáhlé a hluboké reformy v politické, sociální, ekonomické a kulturní oblasti. Většinu z nich během půl roku realizovala a vytvořila nový společenský režim, nazývaný lidově demokratický. Katolická církev a katolicismus vůbec se ocitly v nových podmínkách, na nové půdě. Vláda na jedné straně proklamovala a také v praxi zajistila svobodu náboženského vyznání, na druhé straně ovšem některé uskutečňované reformy se církve, jejího organismu a dosavadní činnosti nepříznivě dotýkaly. Především šlo o církevní školy a majetek.⁶³

Český katolicismus vstupoval do osvobozené republiky s velkým morálním kapitálem. Až na malé výjimky se duchovní chovali během nacistické okupace statečně, velká část se podílela na národním odboji, přes pět set duchovních bylo vězněno a více než pětina z nich svou aktivitu zaplatila životem. Tuto vlasteneckou činnost, jejíž připomenutí v české poválečné nacionální vlně bylo důležité, zvýraznil i Vatikán jmenováním vězňů nacistických koncentračních táborů Josefa Berana a Štěpána Trochty a v širokém okolí známých podporovatelů odboje Karla Skoupého a Josefa Hloucha biskupy.⁶⁴

Do domácího optimismu zazněl varovný hlas z Vatikánu. Pius XII. viděl jasně, co se řítí na Evropu, a co se v náznacích už projevuje v zemích osvobozených Rudou armádou. Tvůrcům právě zakládané Organizace spojených národů adresoval Pius XII. slova: „Jaké by to bylo trpké zklamání, kdyby mírová organizace měla zklamat, kdyby tolik roků utrpení a odříkání mělo přijít nazmar, kdyby měl vládnout dále duch útlatu, z něhož se svět viděl konečně navždy osvobozen. Ubohý svět! Mohla by se naň potom vztahovat slova Ježíšova: Poslední jeho věci stali se horšími, než byly první, z nichž takovým utrpením vyvázl.“⁶⁵

V roce 1945 vyšla řada prezidentských dekretů, mimo jiné i dekret o znárodňování majetku Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů. Došlo však i na znárodňování církevního majetku tam, kde byl předtím ve správě německých, nyní již odsunovaných kněží. Proti tomuto znárodňování podali českoslovenští biskupové

⁶² KAPLAN Karel, *Stát a církev v Československu v letech 1948-1953*, Doplněk Brno, 1993, s. 11.

⁶³ Tamtéž, s. 10.

⁶⁴ Tamtéž, s. 11.

⁶⁵ VAŠKO Václav, *Neumlčená II, kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*, Zvon Praha 1990, s. 18–19.

v listopadu roku 1945 protest prostřednictvím memoranda adresovaném vládě. V tomto memorandu se mimo jiné píše: „Kdyby byly dekrety prezidenta aplikovány na tzv. německý církevní majetek, nebyli by tím postiženi Němci, kteří budou odsunuti, ale církev, která je jeho majitelem, resp. Češi, tj. čeští kněží a řeholníci, kteří se stali, nebo stanou jeho správci.“ Papež Pius XII. ve svém stanovisku k tomuto znárodňování uvádí: „Církev neodmítá v zásadě znárodnění, odsuzuje pouze jeho přehmaty. Přehnané znárodňování, nejenže neřeší sociální problémy, nýbrž je přesunuje a zhoršuje, poněvadž stupňuje sílu zbraně, jež se může stát nástrojem potlačování, a přemísťuje ji z rukou soukromých kapitalistů do rukou jediného, nebo několika vůdců státu.“⁶⁶

Po radostné euforii z osvobození vypukla v Československu protiněmecká hysterie. Občané české národnosti pronásledovali Němce na každém kroku. Ve své zaslepenosti a touze po pomstě viděli ve všech Němcích vrahy a převlečené nacistické vojáky. Toto se také velice dotknulo náboženského života církve u nás, jak píše Vaško ve své Kronice: Vyhánění Němců z domovů nepříznivě ovlivnilo náboženský život nejen v německých, ale i národnostně smíšených obcích. Bez souhlasu církevních úřadů a dříve, než mohli být vydány úřední směrnice, vypudili některé místní národní výbory z far duchovní správce německé národnosti, i když dokonale ovládali český jazyk a s nacisty neměli nic společného. Jinde naopak místní úřady proti německému knězi nic nenamítaly, ale ten solidárně s německými farníky odešel z obce. Pro nedostatek českých kněží zůstaly takové farnosti na čas neobsazeny. V létě 1946 vydala proto biskupská konzistoř v Brně oběžník farnostem: „Duchovní správce není oprávněn samovolně opustit faru, i kdyby velká část jeho farníků byla nuceně vystěhována. Není-li ze stanoviska státního a politického námitek proti německému duchovnímu správci, nemůže MNV nutit kněze vázaného úřadem k místu duchovní správy, aby faru opustil.“⁶⁷

Bohužel pocit svobody neměl v Československu dlouhé trvání. V roce 1948 proběhl v Československu komunistický převrat- tzv. Vítězný únor. Po něm nastupují komunisté k moci a začínají probíhat politické monstrprocesy padesátých let s církevními a politickými osobnostmi. V srpnu roku 1948 podávají biskupové memorandum Československé vládě, ve kterém protestují proti tomu, že přes slibovanou náboženskou svobodu byl zahájen skrytý protináboženský a proticírkevní

⁶⁶ VAŠKO Václav, *Neumlčená II, kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*, Zvon Praha 1990, s. 37 a 117.

⁶⁷Tamtéž, s. 28–29.

boj. Zabraňuje se ve vykonávání úřadu kněžím proto, že se nezúčastňují politických projevů a z jiných nicotných důvodů, ačkoli se v ohledu náboženském i politickém ničím neprovinili.⁶⁸

Vztahy mezi státem a církví v období koaliční vlády Národní fronty v letech 1945-1948, vyznačující se oboustranným respektováním a soužitím a „dobrým a přátelským poměrem“ (biskupové 14. 10. 1946), vytvářely převážně příznivé podmínky pro činnost církve. Přesto ani toto období nebylo prosto nedorozumění a konfliktů.⁶⁹

Převzetím moci komunistickou stranou v únoru 1948 nastala zásadně nová situace pro demokratickou část společnosti a její instituce, které se velmi rychle dostaly do nesvobodného a nerovnoprávného postavení a krok za krokem byly znásilňovány. Katolickou církev pro její vliv mezi poměrně velkou částí obyvatelstva a univerzální rozměr s centrem v zahraničí považovali komunisté za vážnou překážku k ovládnutí společnosti a označili ji proto za nebezpečného protivníka a v prvních letech dokonce za nepřítele číslo jedna. Od jara 1948 probíhala mezi zástupci státu a církve jednání, ovšem několikrát přerušovaná a komunisty od začátku považovaná za čistě účelová. Církev při nich byla znevýhodněna, protože režim průběžně omezoval její práva a možnosti veřejného působení, a to jak administrativně (rušení katolický tisk, spolky, tlak na církevní školství atd.) tak i trestněprávně (zatýkáni a věznění prvních kněží, řeholníků i laiků).⁷⁰ Únor 1948 znemožnil návrat řadě kněží, bohoslovců a laiků působících na Západě a naopak z domova začalo na Západ přicházet mnoho duchovních a laických věřících unikajících před komunismem. Tento proud trval v několika vlnách celých čtyřicet let. Z prvních katolických exilových ohnisek, která se musela nejdříve věnovat duchovní a materiální podpoře uprchlíků a zajištění vlastní existence, se postupně vytvořila centra (mj. Londýn, Paříž, Mnichov, Řím, Vídeň, USA, Švýcarsko) pro cílevědomou, stále narůstající rozvrstvenou pomoc a podporu církvi doma (rozhlasové vysílání, tisk, literatura, finanční i materiální prostředky apod.) Kolem roku 1950“ byla katolická církev v Československu prakticky ochromena (mj. místo biskupů v diecézích působili kapitulní vikáři dosazení a řízení státem) a dostala se do trvale podřízeného postavení. Jen v srdci mohla držet naději víry, že s běžícím časem se v komunistickém systému objeví trhliny a uvolní se prostor i pro svobodnější působení církve.⁷¹

Na jaře 1949 komunistická moc odložila masku vyjednavče a prostřednictvím

⁶⁸ VAŠKO Václav, *Církev v ohrožení totalitami*, Teologické texty 2003, ročník 14, číslo 2, s. 46-47.

⁶⁹ KAPLAN Karel, *Stát a církev v Československu v letech 1948-1953*, Doplněk Brno, 1993, s. 12.

⁷⁰ JAN Libor, ed., *České církevní dějiny ve druhé polovině 20. století*, CDK Brno, 2000, s. 82.

⁷¹ Tamtéž, s. 84.

nové ustavené církevní komise ÚV KSČ začala uplatňovat dlouhodobou proticírkevní strategii. Mezi hlavní sledované cíle patřilo podříditi si plně církev, vytlačit ji z veřejného prostoru, izolovat klérus od Vatikánu a biskupů a ty donutit k uznání legitimity režimu, zapojit povolné a kompromitované duchovní a laiky do realizace komunistické politiky (přímá politická angažovanost, aktivní účast ve státě řízené „Katolické akce“, působení v kněžském mírovém hnutí apod.) a nakonec eventuálně vytvořit národní katolickou církev odtrženou od Říma. Odpor biskupů a velké části kléru i laiků v létě 1949 byl využit k dalším perzekučním zásahům a k radikalizaci proticírkevních opatření. Přijetím souboru církevních, spíše proticírkevních zákonů a nařízení (říjen 1949) si stát připravil legislativní nástroje pro ostrý boj proti katolické církvi.⁷²

Na pozadí vyhrocených mezinárodních vztahů a souběžně s tvrdým postihem dalších nepohodlných skupin společnosti zahájil režim počátkem roku 1950 prakticky tři roky trvající sérii brutálních perzekučních zásahů proti církvi. Z nejdůležitějších je nutno připomenout alespoň umučení P. Josefa Toufara v souvislosti s událostmi v Čichošti, akci proti mužským řeholím a následně zabránění většiny ženských klášterů, likvidaci řeckokatolické církve, řadu procesů v centru (mj. s představiteli řádů, s pomocníky biskupů) i v regionech, masivní represe v případě Babic. Doprovázely je další cílené akty mocenské zvrůle, například vůči Vatikánu (vypovězení diplomatického zástupce a přerušování diplomatických styků), hierarchii (internace či uvěznění téměř všech biskupů), teologickým fakultám a učilištím (redukce teologických fakult a diecézních bohosloveckých učilišť na jedinou státem ovládanou bohosloveckou fakultu a jediný seminář). Každá z těchto násilných akcí byla přitom výsledkem součinnosti celého mocenského mechanismu - od Státní bezpečnosti, policie, prokuratury přes soudy, úřady ve státní administrativě až po propagandistický aparát. Těžké výslechy, včetně mučení, teatrální průběh procesů, doprovázených masivní propagandistickou kampaní, exemplární tresty a tvrdé podmínky ve vězení nebo táborech měly perzekvované zdeptat, případně zlomit a pro ostatní měly být zastrašující výstrahou.⁷³

Přestože se ve vězení, internaci, v táborech nucené práce nebo trestných vojenských útvech ocitly tisíce kněží, řeholníků, řeholnic a laiků, nepodařilo se vnitřní život církve zcela umlčet ani v perzekučních zařízeních ani v obtížných podmínkách omezené duchovní správy a pastorační, zatlačené výlučně do vnitrocírkevních prostorů.

⁷² JAN Libor, ed., *České církevní dějiny ve druhé polovině 20. století*, CDK Brno, 2000, s. 83.

⁷³ Tamtéž, s. 83.

Také úsilí komunistické moci o založení národní církve se nezdařilo, protože ani kolaboranti v kněžských řadách, odměnění církevními úřady, neměli odvalu takto otevřeně vystoupit proti papeži a biskupům. Jejich rolí tak zůstala průběžná asistence při propagandistických rituálech režimu, boj za mír a často i spolupráce se Státní bezpečností.⁷⁴

V Německu došlo v roce 1949 k rozdělení Německa na Spolkovou republiku Německo (západní okupační zóna) a Německou demokratickou republiku (sovětská zóna). V roce 1953 zemřel v Sovětském svazu Josif Vissarionovič Stalin, a v témže roce také československý prezident Klement Gottwald, což ale nezabránilo tomu, aby komunismus dál nabíral na síle.⁷⁵ Jaroslav Kadlec o tomto období píše ve svých Církevních dějinách: „Roku 1950 byl zřízen takzvaný Státní úřad pro věci církevní, vydány nové církevní zákony a bylo započato s plánovanou likvidací církve. Po divadelních procesech s představenými řeholí byly zrušeny všechny kláštery a řeholníci internováni, byly zrušeny všechny katolické bohoslovecké fakulty a diecézní kněžské semináře a nahrazeny dvěma Cyrilometodějskými fakultami v Praze a v Bratislavě, jež zpočátku neodpovídali církevním předpisům, bylo zastaveno vydávání veškerého katolického tisku, zrušena náboženská výchova a výuka ve školách a bohoslovci spolu s kněžími byli nuceni pod záminkou vojenské služby konat v Pomocných technických praporech těžké práce.“⁷⁶

To však nebylo všechno. Pro zvlášť nepohodlné protivníky měl komunistický režim v oblasti jáchymovských uranových dolů likvidační tábor. Toto pracoviště mělo ničit převážně katolické kněze. Při bídné stravě byli zde po celou pracovní dobu uprostřed radioaktivního prachu z drcené uranové smolky. Byli vystaveni bezprostřednímu silnému radioaktivnímu záření. Co nezmohla dlouhodobá vyšetřující vazba, měla dokončit uranová ruda, která se zde třídila a drtila pro vývoz do SSSR.⁷⁷

Dějiny katolické církve tak v období komunistické totality velmi připomínají historii církve v dobách pronásledování prvních křesťanů, neboť v obou dějinných érách nacházíme perzekuované biskupy, kněze i laické věřící, kteří za svou víru zaplatili nejen svobodou, ale dost často i svým životem. Těchto zemřelých svědků víry byl velký počet a jejich smrt se dotýkala mnohých.

⁷⁴ JAN Libor, ed., České církevní dějiny ve druhé polovině 20. století, EDK Brno, 2000, s. 82-83.

⁷⁵ Kronika křesťanství, Praha 1998, s. 378

⁷⁶ KADLEC Jaroslav, Dějiny katolické církve III., Univerzita Palackého Olomouc, 1993, s. 470.

⁷⁷ LUDVÍK Zbyněk, BUREŠ Václav, Černá kniha minulosti, Garmond 2001, s. 235-236.

3.2.1.2. Život a práce Karla Fořta do emigrace

Jak již bylo uvedeno, tak 1. listopad 1940 byl dnem, kdy vstoupil v platnost úplný zákaz skautingu. Německá okupační moc začala okamžitě po tomto datu uplatňovat tento zákaz v praxi. Nejinak tomu bylo u skautského klubu, jehož členem byl i Karel Fořt. Na tyto dny vzpomíná: „Druhého listopadu 1940 mě vyhledali dva členové gestapa a musel jsem s nimi jít do naší skautské klubovny, kde po prohlídce všechno zabavili. Jeden gestapák byl zřejmě bývalý četník, český Němec, a druhý říšský Němec. Pak začali gestapáci odvážet všechno, co zabavili, včetně naší skautské knihovny, a já musel podepsat, že nebudeme vyvíjet žádnou další činnost a že беру na vědomí zákaz skautingu.“⁷⁸ Tento den byl dnem před jeho devatenáctými narozeninami.

Jak dále Karel Fořt uvádí, členové skautského klubu se nechtěli smířit s tím, že by se měli přestat scházet, nebo měli klub úplně zrušit. Cvičili proto tajně mimo pozornost okupačních jednotek: „Učili jsme se střilet ze vzduchovky, měli jsme atrapy granátů, hráli jsme zakázané polní hry, a dokonce jsme měli opravdový revolver, který jsem vzal tátovi. K brannému výcviku jsme využívali příručku Výcvik pěchoty československé armády, zkrátka připravovali jsme se na obranu země a chtěli být partyzáni.“⁷⁹

V souvislosti se skautingem měl Karel Fořt nepříjemnou zkušenost s tehdejší německou tajnou policií-gestapem. Přišli si pro něj přímo do školy a odvedli k výslechu do budovy, kde mělo gestapo své sídlo. Samozřejmě zpočátku ani nevěděl, proč ho zatkli. Karel Fořt důvod zatčení popisuje takto: „V malé místnosti s obrazem Hitlera na stěně stál gestapák za prázdným stolem, vzápětí vytáhl svůj revolver a položil ho před sebe. Ze stolu vyndal otevřenou knížku a strčil mi ji před oči s otázkou: „Kdo to psal?!“ Byla to naše skautská knížka „K obraně vlasti“ vydaná Sdružením katolické mládeže jako ideová podpora v boji proti nacismu. Na jedné z prvních stránek byl obrázek sv. Václava na koni z Václavského náměstí s nápisem „Nedej zahynouti nám ni budoucím“. Jenže nějaký můj skaut tam ve svatém nadšení připsal: „Vyžeň Němce, cizozemce, svatý Václave, Kriste eleison!“⁸⁰

⁷⁸ FOŘT Karel, *Život voně člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 49-50.

⁷⁹Tamtéž, s. 49.

⁸⁰Tamtéž, s. 51-52.

Po výslechu byl uvězněn a propuštěn o vánocích roku 1940. Byla to právě tato hrozná vězeňská zkušenost, která ho přivedla k rozhodnutí stát se knězem, jak sám uvádí: „Právě tam padlo moje rozhodnutí o dalším životním směřování. Uvědomil jsem si, že naše sny o partyzánské válce byly mladické a naivní. Německá armáda tehdy vítězila na všech frontách (právě obsadila Francii), a tak bychom mohli páchat leda atentáty či sabotáže. A potom jsem si představil, že bych vyhodil do povětří například rodinu „mého“ gestapáka, včetně jeho dvou chlapců. Najednou jsem poznal, že moje cesta musí být jiná a že svět nabízí dva typy vůdců a „spasitelů“ k následování: na jedné straně hrdlořezy a vrahy, jako byl Hitler či Stalin, a na druhé toho, který neprolévá krev milionů nevinných lidí, ale jde sám na smrt pro druhé. Znal jsem ho důvěrně už od dětství - tehdy to byl náš „Ježíšek, panáček“, nyní Ježíš z Nazareta. A tak jsem ve vězeňské cele našel své povolání.“⁸¹

Karel Fořt maturoval 5. května 1941. Tím zároveň složil zkoušku z dospělosti. Krátce předtím napadlo Německo Sovětský svaz a tím se rozšířil válečný konflikt dále na východ. Díky přesvědčení dát se na cestu víry rozhodl se Karel Fořt, že se přihlásí na studium teologie. Protože ale byli v té době vysoké školy zavřené, takže nefungovali ani teologické fakulty, rozhodl se ke studiu na diecézním kněžském semináři, který jako škola nižší úrovně byl povolen. Doma jeho rozhodnutí bylo přijato rozpačitě. Tatínek byl rád, ale ze strany jeho maminky, která jak již bylo uvedeno, na víru zanevřela, se mu moc pochopení nedostalo. Nakonec ale jak sám říká, se s jeho rozhodnutím stát se knězem smířila: „Nakonec se ale s mým rozhodnutím stát se knězem smířila, a když mě po válce světili, byla na to i trošku hrdá, neboť se toho zúčastnila celá naše ulice a farnost. Později mě nabádala, abych nosil kolárek, protože se před druhými chtěla pochlubit, a dokonce si začala dělat starosti, abych byl dobrým kněze.“⁸² Ve své žádosti o přijetí do biskupského kněžského semináře ze dne 28. června 1941 adresované rektorátu Karel Fořt píše: „Žádám o přijetí do prvního ročníku biskupského kněžského semináře v Českých Budějovicích a prosím o laskavé sdělení bližších informací a podmínek přijetí. Studoval jsem od roku 1938 na Jirsíkově gymnasiu v Českých Budějovicích a byl celou tu dobu chovancem biskupského studentského semináře v Českých Budějovicích.“⁸³

⁸¹ FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 58.

⁸²Tamtéž, s. 60.

⁸³ Srov. - příloha č. 6 této práce, SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice (1700) 1804-1950*, sign II.C6, C-G.

- **Exkurz** – českobudějovický kněžský seminář 1940–1950⁸⁴

V rozhárané situaci protektorátní doby zemřel 2. května 1940 biskup Šimon Bárta a diecéze zůstala bez biskupa až do 28. června 1947. Svatý stolec sice hned po smrti biskupa Šimona Bárty jmenoval za jeho nástupce pražského světícího biskupa Eltschknera, ale německá vláda ho nepřijala a k žádné další dohodě mezi ní a Vatikánem už nedošlo. Pokud jde o seminář, většina bohoslovců - podle zprávy berlínského nuncia z 22. ledna 1943 jich bylo padesát - šla do tzv. „totálního nasazení“, čili na práci „do Reichu“, jak se tenkrát říkalo. Podle vzpomínek mons. Václava Dvořáka však byl seminář, kde bylo tenkrát něco málo přes 100 seminaristů, zavřen 22. října 1942 (P. Josef Melka uvádí 23. října 1942) a většina z nich šla na práci do Říše, čili do dnešního Rakouska a Německa. Tam však při práci pokračovali tajně ve studiu teologie u německých profesorů, kteří jim v tom velkodušně vycházeli vstříc a jim toto studium umožňovali. V Českých Budějovicích zůstalo, podle vzpomínek Karla Flossmanna asi jen 16 bohoslovců.⁸⁵

V roce 1942 prakticky skončil provoz semináře, protože většina bohoslovců byla nasazena na nucené práce do Německa. Hodně jich odešlo pracovat do zbrojního průmyslu v Linci. Ti, kteří měli větší zdravotní potíže, museli pracovat v Čechách, někteří přímo v Českých Budějovicích. Jiní pracovali i v uhelných dolech v Ostravě. Po skončení války se bohoslovci vrátili z nuceného pracovního nasazení a provoz semináře byl plně obnoven.⁸⁶

Jakmile skončila 8. května 1945 druhá světová válka, českobudějovický kněžský seminář se otevřel a obnovil svou činnost. Potěšitelně se naplnil jednak navrátilci z Říše, jednak novými přírůstky ze studentského (čili malého) semináře, který zůstal během války otevřen, jednak zájemci přicházejícími z jiných škol, takže počet bohoslovců dosahoval přibližně čísla sedmdesát. Pokud jde o profesorský sbor, ten byl dán už známými jmény: ThDr. Jan Roubal pro dogmatickou teologii, ThDr. Karel Reban pro pastorální teologii a ThDr. Jaroslav Kadlec pro církevní dějiny. Z dosud nejmenovaných vyučujících to byli: ThDr. Bohumil Douša pro fundamentální teologii a filosofii, ThDr. Josef Šídlo pro Nový Zákon a církevní

⁸⁴ Volně sepsáno dle: RYTÍŘ Tomáš, *Karel Reban (1892 – 1957) – život a dílo*, bakalářská práce, Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

⁸⁵ SKALICKÝ Karel, *Tradice teologického studia v Českých Budějovicích*, in Tomáš MACHULA (ed.), *Deset let Teologické fakulty Jihočeské univerzity (Teologické studie 2001)*, České Budějovice 2001, s. 8.

⁸⁶ Ze svědectví Mons. Václava Kulhánka.

právo, ThDr. Augustin Malý pro Starý Zákon a semitské biblické jazyky (hebrejštinu, aramejštinu) a ThDr. Josef Hlavnička pro morální teologii. Douša, Šídlo a Malý byly osobnosti, které se lišily od generace Rebanovi a Roubalovi, kteří prý byli tak trochu poznamenáni starou klerikální mentalitou z Rakousko-Uherského mocnářství. Tak alespoň žijí ve vzpomínkách některých svých nejmladších studentů z posledních let před zavřením semináře v roce 1950. S příchodem Josefa Hloucha na českobudějovický biskupský stolec (28. 6. 1947) se situace plně normalizovala a Mons. Josef Hlouch už počítal s některými mladými, nadějnými bohoslovci (jedním z nich byl Vladimír Boublík), že je pošle studovat do Říma. Biskup Hlouch - jak si vzpomíná Mons. Kulhánek - tehdy jmenoval rektorem semináře dosavadního spirituála ThDr. Augustina Malého. Říkalo se o něm, že on je „rector domus“. Augustin Malý měl na starosti budovu a provoz semináře. Spirituálem byl nakrátko jmenován jezuita P. Adolf Pelikán. Když se však stalo, že během roku několik bohoslovců ze semináře odešlo, pan biskup prý viděl, že bez Malého jako spirituála to nepůjde. Proto ho znovu jmenoval spirituálem a novým rektorem se stal ThDr. Josef Šídlo. A tak to zůstalo až do zavření semináře v létě 1950, kdy z rozhodnutí nového komunistického režimu bylo teologické studium v Českých Budějovicích zrušeno, a tam kde se po jedno a půl století vyučovala teologie, se zanedlouho začala vyučovat ideologie marxismu-leninismu.⁸⁷

Ukončená studia na diecézních teologických ústavech, byla rovnocenná s absolutoriem na bohosloveckých fakultách a opravňovala i k rigorosním zkouškám za účelem dosažení doktorátu teologie, který však mohly udělovat pouze teologické fakulty. V této skutečnosti byl také nejpodstatnější rozdíl mezi diecézními teologickými učilišti a bohosloveckými fakultami. Protože se diecézní teologická učiliště považovala v celém vývoji za biskupské domácí vysokoškolské ústavy, vykonávala nad nimi státní správa pouze nepřímý dozor. Brala na vědomí jmenování profesorů těchto učilišť, a rektoráty těchto ústavů zasílaly prostřednictvím příslušných biskupských ordinariátů orgánu zemské správy každoročně osobní výkazy, seznamy přednášek s udáním počtu hodin, soupisy posluchačů dle ročníků a roční účty biskupských kněžských seminářů s diecézními teologickými učilišti, jejichž výdajové položky potom orgány státní správy z valné části likvidovaly ze

⁸⁷ SKALICKÝ Karel, *Tradice teologického studia v Českých Budějovicích*, in Tomáš MACHULA (ed.), *Deset let Teologické fakulty Jihočeské univerzity (Teologické studie 2001)*, České Budějovice 2001, s. 9.

státních prostředků.⁸⁸

Jak již bylo uvedeno, vrchní dohled nad celým ústavem příslušel diecézním biskupům, kteří měli titul i práva jeho ředitelů. Ordináři přirozeně rozhodovali v celém vývoji kněžského semináře s diecézním teologickým učilištěm o všech důležitějších otázkách personálního, pedagogického, správního i hospodářského charakteru a rektor ústavu i ostatní představení byli vykonavateli jejich vůle a sami rozhodovali pouze v těch záležitostech, které spadaly do jejich kompetence. Svou pravomoc biskupové uplatňovali jednak jmenováním představených semináře i profesorů teologického učiliště, určováním jejich práv a povinností pomocí seminárních statut a instrukcí, důsledným zastupováním ústavu a jeho vedení před státními úřady.⁸⁹

Život v kněžském semináři probíhal klidně do prvního semestru 1941 – 1942. Bohužel na konci tohoto semestru přišla heydrichiáda a vše se začalo měnit k horšímu. Probíhali razie, zatýkání, nikdo si v té době nebyl jistý, jestli nepřijdou i pro něj. Školní život (a povinnosti s tím spojené) Karlu Fořtovi trval pouze do 20. října 1942, kdy byli přímo ze školních lavic studenti odesláni na práci do Německa: „Stalo se to 20. října 1942, měli jsme přednášky a o přestávce v deset hodin se ve škole objevili nějací páni v uniformě s bodáky; šli rovnou k rektorovi. Na začátku další přednášky vešel do učebny rektor i s pány a oznámil nám, že máme sundat sutany, protože si nás odvedou. Museli jsme se seřadit a pod bodáky jít na pracovní úřad, kde nás zaregistrovali, a večer, když se setmělo (aby nás vidělo co nejméně lidí), nás opět pod bodáky odvedli na nádraží, aniž nám cokoliv řekl.“⁹⁰

Profesoři v kněžském semináři včetně s rektorem, zoufale hledali cestu k udělení výjimky z nucených prací pro bohoslovce. To dosvědčuje i korespondence rektora s arcibiskupským seminářem v Praze, kde se potýkali se stejnými problémy. V dopise rektora biskupského kněžského semináře v Českých Budějovicích Karla Rebana arcibiskupskému semináři v Praze, ze dne 8. října 1942 se píše: „Arbeitsamt v Budějovicích předvolal dva bohoslovce, narozené roku 1921 a 1922, k prohlídce, aby byli případně přikázáni na práci v Říši a v obsazených územích. Když se dostavili, byli

⁸⁸ SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář* - přípis MŠNO s protestem proti zařazení diecézních teologických učilišť do kategorie odborných škol z roku 1936, karton 2.

⁸⁹ SOA Třeboň, Dr. Lad. Dvořák, str. 48 a 49 a fond Biskupského kněžského semináře, čís. knihy 1-3, karton 1.

⁹⁰ FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 65-66.

zatím propuštění bez prohlídky a bez rozhodnutí. Úřad asi uvažuje, co s nimi. V nejhlubší úctě podepsaný prosí uctivě o zprávu obratem, co se v této věci děje s tamními bohoslovci a je-li jaká možnost ušetřiti jich tohoto vytržení ze studia a ušetření semináře před ztrátou bohoslovců.“⁹¹

Další dopis následoval po odjezdu některých bohoslovců na nucené práce. Rektor kněžského semináře se v něm opět dotazoval na možnost odpuštění nucených prací pro studenty-bohoslovce. Tento dopis už byl napsán po odjezdu Karla Fořta a jeho spolužáků, na nucené práce do rakouského Lince, dne 30. října 1942: „Vysocedůstojný pane doktore, doslýchám se o Vašich bohoslovcích těchto zpráv:

1. Prý se Vám podařilo pro ně dosáhnout „studijního odkladu“.

2. Prý se Vám podařilo docílit u pana říšského protektora, že bohoslovci nebudou posíláni na nucené práce a kteří již posláni byli, prý se vrátí.

Velmi prosím o zprávu, je-li na tom co pravdy a byli-li tyto výhody získány pouze pro Vaše bohoslovce, či pro všechny, ze všech seminářů. Je-li pravdou, že tak jest, prosím o sdělení data a čísla rozhodnutí, bychom je mohli uplatnit také zde.

V sobotu odjelo našich 31 hochů do Linz 3, má jich 10 jeti do dolů v Moravské Ostravě a 11 dalších za Breslau do betonáren a kovoprůmyslu. Zítra jde zbytek 20 bohoslovců na Arbeitsamt pro příkaz.“⁹²

Odpověď z arcibiskupského kněžského semináře v Praze byl tento dopis:

„Monsignore, v ověření P. Dr. Vondráška si dovoluji sdělit, že ony zprávy se nezakládají na pravdě. Jedinému bohoslovcovi byl povolen odklad, ale to jen do konce listopadu. Jsou tedy zprávy úplně neopodstatněné. Od pana říšského protektora nic podobného seminář nedostal.“⁹³

Skupinu tedy, ve které byl i Karel Fořt, odvezli do rakouského Lince. Postupně, jak vypráví, je úředníci začali rozdělovat na různé práce. On a někteří z jeho skupiny byli přiděleni ke stavební firmě v místních železárnách. Nejdříve vykonával pomocné práce u lopaty a krumpáče. Později, jak uvádí, po bitvě u Stalingradu, kdy padlo hodně německých vojáků a museli narukovat i úředníci z železáren, se dostal na kancelářské místo. Přibližně v tu dobu přicházely americké nálety. Karel Fořt vzpomíná: „Již první

⁹¹ Srov. - příloha č. 8 této práce, SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice* (1700) 1804-1950, sign IIC1, karton 11.

⁹² Srov. - příloha č. 9 této práce, SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice* (1700) 1804-1950, sign IIC1, karton 11.

⁹³ Srov. - příloha č. 10 této práce, SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice* (1700) 1804-1950, sign IIC1, karton 11.

nálet na železářny byl velmi zhoubný a proběhl na sv. Annu roku 1944. Továrna byla rozbita a v jejích troskách přišla o život strašná spousta lidí - a hodně jich bylo právě z mého oddělení. Hitler šetřil betonem, potřeboval ho pro budování západního valu a jiné účely, a tak mnohé kryty neodpovídaly parametrům a za protiletecký kryt byla označena každá díra. Například lidé z mého pracoviště našli úkryt v chodbě vedoucí zčásti pod zemí a zčásti nad zemí. Betonu tam bylo tak pět centimetrů, a navíc tudy procházelo elektrické vedení, potrubí s horkou vodou a patrně i plyn. Do chodby dali lavičky a označili ji za protiletecký kryt pro sto lidí. Když tam dopadla bomba, část lidí se uvařila v horké vodě, která kryt okamžitě zaplavila, a jiní se zase udusili, poněvadž jim podtlak rozerval srdce. Z oddělení, které jsem úředně spravoval, tam zahynula celá jedna šichta!“⁹⁴

V této pro bohoslovce velice těžké době, bylo velkou vzpruhou to, že na ně jejich českobudějovický kněžský seminář nezapomněl a byl s nimi v rámci možností stále alespoň v písemném kontaktu. Jak také dosvědčuje tento rektorův dopis určený právě bohoslovcům nuceně nasazeným v Německu a nejen tam. Píše se v něm:

„Jak se zachováte tam v dálce? Řiďte se těmito pravidly a pokyny:

1. Udržujte styk se seminářem.

Pište o sobě, o svých spolubratřích. Oznamte nám každou změnu adresy. Modlete se za seminář, my se tu budeme modlití za Vás.

2. Zachovejte věrnost Bohu.

Denní modlitba, nedělní mše svatá a slovo Boží, svaté svátosti - jak jen bude možno. Zachovejte věrnost svaté církvi katolické - ocitnete-li se v diaspoře, buďte ochotni, třeba s velkými námahami naplnit své povinnosti jako katoličtí bohoslovci.

3. Vezměte si s sebou svěcenou medailku, škapulíř, růženec, knihu modlitební a duchovní.

4. Tam vyhledejte osobní spojení s katolickým knězem a s některým blízkým klášterem a kněžským seminářem, bude-li nablízku.

5. Vzbuzujte často, denně, zvláště v nebezpečnosti dokonalou lítost. Podobně také duchovní svaté přijímání.

6. Svatá stolice udělila dělníkům českým pracujícím v Říši dovolení, že smějí v celých skupinách obdržeti svátostné rozhřešení (generální absoluci), aniž by konali zpověď podrobnou. Toto hromadné rozhřešení platí, jestliže je kající disponován

⁹⁴FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 67-68.

lítostí a dobrým předsevzetím a jestliže jest ochoten při příležitosti vykonati zpověď úplnou a podrobnou.

7. V Říši je dovoleno pro armádu a jiné skupiny sloužiti mši svatou i odpoledne. Ke svatému přijímání rovněž lze přistupovati třeba odpoledne, večer. Příkaz lačnosti je zmírněn: stačí čtyři hodiny (podle některých novějších dovolení ještě méně) před svatým přijímáním zdržeti se pokrmu a nápoje.

8. Zachraňte nejen sebe, nýbrž také jiné duše, apoštolujte od srdce, zvláště mezi krajany dělníky.

9. Celým chováním dělejte čest semináři, církvi, stavu duchovenstva, by Vám nikdo nemohl právem nic vytýkati. Naopak rozšiřujte čest katolíků vzornou osobností i vzornou prací.

10. Při práci mějte dobrý úmysl: PRO BOHA: Obětuji vše za ten úmysl, aby mi Bůh dopřál milosti kněžství a věrného setrvání v něm až do konce. Všechny povinnosti konejte svědomitě – pro Boha, nejen z lidských pohnutek.

Rádi Vám ve všem pomůžeme, podle možností. Při dovolené nás navštivte.

PÁN BŮH VÁS OPATRUJ A ZACHOVEJ.“⁹⁵

V železárnách se Karel Fořt stal svědkem jedné zajímavé události. Po znovuoobnovení výroby v železárnách po bombardování, ji v rámci propagace navštívil sám Hitler. A Karel Fořt, jelikož vedl v kanceláři evidenci týkající se výroby, měl možnost se s ním přímo setkat. Tuto událost popisuje takto: „Po atentátu měl jednu ruku zavěšenou v pásce a jeho tvář byla kamenná, v obličeji se mu nehnul ani sval. Měl jsem pocit, že vidím génia zla. Němci samozřejmě jásalí, a když vystupoval z auta, ženské mu dokonce hystericky objímaly a líbaly boty, ale na mě působil jako sfinga bez výrazu. Zřejmě už věděl, že končí a že všechno je jen propaganda, která na věci nic nezmění. Jeho návštěva se samozřejmě filmovala, aby se lidé v Německu do posledních chvil utvrzovali, že mají vůdce, že se ještě bojuje a vyrábí ocel; byla to už jen hraná komedie.“⁹⁶

V totálním nasazení v Linci zůstal Karel Fořt až téměř do konce války. Na cestu domů z Lince do Českých Budějovic odjel spolu s několika bohoslovci 1. května 1945. Po osvobození se začali bohoslovci vracet do svých domovů i škol z nuceného nasazení

⁹⁵ Srov. - příloha č. 11 této práce, SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice (1700) 1804-1950*, sign IIC1, karton 11.

⁹⁶ FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 69.

v Německu. Bohužel se nevrátili všichni. V zápise o konferenci profesorského sboru diecézního teologického učiliště v Českých Budějovicích po osvobození ze dne 18. června 1945, rektor semináře Karel Reban vzpomíná na oběti, které byly přineseny za vlast. Dále pokračuje: „Stav bohoslovců není možno zjistiti, poněvadž někteří pro dopravní nesnáze se nemohou dostaviti. Pro další studium bylo prozatím stanoveno, aby bohoslovců, kteří se po půltřetí roce vracejí ke studiu, byla započítána jako III. semestr doba dvou měsíců ze školního roku 1942/1943, letošní květen a červen a soukromé studium o prázdninách. Zkoušky za tento semestr budou skládati na začátku příštího školního roku. Ostatní budou skládati zkoušky na konci školního roku jako obvyčejně.“ V pozdějším zápise o konferenci profesorského sboru ze dne 18. června 1945 se uvádí, že z původního stavu bohoslovců jich na studia nastoupilo pouze 49 posluchačů – bohoslovců a 6 řeholníků. Ze 75 na práci nasazených se vrátili spolu s Karlem Fořtem všichni, kromě devíti. Jeden z nich bohužel zahynul při náletu v Linci.⁹⁷

Do českobudějovického semináře znovu nastoupil 1. června 1945, kdy jak sám říká, byl pro ně otevřen náhradní semestr, aby řádně dokončili přerušená studia. V tu dobu se Karel Fořt velmi pozastavoval nad poválečným krutým zacházením s Němci v osvobozených Čechách: „Jednou jsem tam byl svědkem incidentu, který nejlépe vypovídá o tehdejší atmosféře. Byla zrovna přestávka, studenti postávali na chodbě, a najednou vidím, že tam dva starší muži umývají podlahu, a na zádech mají namalováno písmeno N. Zatímco za války museli být označeni všichni Židé, nyní to byli zase Němci. Hlídal je nějaký partyzán, mladíček, který se chtěl před studenty asi trochu producírovat, a tak Němce bil a kopal.“⁹⁸

Po válce byl všeobecně všeho nedostatek, lidé strádali a trpěli bídou. O nic lépe na tom nebyli ani bohoslovci, kteří se vrátili z nuceného nasazení. V některých městech pro tyto případy fungovala americká sociální pomoc. O tuto pomoc požádal pro své bohoslovce i kněžský seminář prostřednictvím svého rektora. Tato žádost se nám v Třeboňském archivu zachovala v tomto znění: „V hluboké úctě podepsaný prosí velmi snažně o dobrotivé udělení jednotlivých částí oděvu, nebo celých oděvů z americké pomoci bohoslovcům kněžského semináře v Českých Budějovicích, jichž seznam je připojen. Svou uctivou prosbu podpírám především všeobecnými důvody, že totiž

⁹⁷ Srov. - příloha č. 12 této práce, SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice (1700) 1804-1950*, sign. IIA2, karton 2.

⁹⁸ FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 78.

všichni bohoslovci, pro něž se o toto dobrodiní žádá, jsou české národnosti a politicky spolehliví a chudobní. Kdežto posluchači fakult mají mimo jiné hmotné výhody tzv. studijní podpory v měsíční výši až 1500 Kč, bohoslovci diecézních seminářů jsou zcela vyřazeni ze všech sociálních podpor a pomocí. Zvláště pak v každém případě, kde se žádá o poskytnutí celého oděvu, běží o případy přímo krajní tísně, kde běží o zcela chudé sirotky, o lidi vážně nemocné, kteří si musí sami hraditi léčebné náklady, o takové, kteří utrpěli značné škody následkem válečných událostí atd.“⁹⁹

Po únorových událostech a po řádném ukončení studia byl Karel Fořt vysvěcen na kněze. Bylo to, jak sám uvádí koncem června 1948, na svátek sv. Petra a Pavla. Zároveň ale dodává, že všichni věděli, že církev v komunistických podmínkách to nebude mít lehké. Na to je upozorňoval i tehdejší českobudějovický biskup Josef Hlouch: Najednou vstoupil pan biskup Hlouch a řekl nám: „Dříve než přijmete jáhenské a kněžské závazky, vám musím oznámit, že se v naší republice změnil režim. Jsme komunistickou zemí a vy dobře víte, co to může znamenat - jak se komunisté staví k náboženství a jak s ním naložili v Rusku. A tak se cítím povinen vás upozornit, že se ještě můžete rozhodnout jinak.“¹⁰⁰

- **Exkurz** – biskupové českobudějovické diecéze v době studií Karla Fořta.

Českobudějovická diecéze byla založena 20. září 1785 a jejím prvním biskupem byl Jan Prokop Schaaffgotsche (1785–1813). Tato osobnost je také spojena se založením malého kněžského semináře.¹⁰¹

Pro dobu studia působení Karla Fořta však byli zásadní tito biskupové:

- Šimon Bárta (biskupem v letech 1920 - 1940), který se narodil se 27. října 1864 a zemřel 2. května 1940.
- Josef Hlouch (biskupem v letech 1947 - 1972), který se narodil se 26. března 1902 a zemřel 10. června 1972.

⁹⁹ Srov. - příloha č. 13 této práce, SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice (1700) 1804-1950*, sign IIC1, karton 11.

¹⁰⁰ FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 91.

¹⁰¹ Více o jednom z největších biskupů českobudějovické diecéze, se dozvíte v této knize: SVOBODA Rudolf, *Jan Prokop Schaaffgotsche – první biskup českobudějovický*, Brno: L. Marek, 2009.

Po smrti biskupa Hůlky zůstal biskupský stolec téměř celý rok neobsazený. Až 16. prosince 1920 byl papežem jmenován Hůlkův nástupce Šimon Bárta, který se pak 20. února následujícího roku ujal správy diecéze. Biskup Šimon Bárta se narodil 27. října 1864 v Žimuticích. Byl vynikajícím pedagogem. Studoval na České koleji v Římě, kde byl také roku 1889 posvěcen na kněze. Od roku 1891 působil v českobudějovickém studentském semináři, poté byl katechetou na gymnáziu v Pelhřimově. Po návratu do Českých Budějovic vyučoval na zdejším gymnáziu. Aktivně se zabýval činností literární, překládal homiletické spisy italských autorů, byl velkým znalcem teologie, historie a literatury. Připadl mu nelehký úkol obhájit práva a postavení katolické církve v pohnuté době první republiky. V roce 1927 svolal do Českých Budějovic velký eucharistický sjezd a po jeho úspěchu byl biskup Bárta jmenován členem čestného předsednictva mezinárodního výboru pro pořádání světových eucharistických sjezdů. O několik roků později pořádané Dny katolického mládí potvrdily, že se biskupu Bártovi podařilo obnovit uhasínající duchovní život v diecézi. Také kněžský seminář (po roce 1918 téměř prázdný) se díky Bártovu působení mezi mládeží opět naplnil studenty a jeho profesorský sbor dosáhl vysoké úrovně.¹⁰²

Josef Hlouch byl biskupem českobudějovické diecéze s hlubokou eucharistickou a mariánskou úctou. Jmenování ThDr. Josefa Hloucha českobudějovickým biskupem v roce 1947 bylo oznámeno veřejnosti touto pozvánkou: „Profesor C. M. bohoslovecké fakulty Palackého university v Olomouci dovoluje si oznámiti, že byl z milosti Boží svatým Otcem jmenován biskupem českobudějovickým. Biskupské svěcení přijme z rukou světitelů J. E. Mons. Dr. Xaveria Rittera, arcibiskupa eginského a apoštolského internuncia v Československu, J. E. Mons. Dr. Josefa Berana, arcibiskupa pražského a primase českého a J. E. Mons. Dr. Stanislava Zely, kapitulního vikáře Olomouckého. V metropolitním chrámu Páně sv. Václava v Olomouci o svátku nanebevzetí panny Marie dne 15. srpna 1947 o 9 hodině. Intronisován bude v katedrálím chrámu Páně svatého Mikuláše v Českých Budějovicích J. E. Mons. Dr. Josefem Beranem, arcibiskupem pražským v neděli dne 7. září 1947.“¹⁰³

Své znalosti si prohluboval na olomoucké Teologické fakultě, kde v roce 1934

¹⁰² http://www.ceskearchivy.cz/files/file/dokumenty/Dejiny_bcb.pdf, (cit. dne 14.03.2016).

¹⁰³ Srov. - příloha č. 7 této práce, SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice (1700) 1804-1950*, sign IIA2, karton 2.

získal hodnost doktora teologie. Později se zde habilitoval na docenta, ale dalšímu působení zabránila druhá světová válka, kdy byly na území protektorátu všechny vysoké školy uzavřeny. Po skončení války se Josef Hlouch opět vrátil na Teologickou fakultu v Olomouci, kde se stal profesorem. V roce 1947 byl vysvěcen na biskupa. Komunistickým režimem byl vnímán jako nebezpečný třídní nepřítel, jak o tom svědčí jeho kádrový posudek z padesátých let. V roce 1950 byl Josef Hlouch internován ve své rezidenci, v roce 1952 byl zatčen a bez soudu držen mimo diecézi. Teprve dne 9. 6. 1968, v době tzv. Pražského jara se mohl znovu ujmout svého úřadu. V této době vydal sbírku krátkých rozjímání na každý den pod názvem Minutěnka, kterou napsal v roce 1964 za nuceného pobytu v Koclířově. Po jeho smrti v roce 1972 českobudějovický biskupský stolec na dlouhá léta osiřel.¹⁰⁴

Prvním kněžským působištěm Karla Fořta byl Vimperk: „Ve Vimperku působil páter Wolfgang Jileček, rodák z Husince, jehož křestní jméno se v Čechách vyskytovalo jenom na Šumavě, neboť se tak jmenoval náš poslední řezenský biskup a zřizovatel pražského biskupství. Páter Jileček měl již předtím dva kaplany a místo nich jsem přišel já a můj spolubratr, novosvěcenec Josef Melka. Z Vimperku jsme pak všichni tři spravovali celý vikariát, který tehdy tvořila řada opuštěných kostelů a far - od Trístoličnicku až k pramenům Vltavy. Rozdělili jsme si je a mně připadl západní úsek, kam patřila například Borová Lada, Nový Svět, Knížecí Pláně, Nové Hutě, Kvilda či Modrava.“¹⁰⁵

V té době na Šumavě už končilo vysídlování německého obyvatelstva. Jak Karel Fořt vzpomíná, kraj se začínal osídlovat lidmi nejrůznějšího ražení. Jednak sem přicházeli čeští úředníci, hajní a další, kteří zabrali německé podniky a chalupy. Pak sem úřady začaly posílat Slováky z Rumunska, Romy z východního Slovenska, případně i Maďary. Jak všichni předpokládali, komunistický režim začal stále více a tvrději omezovat církve a její svobodu. Ke konci roku 1949 vznikl Nejvyšší úřad pro věci církevní. Po okresech začaly vznikat tzv. církevní referáty, v nichž seděli církevní tajemníci. Karel Fořt na tuto dobu vzpomíná: „Záhy po nás chtěli slib věrnosti republice, což by nebyl problém, republiku jsme milovali, jenomže ve slibu bylo výslovně uvedeno její „socialistické zřízení“. Jako kněží jsme měli slibovat věrnost

¹⁰⁴ <http://www.iencyklopedie.cz/hlouch-josef/> (cit. dne 14.03.2016).

¹⁰⁵ FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 92.

zřízení, které uzákonilo ateismus jako oficiální světonázor našeho státu. Hlavní hrozba ovšem spočívala v tom, že kdo nesloží slib, nebude moci vykonávat kněžskou službu. Biskupové proto nakonec ustoupili s tím, že budeme slibovat poslušnost nové republice jen do té míry, v jaké bude slučitelná s naším náboženským přesvědčením.“¹⁰⁶

Se snahou státu podřídit si a kontrolovat činnost církve souvisela i jedna velmi známá akce, kdy v rámci každoroční poutě na Velehrad chtěl římskokatolický kněz Josef Plojhar založit tzv. „Mírové hnutí katolického duchovenstva“. Toto hnutí mělo sice pro kleriky velmi slibný název, ale mělo řešit pouze poměr církve k státu, jak vzpomíná Karel Fořt: „Někdy v květnu 1950 přišel náš církevní tajemník s tím, že se na Velehradě bude konat kněžská pouť a že bychom se jí měli zúčastnit. Bylo nám to samozřejmě podezřelé - komunistický tajemník nás vyzývá k pouti na Velehrad, k modlení a tak jsme byli obezřetní. Záhy se k nám dostala informace, že tam bude Plojhar zakládat své proslulé kolaborantské Mírové hnutí katolického duchovenstva, které mělo schvalovat a podporovat všechny kroky režimu proti církvi.“¹⁰⁷

- **Exkurz** – Josef Plojhar (1902–1981)

Zde bych si dovilil odbočit, a popsat zde ve zkratce kontroverzní osobu kněze Josefa Plojgara. Narodil se 2. března 1902 v Českých Budějovicích a zemřel 5. listopadu 1981 na sovětském velvyslanectví v Praze. Pocházel z bilingvní rodiny, studoval na Německém státním gymnáziu v Českých Budějovicích v roce 1913-1921. Po maturitě vstoupil do biskupského semináře (1921-1925), kde se zařadil mezi německé seminaristy. Ještě po vysvěcení na kněze 5. 7. 1925 byla v tzv. kněžské matrice u něj uvedena národnost německá. Publikoval také zprvu německy. Začal pracovat v duchovní správě českobudějovické diecéze, do 1939 působil jako kaplan při kostele svatého Mikuláše a od března 1939 byl administrátorem farnosti Rudolfov. V letech 1931-1938 redigoval Farní věstník pro České Budějovice a okolní osady. Před druhou světovou válkou se politicky angažoval v Československé straně lidové. Od 1. 9. 1939 do osvobození 1945 byl vězněn v koncentračních táborech Buchenwald a Dachau. Po návratu opět působil jako kaplan při katedrálním kostele a jako administrátor Rudolfovské farnosti. V letech 1945-1948 byl předsedou krajské organizace Československé strany lidové a od 1945 až do své smrti

¹⁰⁶ FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 111.

¹⁰⁷ Tamtéž, s. 122.

poslancem Národního, resp. Federálního shromáždění za tuto stranu. Počátkem roku 1948 ho Komunistická strana Československa získala pro spolupráci. V letech 1948-1968 byl ministrem zdravotnictví. V tzv. obrozené Československé straně lidové zastával funkce místopředsedy (1948-1951), předsedy (1951-1968) a čestného předsedy (1969-1981). Od 1948 se angažoval v hnutí tzv. vlasteneckých kněží, později se stal předsedou Celostátního mírového výboru katolického duchovenstva (1951-1968). V letech 1952-1970 byl místopředsedou Svazu československo-sovětského přátelství. Za kandidaturu ve volbách 1948 bez souhlasu ordináře byl postižen církevními tresty, které z něho v březnu 1951 neoprávněně sňal pražský kapitulní vikář. V prosinci 1950 mu Cyrilometodějská bohoslovecká fakulta udělila čestný doktorát teologie. Byl vyznamenán Řádem Klementa Gottwalda (1955 a 1962). Po roce 1968 nevystupoval již jako kněz, ale jen jako politik.¹⁰⁸

Mnoho kleriků se tehdy rozhodlo na Velehrad nejet a kolaborantské hnutí nepodporovat. Karel Fořt byl mezi nimi. Bohužel se tak dostal do hledáčku státní moci. Jak uvádí Karel Fořt, stát každého kněze bodoval, podle toho, jak s nimi spolupracoval. Jak mu také naznačil jeden jeho bývalý spolužák, nyní českobudějovický kněz, když řekl: „Vy jste bodování, a když něco neuděláte, máte nulu. Po čase se bude vaše církevní situace řešit - ti, co mají nejlepší bodování, zůstanou v duchovní správě, což bude zhruba třetina kněží. Druhá třetina, s horším bodováním, půjde na vojnu“ (kněží byli posíláni k PTP) a zbylá třetina do vězení. Tak je to naplánované a konkrétně Vaše vyhlídky jsou takové, že nula od nuly pojde a Vy půjdete do vězení!“¹⁰⁹

Situace byla pro Karla Fořta velice vyhrocená, protože už tenkrát velmi dobře věděl, co dělá stát s jemu nepohodlnými a nespolupracujícími kleriky. Přemýšlel proto o emigraci.

¹⁰⁸ <http://encyklopedie.c-budejovice.cz/clanek/plojhar-josef> (cit. dne 14.03.2016).

¹⁰⁹ FORT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 123.

3.2.2. EMIGRACE A MISIJNÍ ČINNOST

3.2.2.1. Dobový kontext – období let (1950–1989)

3.2.2.1.1. Dění ve světě

V roce 1950 vypukla válka v Koreji. Konflikt, který probíhal v Koreji, byl prvním velkým střetnutím mezi totalitním a demokratickým režimem po 2. světové válce. Po porážce Japonců byla země rozdělena 38. rovnoběžkou na dvě části. Sever byl pod kontrolou Sovětského svazu, jih okupovaly Spojené státy. Kim Ir-sen se ale rozhodl, že celý Korejský poloostrov sjednotí a napadl svého jižního souseda. Celý demokratický svět se postavil na stranu napadeného a vyslal do oblasti vojska OSN pod vedením Spojených států.¹¹⁰ Na základě dohody mezi válčícími stranami v Koreji bylo 27. července 1953 uzavřeno příměří a tím i skončila celá válka.

Dne 5. března 1953 v Sovětském svazu zemřel diktátor Josif Vissarionovič Stalin. Pětadvacátého ledna 1955 Nejvyšší sovět Sovětského svazu oficiálně ukončil válečný stav s Německem. Zdá se to poněkud pozdě, deset let po válce, nicméně zejména pro tisíce německých zajatců v sovětských táborech to byla určitě dobrá zpráva – mohli se vrátit domů. Po Sovětském svazu ukončily válečný stav i jeho satelity ve východní Evropě, konkrétně Československo to učinilo 3. února 1955. V západním Německu byl 27. února 1955 po ostré parlamentní debatě přijat zákon, kterým Německo přijímalo takzvané Pařížské smlouvy. Proti byli zejména levicoví poslanci SPD, kteří však byli přehlasováni. Pařížské smlouvy jednak umožňovaly vstup západního Německa do NATO a jednak stanovily konec okupačního režimu na území západního Německa – okupační jednotky měly napříště nahradit jednotky spojenecké. Při desátém výročí konce 2. světové války byl 5. května 1955 oficiálně ukončen okupační režim a z dosavadních komisařů západních velmocí se stali řádní velvyslanci.¹¹¹ Nedlouho poté byla 9. května 1955 přijata Spolková republika Německo do NATO. Dne 14. března 1953 se sešlo na společné konferenci ve Varšavě sedm států: SSSR, ČSSR, Polsko, Maďarsko, Rumunsko, Bulharsko a Albánie. Společně pak podepsali Smlouvu o

¹¹⁰ <http://www.valka.cz/795-Valka-v-Koreji-1950-1953> (cit. dne 14.03.2016).

¹¹¹ <http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/rok-po-roce-1955-1959-text/> (cit. dne 14.03.2016).

přátelství, spolupráci a vzájemné pomoci tzv. Varšavskou smlouvu.

V Polsku dne 28. června 1956 vypukla vzpoura dělníků v Poznani proti komunismu a vlivu Sovětského svazu. Demonstrace se soustředila u národního výboru a vojvodského výboru strany. Představitelé moci se však v nečekané situaci zcela vytratili, a tak se demonstrace za pár hodin proměnily ve vpády do veřejných budov. Demonstranti zaútočili také na vězení a propustili vězně. Z ekonomických hesel se rychle stala politická. Křičelo se „Pryč s komunisty“, „Svobodné volby,“ a „Pryč s Rusy!“ . Strhávaly se rudé vlajky. Lidé vyhazovali z úředních místností portréty hodnostářů. Na budově Stranického výboru vyvěsili transparent požadující „chléb a svobodu“. Před polednem byla napadena budova Úřadu Státní bezpečnosti, což násilnou demonstraci proměnilo v ozbrojenou vzpouru, kterou její účastníci pokládali za národní povstání. Byly povolány oddíly ze čtyř divizí, přes čtyři sta tanků a obrněných aut – celkem asi deset tisíc vojáků. K Poznani se sjížděly další jednotky. Nepokoje byly během čtyřiaadvaceti hodin utlumeny.¹¹²

V Římě byla 25. března 1957 podepsána mezi státy Francie, Itálie, Belgie, Nizozemí, Lucemburska a Spolkové republiky Německo smlouva, která znamenala založení Evropského hospodářského společenství. V Alžírsku dne 13. května 1958, vypukla válka proti francouzské přítomnosti v této zemi.

Dne 13. srpna 1961, začaly budovat ozbrojené síly Německé demokratické republiky tzv. Berlínskou zeď. Stavba zdi trvala pouhé tři dny. Zeď od sebe oddělovala východní a západní Berlín. Byl to nejznámější symbol studené války. Zpočátku byla pouze drátěná, později byla postavena klasická zeď.

V polovině roku 1962 vypukla Kubánská raketová krize. Nejhorší mezinárodní krizi od konce druhé světové války odstartoval fakt, že USA zjistily, že Sovětský svaz umístil na Kubě rakety schopné zasáhnout USA. Tehdejší americký prezident John Kennedy 22. října 1962 vyhlásil ‚karanténu‘ ostrova, aby se zabránilo dodávkám sovětských zbraní. Krize byla zažehnána až poté, co sovětský vůdce Nikita Chruščov 28. října 1962 souhlasil s odstraněním raket výměnou za příslib USA neinterventovat vojensky proti Castrovu režimu. Kuba si po nástupu Fidela Castra k moci našla nového spojence v SSSR, který si rázem uvědomil význam strategického umístění Kuby v těsné blízkosti USA. Přeměna Kuby v sovětský satelit znamenala závažný přesun mocenské

¹¹² <http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/rok-po-roce-1955-1959-text/> (cit. dne 14.03.2016).

rovnováhy a Nikita Chruščov ho chtěl posílit rozmístěním jaderných raket na ostrově.¹¹³

Dne 3. června 1974 byl v Moskvě americký prezident Richard Nixon. Na závěr návštěvy se s Leonidem Brežněvem dohodli, že omezí pozemní zkoušky jaderných zbraní s výbušnou silou více než 150 kilotun TNT. Dne 24. listopadu 1974 se Leonid Brežněv ve Vladivostoku sešel s následujícím americkým prezidentem Geraldem Fordem a oba státníci se dohodli, že podepíší smlouvu o omezení strategických zbraní na období 10 let. Byla to dohoda, která navazovala na jednání známá jako SALT 1, zahájená již v roce 1969. Tato dohoda stanovila, že supervelmoci měly mít stejný počet strategických raket a stejný počet jejich nosičů.¹¹⁴

V Anglii byla 3. května 1978 zvolena britskou premiérkou zástupkyně konzervativní strany Margaret Tatcherová. V této funkci působila více než jedenáct let, až do roku 1990.

V Sovětském svazu zemřel 10. listopadu 1982 prezident Leonid Brežněv. Jeho nástupcem se stal Jurij Andropov, který do té doby vedl sovětskou tajnou policii KGB. Ve funkci vydržel dva roky, když 9. února 1984 zemřel. Na prezidentském postu ho vystřídal Konstantin Černěnko. V březnu 1985, byl po smrti Černěnka zvolen Michail Gorbačov.

26. dubna 1986, došlo v ukrajinském Černobyli k jaderné havárii, na jednom z reaktorů atomové elektrárny.¹¹⁵

Dne 6. srpna 1978 zemřel v 81 letech dosavadní velice oblíbený papež Pavel VI. Novým papežem byl 26. srpna 1978 zvolen benátský kardinál Albino Luciani, který přijal jméno Jan Pavel I. Bohužel však po měsíci nový papež zemřel, proto konkláve muselo papeže volit znovu. Po osmi kolech hlasování 16. října 1978, byl zvolen polský kardinál Karol Wojtyła, který přijal jméno Jan Pavel II.

¹¹³ <http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/rok-po-roce-1960-1964-ve-svete-pracovni-list/> (cit. dne 14.03.2016).

¹¹⁴ <http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/rok-po-roce-1970-1974-text/> (cit. dne 14.03.2016).

¹¹⁵ <http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/rok-po-roce-1985-1989-text/> (cit. dne 14.03.2016).

3.2.2.1.2. Dění v Československu

V Československu se v roce 1950 konaly velké politické procesy. Tyto procesy se komunistickou stranou velice pečlivě připravovaly a byli v nich na základě vykonstruovaných důkazů odsouzeni k smrti Milada Horáková, Jan Buchal, Oldřich Pecl a Závaš Kalandra. Dne 11. července 1951 přijalo Národní shromáždění zákon o ochraně státních hranic. Hranice opatřené ostnatými dráty pochopitelně nebylo třeba chránit kvůli nepřítelům zvenčí, ale aby občané neprchali pryč, což okatě kontrastovalo s tím, jak československá média opěvovala krásy života v novém zřízení. Za dva měsíce poté rychlík ČSD překonal všechny zábrany a násilně přešel československo-německou hranici u bavorského Selbu. Přes sto cestujících požádalo v západním Německu o azyl.¹¹⁶

Dne 14. března 1953, v Československu zemřel předseda KSČ a prezident republiky Klement Gottwald. Ve funkci prezidenta republiky ho vystřídal Antonín Novotný (1957 – 1968). V Československu 1. června 1953 proběhla v důsledku hospodářské krize měnová reforma. Většina obyvatel tak přišla o své úspory.

Počátek roku 1968, nazvaný také jako „Pražské jaro“, se v Československu vyznačoval jako období politického uvolnění. Na jaře a v létě 1968 se obrozovala občanská společnost, potlačovaná od února 1948. Vznikl Klub angažovaných nestraníků (KAN), jenž chtěl vytvářet platformu pro lidi, kteří se chtějí politicky angažovat, ale nikoli v KSČ. V prvomájovém průvodu, do kterého tentokrát přišli lidé spontánně, kráčeli členové KAN pod svými transparenty a provolávali: Je nás 6 miliónů! Máme čisté ruce! Studenti v průvodu vezli velké papírové dělo s nápisem v azbuce „Eto naše dělo“ v narážce na slavný Brežněvův výrok z prosince předchozího roku. Na řadě fakult zanikl Československý svaz mládeže a začaly vznikat Akademické rady studentstva, skutečně volené studentské parlamenty. Ustavila se organizace bývalých politických vězňů K 231, vznikla Společnost pro lidská práva a začaly se obnovovat demokratické politické strany, vznikl přípravný výbor sociální demokracie a v Československé straně socialistické se chopili kormidla někdejší národní socialisté.¹¹⁷

Veškerá snaha o obrození skončila 21. srpna 1968 vojenskou operací „Dunaj“. Vojska Varšavské smlouvy násilně vnikla do Československa a obsadila ho. Tímto

¹¹⁶ <http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/rok-po-roce-1950-1954-text/> (cit. dne 14.03.2016).

¹¹⁷ <http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/rok-po-roce-1965-1969-ve-svete-pracovni-list/> (cit. dne 14.03.2016).

datem rovněž začíná stálý pobyt sovětských vojsk na území Československa, který skončil až odsunem po sametové revoluci v roce 1991. Na protest proti potlačování svobod a s přáním probudit lid k odporu proti okupantům se 16. ledna 1969 na Václavském náměstí v Praze upálil student Jan Palach.

V srpnu 1974 uplynulo 5 let od okupace Československa, když představitelé tzv. socialistické opozice v zahraničí napsali otevřený dopis Leonidu Brežněvovi, v němž mj. stálo: Můžete ve světle pětiletého vývoje dnes ještě tvrdit, že roku 1968 hrozila ČSSR agrese ze Západu? Věříte, že socialismus v Československu byl ohrožen jeho politickým vedením a převážnou většinou jeho lidu? A vyzvali Brežněva, aby stáhl svá vojska, zrušil platnost moskevských protokolů a zejména zastavil pronásledování těch, kdo podporovali politiku roku 1968, a propustil všechny politické vězně. Sovětský generální tajemník neodpověděl.¹¹⁸ V Československu byl 29. května 1975 zvolen prezidentem republiky generální tajemník ÚV KSČ Gustáv Husák. Jeho předchůdce Ludvík Svoboda byl zároveň pro svůj špatný zdravotní stav odvolán z funkce prezidenta.

V prosinci 1976 byla sepsáno a podepsáno základní prohlášení, nezávislé československé iniciativy tzv. Charta 77. V této iniciativě se mimo jiné píše: „Desítkám tisíc našich občanů je znemožněno pracovat v jejich oboru jen proto, že zastávají názory odlišné od názorů oficiálních. Jsou přitom často objektem nejrozmanitější diskriminace a šikanování ze strany úřadů i společenských organizací, zbaveni jakékoli možnosti bránit se, stávají se prakticky obětí apartheidu. Statisícům dalších občanů je odpírána svoboda od strachu, preambule prvního aktu, protože jsou nuceni žít v trvalém nebezpečí, že projeví-li své názory, ztratí pracovní a jiné možnosti.“¹¹⁹

V noci z 21. na 22. února 1981 byl na redakci vysílání do Československa Rádia Svobodná Evropa spáchán atentát. Bylo přitom zraněno osm lidí.

Dne 12. listopadu 1989 byla v Římě svatořečena Anežka Česká. Do Říma se na tuto událost vypravilo 12 000 českých a slovenských poutníků, což bylo nejvíce v historii komunistického Československa, kdy tolik lidí mohlo jednorázově, mimo jeho hranice přes železnou oponu.¹²⁰

Dne 17. listopadu 1989 došlo v Praze na Národní třídě k povolené demonstraci, při které došlo k zásahu bezpečnostních složek a bylo zraněno přes 500 lidí.

¹¹⁸ <http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/rok-po-roce-1970-1974-text/> (cit. dne 14.03.2016).

¹¹⁹ <http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/rok-po-roce-1975-1979-text/> (cit. dne 14.03.2016).

¹²⁰ <http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/rok-po-roce-1980-1984-text/> (cit. dne 14.03.2016).

Devatenáctého listopadu vzniklo Občanské forum a dvacátého čtvrtého listopadu byl z funkce generálního tajemníka ÚV KSČ odvolán Milouš Jakeš. O tři dny později byla v zemi vyhlášena dvoudenní generální výstražná stávk a desátého prosince jmenována vláda Národního porozumění vedenou Marianem Čalfou.

Novým prezidentem Československé republiky byl Federálním shromážděním 29. prosince 1989 zvolen Václav Havel.

3.2.2.2. Karel Fořt v emigraci

Tušení Karla Fořta o situaci, ve které se v té době měl nacházet, se mělo vyplnit už několik dní poté. Jak vypráví, chtěli celé osazenstvo fary spojit s vraždou dvou lidí, kteří byli nalezeni v lese nedaleko Vimperku: „Situace byla vážná. A když jsme se na faře všichni tři radili, co dál, došli jsme k závěru, že musíme využít poslední možnosti a utéct. Farní hospodyně jsme nic neřekli, abychom ji nevyděsili. Ještě jsme se v klidu naobědvali, ona odešla pomáhat sousedům na sena a mezi dveřmi se nás jako vždy optala, jestli máme klíče. Hned po jejím odchodu jsme nasedli na motorčky a vyrazili směrem ke státní hranici.“¹²¹

V té době nebyla hranice tolik střežena a ani dráty ještě nebyly nataženy. Hranici hlídali mladí příslušníci SNB. Celá skupina měla štěstí a po nějaké době byli v bezpečí za hranicemi: „Ve Finsterau už byli Američané a ubytovali nás na faře. Ráno nás odvezli do Grafenau (městečko založil náš Karel IV.), kde jsme pobýli asi týden ve vile spolu s dalšími uprchlíky. Každý den přiváděli nové a nové běžence - v té době se ještě hodně lidem podařilo z Československa utéct.“¹²²

Po několika týdnech se dostali do uprchlického tábora „Valka“. Zde se, jak Karel Fořt uvádí, čekalo ve velmi primitivních podmínkách na povolení k odchodu do zámoří. Život v uprchlickém táboře byl velmi tíživý: „Dostávali jsme velmi omezený denní příděl potravin a nepatrné měsíční kapesné, které nám sotva stačilo na nutnou korespondenci. Bydleli jsme v dřevěných barácích s cimrami po patnácti až dvaceti lidech, které stavěl Hitler po celém svém impériu.“¹²³

Protože Karel Fořt spolu s několika kněžími nechtěl v uprchlickém táboře jen

¹²¹ FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 124.

¹²² Tamtéž, s. 126.

¹²³ Tamtéž, s. 128.

nečinně čekat na povolení, projevíli dopisem do Říma přání jít do misií. Bylo to také proto, jak říká Karel Fořt, že byli mladí a chtěli vykonat něco hrdinného. Z Říma začátkem listopadu 1950 přišlo souhlasné vyrozumění s tím, že je posílají na misi do Alžírka. To bylo v té době ještě stále francouzskou kolonií. Do Alžírka připluli, dle vyprávění Karla Fořta 6. ledna 1951: „Do Alžírka jsme připluli na svátek Tří králů, který tam slaví, a tak nás hned požádali, abychom ještě na lodi odsloužili tříkrálovou bohoslužbu. Svou první africkou mši jsem tedy sloužil v přístavních vodách a byla samozřejmě latinská. Když jsme se konečně vylodili, spolubratři šli vyhledat místního faráře, zatímco já zůstal s kufry v přístavu.

V Alžírsku se právě rušily klasické misie a vznikala zde obvyklý diecézní systém s farnostmi. Byli jsme přiděleni do diecéze Constantine-Hippo. Druhá část názvu pocházela z dob, kdy bylo ve městě Hippo sídlo biskupů a posledním z nich byl sv. Augustin. Nejdřív jsme si ovšem museli vylepšit znalost francouzštiny; poslouchali jsme francouzské přednášky, povídali si o přestávkách se studenty nebo různě konverzovali. Seminář, kde jsme bydleli, byl totiž kombinovaný - vedle teologického studia zde otevřeli tzv. malý seminář pro středoškolské studenty. Pobývali jsme zde asi dva měsíce, do začátku postní doby, kdy nás na Popeleční středu poslal biskup na různá místa. Na mě připadla Batna na okraji Sahary - nebyla to ještě palmová oáza, ležela na náhorní plošině, ale hned za ní se sbíhalo dolů do pouště, kde byl už jen písek.“¹²⁴

Několik let po jeho příchodu do Batny se v Alžírsku rozhořel tzv. národně – osvobozenecký boj. Jeho začátek Karel Fořt popisuje takto: „Stalo se to v noci na 1. listopadu 1954. V jedné horské oáze se nacházela kasárna, před nimi stál vojáček s flintou a ze tmy ho někdo zastřelil. Výstřel uslyšel velitel kasáren, natáhl na sebe župan a manželce řekl, že sejde podívat, co tam kluci blbnou. A ze tmy zastřelili i jeho. Podobné akce posléze přerostly v otevřenou teroristickou válku. Říkám záměrně teroristickou, protože nešlo o klasický boj vojáka s vojákem, nýbrž o přepadání a vraždění civilistů, navíc vedené s nepředstavitelnou brutalitou. Venkov se postupně stával pro Evropana neobyvatelný, vylidňoval se a dalo se tam žít jen pod ochranou armády.“¹²⁵

Cílem toho národně–osvobozeneckého boje bylo, jak vypráví Karel Fořt, svržení francouzské koloniální vlády a nastolení režimu sovětského typu. Teror měl znemožnit normální život v zemi. Karel Fořt strávil v Alžírsku celých sedm let. Takto popisuje své

¹²⁴ FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 136-137.

¹²⁵Tamtéž, s. 146-147.

důvody k odchodu ze země: „Za prvé jsme tam byli najednou přebyteční. Když se spousta kněží stáhla z důvodu bezpečnosti z venkova do měst, nebylo nás tu už zapotřebí. Za druhé koncem padesátých let už bylo jasné, že zde výhra jí komunisté, a tak jsme logicky uvažovali, co dál. Fronta národního osvobození postupně ovládla celou zemi a demokratický stát, jakým byla Francie, si nemohl dovolit odpovědět na její teror nějakým odvetným zásahem, takže situace byla neudržitelná. Navíc ve Francii sílilo mezi lidmi přesvědčení o nutnosti zastavit tuto krutou válku i za cenu ztráty kolonie.“¹²⁶

- **Exkurz** – národně osvobozenecský boj v Alžírsku (1954 – 1962)

Tato válka se vryla do dějin svým názvem „špinavá“ díky způsobu vedení boje. Na jaře roku 1954 dospěla hrstka radikálních alžírských nacionalistů k závěru, že nezávislost nelze získat legální cestou. V říjnu 1954 byla založena Fronta národního osvobození a v noci z 31. října na 1. listopadu provedla po celém území řadu teroristických útoků. Zahynulo při nich osm lidí, další byli zraněni. Prvořadým cílem těchto i pozdějších útoků nebyli francouzští vojáci, představitelé francouzské správy nebo usedlí Evropané, ale umírnění na obou stranách. Záměrem FLN bylo zlikvidovat všechny, kteří věřili v nějakou formu soužití jednoho miliónu Evropanů s osmi milióny muslimů. Strategie povstalců slavila úspěch také díky represí, kterou v reakci na útoky rozpoutala metropole. "Boj s terorismem", jehož temné stránky dodnes příležitostně jítí francouzské veřejné mínění, zahrnoval mučení zajatců, popravy podezřelých bez soudu, bombardování rozsáhlých oblastí napalmem či nucené přestěhování statisíců lidí do internačních táborů. V Alžírsku vypukla špinavá válka, v níž obě strany užívaly zavrženíhodných prostředků.¹²⁷

Dne 18. března 1962 došlo v Évianu k podepsání dohody o zastavení palby a referendum v Alžírsku se 1. června 1962 vyjádřilo pro nezávislost. Pro evropské usedlíky nastal exodus. Do konce roku opustil Alžírsko milión převážně francouzských kolonistů.¹²⁸

¹²⁶ FORT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 160-161.

¹²⁷ <http://www.czsk.net/svet/clanky/svet/zbranepovstanci.html> (cit. dne 14.03.2016).

¹²⁸ <https://www.reflex.cz/clanek/historie/60014/pred-60-lety-vypukla-alzirska-valka.html> (cit. dne 14.03.2016).

Karel Fořt Alžírsko opustil už v roce 1958. Nyní se měl spolu s několika kněžími rozhodnout, kam půjdou nyní. Domů se v žádném případě vrátit nemohli, protože v Československu v té době stále vládl tuhý komunismus. Rozhodovali se mezi několika možnostmi. Rozhodnutí padlo nedlouho poté: „Moji spolubratři z vimperské fary se rozhodli odejít do frankofonní Kanady, zatímco mě zval Sáša Heidler k sobě do Mnichova. Vedle redakční práce ve Svobodné Evropě měl totiž na starosti péči o české krajany v Německu, což bylo náročné skloubit.“¹²⁹

Rozhodnutí odejít do Mnichova padlo už dříve. Jak vypráví Karel Fořt, pravidla misíí nařizovala kněžím po dvou letech misijního života odejít na nejméně měsíční dovolenou ve vlasti. Protože ale do vlasti odejít nemohl, jezdil na tuto dovolenou do Mnichova za již zmíněným Dr. Heidlerem a pomáhal mu v jeho práci.

Alžírskou misi tedy měl za sebou. Po několika letech strávených na africkém kontinentu se Karel Fořt znovu vrátil do Evropy. Konkrétně do německého Mnichova: „Z Říma jsem k tomu dostal krásné pověření „Missionarius migrantium sermonis Bohemicae in Germania“ - byl jsem tedy misionářem pro Čechy v Německu. Pověření bylo opatřeno všemi možnými pečeti, ale to bylo vše; nebylo spojeno s žádným finančním či hmotným zajištěním, o něž jsem se musel postarat sám. A protože jsem nepůsobil jen v jedné diecézi, nýbrž v celém Německu, žádný biskup se necítil být mým pověřením vázán. Tehdy ještě nefungovaly biskupské konference jako dnes a každý biskup se staral jen o své území. Trvalo několik let, než péči o cizojazyčné katolíky vzaly německé diecéze za svou.“¹³⁰

Jeho novým posláním bylo duchovně se starat o české krajany v Německu. Jak sám říká, nebyla to zpočátku vůbec lehká práce. Musel složitě krajany vyhledávat, protože tenkrát jmenný seznam českých uprchlíků neexistoval. Začal je tedy hledat a posléze i oslovovat a navštěvovat: „Zároveň jsem jim začal čtyřikrát do roka posílat náš pastorační zpravodaj Hlas sv. Cyrila a Metoda. Kromě náboženského povzbuzení obsahoval zprávy o činnosti naší duchovní služby, program a termíny návštěv, ale i zprávy osobní: křty, sňatky, úmrtí, životní jubilea aj. Pomáhal tak vytvářet společenství a časem zpravodaj dosáhl nákladu až 5 500 kusů a vychází dodnes.“¹³¹

Již v uprchlickém táboře „Valka“ hovořil Karel Fořt s Dr. Heidlerem o nápadu

¹²⁹ FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 161.

¹³⁰Tamtéž, s. 163.

¹³¹Tamtéž, s. 164.

vysílat rozhlasově bohoslužby pro posluchače v komunistickém Československu prostřednictvím Rádia Svobodná Evropa. Nedlouho poté začal Dr. Heidler tento nápad realizovat. Začátky byli pro něj, jak uvádí Karel Fořt velmi těžké: „První léta v Mnichově byla pro Sášu velmi těžká, rozhlasová práce ho plně zaměstnávala, takže na budování farního společenství kolem kostela sv. Štěpána neměl čas. Bylo to naopak rádio, které mu ochotně pomáhalo a po celá léta mu vozilo do kostela pacienty z jednoho sanatoria u Mnichova (kde se léčili naši krajané s podezřením na tuberkulózu nebo přímo s touto chorobou). Svobodná Evropa jim platila autobus, aby se mohli účastnit rozhlasových bohoslužeb.“¹³² Tyto rádiem vysílané bohoslužby se konaly v Mnichovském kostele svatého Štěpána. Zvláštností těchto bohoslužeb bylo, jak uvádí Karel Fořt, že se v nich týdně střídala čeština se slovenštinou, čímž se vytvářelo křesťanské společenství mezi českými a slovenskými exulanty. Po příjezdu do Mnichova dostal Karel Fořt úkol dát českou farnost dohromady, vytvářet farní společenství. Tento úkol se mu nakonec po různých těžkostech podařil.

Na bohoslužby do kostela svatého Štěpána, se postupně začalo sjíždět více a více věřících, jak vzpomíná Karel Fořt: „Průměrně se scházelo kolem stovky farníků, ale někdy přišlo i tři sta lidí, takže se sotva vešli do kostelíku. Nejméně polovinu účastníků ale tvořili lidé z celého Německa, kteří jeli náhodou kolem - slyšeli o nás, a tak k nám zavítali. Když se v roce 1968 na chvíli otevřely hranice, přijíždělo k nám hodně lidí i z Čech. A po pádu komunismu přijížděly už plné autobusy těch, kteří chtěli vidět na vlastní oči kostel sv. Štěpána. Divili se, jak je maličký, mysleli, že je to nějaká mnichovská katedrála.“¹³³

V této době se konal i II. Vatikánský koncil, který byl velkým přínosem pro církve. Zavedl také do bohoslužeb národní jazyky, čímž jak říká Karel Fořt, byla jejich česká bohoslužba legitimizována. Do té doby musela být mše sloužena latinsky, ale byla překládána do češtiny, aby jí věřící v Československu rozuměli. Budování české farnosti v Mnichově postupovalo a dařilo se získávat stále více farníků. Dalším mezníkem bylo získání statutu národní farnosti v roce 1969, čímž se naše farní společenství stalo řádnou farností. A nová vlna uprchlíků v roce 1968 nám pomohla vybudovat dalších šest českých center a každé bylo obsazeno knězem.¹³⁴

Velmi důležitá pro Karla Fořta byla nejen starost o farnost a své farníky, ale také

¹³²FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 167.

¹³³Tamtéž, s. 171.

¹³⁴Tamtéž, s. 172.

rozhlasové vysílání bohoslužeb domů, do Československa prostřednictvím Rádia Svobodná Evropa. Samozřejmě, že se nemohli vynechat ani největší církevní svátky, jak potvrzuje Karel Fořt: „Během roku jsme měli čtyři svátky, kdy jsme se snažili, aby byl kostel plný. Zaprvé Vánoce. Mohl bych vyprávět o dojemných půlnočních, kdy přišlo tolik lidí, že by jehla nepropadla, a stáli i venku. Dalšími svátky byly Velikonoce, které začínaly Květnou nedělí, svěcením ratolestí a zpívanými pašijemi. Rozhlasová stanice nám v tyto dny poskytovala neomezený časový prostor, takže bohoslužby nebylo nutné krátit; pašije byly dokonce vysílány několikrát mimo bohoslužbu. V posledních dnech pašijového týdne jsme neměli k dispozici náš kostel (probíhaly tam německé bohoslužby), a tak se velikonoční obřady konaly ve farním sále a pak byly vysílány jako rozhlasové pásmo. Důležitou událostí byl samozřejmě svátek našich věrozvěstů Cyrila a Metoděje, který jsme slavili společně se Slováky. Vzpomínám si na první oslavu v roce 1963, kdy jsme si připomínali 1100. výročí jejich příchodu na Moravu.“¹³⁵

Konání II. Vatikánského koncilu sledoval celý křesťanský svět, ale bohužel jen ten opravdu svobodný. V totalitních státech byli křesťané odkázáni na vysílání režimem zakázaného a různými způsoby rušeného vysílání Rádia Svobodná Evropa. Karel Fořt na tuto dobu vzpomíná: „K dění na koncilu jsme měli přístup hlavně prostřednictvím Sási Heidlera, který tam byl přítomen jako novinář. Svobodná Evropa mu hradila pobyt v Římě, a tak se účastnil každého koncilního zasedání. Když o tom připravoval rozhlasové pořady, dostávaly se mi aktuální výstupy z koncilu do rukou a často jsme o nich diskutovali. Kdo tehdy v Československu poslouchal na Svobodné Evropě pořady otce Křišťana, byl o koncilním dění dobře informován. Během koncilu se objevil v Římě také kardinál Beran, jemuž komunistický režim dovolil vycestovat, ale spíše ho tam „odsunul“ bez možnosti návratu do vlasti. Mohl se tedy ještě zúčastnit několika koncilních zasedání a při jednom přednesl významný příspěvek O svobodě svědomí.“¹³⁶

- **Exkurz** – reformy II Vatikánského koncilu (II. vatikánský koncil se konal v letech 1962-1965 ve svatopetrské bazilice v Římě a zúčastnilo se ho více než 2500 katolických biskupů).

Koncilní otcové celkově přijali čtyři konstituce (o církvi, liturgii, zjevení a církvi v moderním světě), devět dekretů (o pastýřské úloze biskupů, ekumenismu, katolických

¹³⁵ FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 175.

¹³⁶Tamtéž, s. 176.

východních církvích, službě a životě kněží, výchově kněží, řádovém životě, misiích, laickém apoštolátu a hromadných sdělovacích prostředcích) a tři deklarace (o náboženské svobodě, nekřesťanských náboženstvích a křesťanské výchově). Zásadní jsou dvě dogmatické konstituce, které se týkají církve (Lumen Gentium, Gaudium et Spes). Ty opět napravují určité jednostrannosti církevních dokumentů tridentského koncilu, které jsou dány zápasem s reformačními církvemi a jejich pojetím církve, a Prvního vatikánského koncilu, který v jisté úzkosti ze ztráty vlivu na církvev a svět posilují centralizaci církve a její kontrolu ze strany papežství. Po nejméně dvou stoletích konečně zase jednou nezní hlas církve defenzivně, ublíženě a nedůvěřivě vůči světu, době a lidské svobodě, ale s nadějí hledí do budoucnosti a zdůrazňuje odpovědnost křesťanů za svět, do kterého jsou posláni, a odpovědnost všech věřících včetně laiků za Kristovu církev.

Tento nový pohled na církev, který na rozdíl od právních a hierarchických modelů zdůrazňuje církev jako putující Boží lid, společenství učedníků, mystické tělo Kristovo, a univerzální svátost spásy, působil nesmírně osvobodivě.

Jistou jednostrannost danou reakcí na protestantismus napravuje i dogmatická konstituce Dei Verbum, která zdůrazňuje roli Písma sv. v životě a učení církve a vrací jí náležité postavení. Spolu s podporou vědeckého zkoumání Bible a reformou mešního lekcionáře tak už by nemělo být poznávacím znamením dobrého katolíka, že nezná a nečte Bibli. Církev konečně opustila reduktivní neoscholastický pohled na Zjevení jako předání pouhé sumy informací o Bohu a člověku a vrátila se k původnímu biblickému pojetí sebezjevujícího se Boha samého (DV 6, Božským zjevením chtěl Bůh projevit a sdělit sám sebe), čímž ukázal cestu i znovuobjevenému biblickému pojetí inspirace a pravdivosti Bible.

Koncil především otevřel novou cestu pro církev a odblokoval možnost inkulturace křesťanství v nové civilizační situaci Evropy a světa. Církev přestává ignorovat a popírat svoji dějinnost a vnímá se jako putující Boží lid, a znovu se ujímá svého hlavního poslání hlásat evangelium a přinášet spásu lidem své doby, sdílet "jejich úzkost a smutek, radost i naději".¹³⁷

¹³⁷ <http://www.christnet.cz/magazin/clanek.asp?clanek=3966> (cit. dne 14.03.2016).

Na tento proslov také Karel Fořt vzpomíná, protože ho na žádost tehdejšího biskupova sekretáře spolu s Dr. Heidlerem sepsali: “Ve vyšších církevních kruzích je zvykem, že hierarchové mají svého sekretáře, který za ně koncipuje dopisy a proslovy. Beranovým sekretářem byl dnešní biskup Jaroslav Škarvada, a protože byl zrovna zaměstnán jinými věcmi, poprosil Sášu Heidlera, aby projev sepsal. A tak jsme ho v Mnichově při našich společných obědech dávali dohromady. Měl být o svobodě svědomí a náboženské snášenlivosti, proto nám přišlo vhodné zdůraznit, jak tragický dopad mělo nerespektování svědomí a nesnášenlivost ve věcech víry na české dějiny; jako bolavou ránu jsme uvedli příklad Mistra Jana Husa. Sáša to sepsal a čekali jsme, jak pan kardinál s textem naloží, co v něm upraví. Přijal ho téměř beze změny, udělal v něm jen dvě vsuvky. Ta první nás velmi potěšila - místo tradičního „Mistr Jan Hus“ užil označení „kněz Jan Hus“, čímž ho symbolicky (a opět na koncilu) přijal zpátky do kněžského stavu, z něhož byl před upálením vyloučen“.¹³⁸

- **Exkurz** – kardinál Josef Beran (1888 – 1969)

Josef Beran se narodil v Plzni v rodině učitele. Vystudoval plzeňské gymnázium, poté odejel studovat bohoslovectví na papežskou univerzitu v Římě (1907–1911). Po vysvěcení na kněze (1911) pokračoval ve studiu teologie (doktorát 1912). V letech 1912–1917 působil jako kaplan (Chýše, Prosenice, Praha), dále působí nejprve jako učitel a posléze ředitel na ženském učitelském ústavu sv. Anny (1917–1928). Od roku 1928 vyučuje jako docent pastorální teologii na Teologické fakultě UK, v roce 1932 se stává profesorem teologie. V této době je též rektorem pražského arcibiskupského kněžského semináře.

V roce 1942 je po atentátu na Heydricha zatčen a vězněn v koncentračních táborech Terezín a Dachau. 4. listopadu 1946 jej papež Pius XII. jmenoval arcibiskupem pražským (vysvěcen 8. prosince téhož roku). Po komunistickém převratu, odmítl podřídit církev komunistické moci, vystoupil proti komunisty zřízené podvratné „Katolické akci“ a exkomunikoval a suspendoval kněze Josefa Plojgara (a s ním i několik dalších), který přes jeho přísný zákaz přijal místo v komunistické vládě. Přes enormní nátlak státu exkomunikaci nikdy neodvolal. Plojhar Beranovi zákrok proti své osobě nikdy nezapomněl a systematicky využíval svého vlivu na komunistickou

¹³⁸ FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 177.

proticírkevní politiku k prosazení maximálních restrikcí vůči arcibiskupovi). V letech 1949–1963 byl protiprávně internován StB na různých místech Československa, nejprve v arcibiskupském paláci v Praze (1949–1951) a posléze jinde (Roželov, Růžodol, Paběnice, Mukařov, Radvanov).

V roce 1963 byl propuštěn z internace, bylo mu však zakázáno zdržovat se v Praze a vykonávat arcibiskupský úřad. Dne 25. února 1965 jej papež Pavel VI. jmenoval kardinálem. Stát povolil arcibiskupu Beranovi odjet ze země do Říma na slavnostní předání kardinálského klobouku s úmyslem, že už mu nedovolí vrátit se do země. V Římě se kardinál Beran zapojil do práce 2. vatikánského koncilu. 20. září 1965 na něm vystoupil s projevem O svobodě svědomí, v němž se mimo jiné vyslovil pro rehabilitaci Jana Husa. Založil také v Římě České náboženské středisko Velehrad. Jeho sekretářem po celou dobu působení v Římě byl pozdější pomocný biskup pražský Jaroslav Škarvada.

Když v roce 1969 Josef Beran zemřel, komunistická vláda nepovolila převoz těla do vlasti, papež Pavel VI. poté rozhodl, že kardinál Beran bude pohřben po boku papežů v kryptách chrámu sv. Petra v Římě. Papež také oproti zvyklostem osobně vedl pohřební obřady. Kardinál Beran i dnes zůstává jediným Čechem, kterému se dostalo té pocty být pohřben v kryptách svatopetrské baziliky. Jeho hrob se nachází poblíž hrobu svatého Petra, mezi hroby Pia XI. a Pia XII.¹³⁹

V roce 1965 byl Karel Fořt jmenován vedoucím duchovní služby v Německu. Tuto funkci převzal po Dr. Heidlerovi, který se začal plně věnovat činnosti v Rádiu Svobodná Evropa a už mu nezbývalo síly, ani času zastávat tyto dvě činnosti najednou. Správnost tohoto rozhodnutí se ukázala hlavně v roce 1968, kdy do Německa začali přicházet tisíce českých uprchlíků. Dokonce sám Dr. Heidler prohlásil, že „jmenování Karla Fořta vedoucím duchovní služby bylo dílem Boží prozřetelnosti.“¹⁴⁰

¹³⁹ <http://zivotopis.osobnosti.cz/josef-beran-arcibiskup.php>.

¹⁴⁰ FOŘT Karel, Život voněl člověčinou, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 180.

- **Exkurz** – rok 1968 v Československu.

Doba útlaku padesátých let pomalu končila. Díky různým mezinárodním i domácím souvislostem proběhla druhá polovina šedesátých let ve znamení pozvolného uvolnění. Lidé se pomalu začali vyjadřovat ke stavu společnosti, ve které žili. A ten rozhodně nebyl dobrý. Od základních nedostatků v zásobování obyvatelstva až k pošramoceným vztahům mezi českým a slovenským národem. I v komunistické straně začaly sílit snahy o odvolání generálního tajemníka Antonína Novotného, kterému byla připisována hlavní zodpovědnost za tento stav.

Vše vyvrcholilo v lednu 1968 na zasedání ÚV KSČ, kdy byl Novotný odvolán. Tímto byl nastartován proces, který vešel do dějin jako tzv. "Pražské jaro" a skončil srpnovou okupací země. Zahájila jej postupná výměna funkcionářů na všech úrovních a obnovení svobody slova. Nové stranické a státní vedení provádělo demokratizační změny ve společnosti, které spočívaly v předání části rozhodovacích pravomocí demokraticky zvoleným společenským strukturám. Tlak společnosti na další změny postupně sílil a bylo otázkou, co se stane, až se dostane na hranici ochoty komunistické strany k těmto dalším změnám. K tomuto však nedošlo. Sovětské vedení, které v počátcích tento vývoj podcenilo, bylo nuceno v srpnu 1968 použít vojenskou sílu, aby zabránilo dalšímu pokračování Pražského jara a jeho eventuálnímu rozšíření do okolních socialistických států.

Nastala dlouholetá okupace republiky. Mnozí představitelé Pražského jara se, v zájmu uchování vlastní moci, sami podíleli na likvidaci zbytků pozitivního, co předsrpnový vývoj přinesl. Ani to jim však nepomohlo. Během jediného roku byli donuceni se vzdát svých posledních pozic a vedení převzali noví lidé v čele s ambiciózním Gustávem Husákem, dosazeným Moskvou. Sedmdesátá léta poté proběhla ve znamení stranických prověrek a normalizace poměrů ve společnosti.¹⁴¹

Iluze o pádu komunismu, které v šedesátých letech před osudným srpnem 1968 měli někteří Češi a Slováci, Karel Fořt a jeho spolupracovníci v Německu v žádném případě nesdíleli: „Naděje na brzký pád komunismu byly pramalé, poněvadž nebylo jasné, jak by k tomu mohlo dojít. Vítězil skoro na všech frontách a ideologicky se zmocňoval téměř většiny světa. V Evropě byla převážná část západní inteligence silně levicově orientovaná a komunismu nepokrytě fandila, neboť pro ni představoval příslib

¹⁴¹ <http://www.totalita.cz/1968/1968.php> (cit. dne 14.03.2016).

lepších zítřků. Komunismus se ale zmocňoval politické vlády především v zemích tzv. třetího světa (příkladem bylo Alžírsko a jiné africké země). Z toho důvodu jsme si nedělali iluze ani o tehdejší Československu. Pražské jaro přišlo příliš brzy, Dubček neměl pro své reformy souhlas z Moskvy, a tak bylo logické, že Sověti zasáhli. Změny by musely začít nejdřív v Moskvě, aby mohly nastat i v satelitních socialistických státech.“¹⁴²

Na první den okupace Československa vojsky Varšavské smlouvy 21. srpna 1968 Karel Fořt vzpomíná: „Pobýval jsem se svými francouzskými krajany, s nimiž mě pojilo přátelství už z Alžírka. Rodina Šatrových zrovna trávila dovolenou v Rakousku, a tak jsem je zajel navštívit do Korutan. Po cestě jsem potkával Čechy tábořící na každé alpské louce a měl jsem z toho krásný pocit. Když jsme šli druhý den ráno se Šatrovými nakupovat a po cestě se bavili česky, přitočila se k nám nějaká paní a řekla: „Nám je to tak líto.“ Zeptali jsme se, co se děje, a ona nám sdělila, jak v rakouských ranních zprávách slyšela, že v Československu jsou Rusové. Hned jsme letěli k autu, zapnuli rádio, naladili Prahu a zachytili volání rozhlasu o pomoc. Rychle jsme se rozloučili, já sedl do vozu a vyrazil do Mnichova, neboť jsem tušil, že mě tam bude zapotřebí. Když jsem přijížděl k domu, už z dálky jsem viděl, jak v ulici stojí kolona českých aut. Adresa české misie byla pro naše uprchlíky často jediný záchytný bod, který měli k dispozici.“¹⁴³

Většinu uprchlíků z Československa tvořili lidé, kteří byli v zahraničí na dovolené. Když z rádia zjistili zprávu o okupaci, odmítli se vrátit zpět. Karel Fořt byl jedním z prvních lidí, kteří jim nabídli pomocnou ruku ve formě pomoci s žádostí o azyl, ubytování a hledání práce. Díky velkému počtu uprchlíků, začala v Německu vznikat další česká duchovní centra. O to se velkou měrou zasloužil jako vedoucí duchovní služby pro Čechy v Německu i Karel Fořt: „Usiloval jsem o to, aby ve všech větších německých městech byla česká duchovní správa a aby fungovala jako církev v tom nejpůvodnějším slova smyslu. Heslo, které jsme si zvolili a všude ho zdůrazňovali, znělo: „Všichni jsme bratři.“ Bylo přijatelné jak pro liberální katolíky, tak pro konzervativce či křesťany-nekatolíky, a dokonce i pro ateisty.“¹⁴⁴

¹⁴² FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 182-183.

¹⁴³Tamtéž, s. 200.

¹⁴⁴Tamtéž, s. 203.

Rok po srpnových událostech v Československu byl farnosti v Mnichově udělen statut české národní farnosti. Pro Karla Fořta a jeho spolupracovníky to byla velká změna, jak sám uvádí: „Změnilo se mnoho. Do té doby jsme museli všechny náboženské úkony uskutečňovat jen s dovolením místního německého faráře. Nyní jsme získali nejen osobní platy a prostředky na věčné výdaje, ale k tomu i titul osobního faráře. Zkrátka dříve jsme si museli všechno vyžebrot a nyní jsme dostali církevní samostatnost, definitivu a hlavně vlastní jurisdikci k udělování svátostí.“¹⁴⁵

Velmi významným rokem pro Karla Fořta byl zcela jistě rok 1973, kdy ho v Římě papež Pavel VI. jmenoval monsignorem. O tomto jmenování napsal jeho přítel Dr. Alexander Heidler toto: Jako vyznamenání a zároveň jako posílení jeho autority došlo k jeho jmenování monsignorem. Msgre. Karel Fořt si na druhotné církevní hodnosti příliš nepotrpí, ale jako člověk, který má při vši bodrosti a zdánlivé flegmatickosti velmi citlivé srdce, má právem radost z toho, že jeho neúnavná drobná práce byla uznána nejvyšší autoritou církve.¹⁴⁶

3.2.2.3. Česká duchovní služba Mnichov

Po 2. světové válce začala v bývalém Československu vládnout komunistická strana, která nastolila po nacismu další krutou diktaturu. Svou moc upevňovala zabavováním majetku, tvrdými výslechy, inscenovanými soudními procesy, tresty odnětí svobody na mnoho let, pracovními tábory a drastickým zabíjením "nepřátel socialismu." V 50. letech proto přišla z Čech do Německa velká vlna uprchlíků, kteří hledali azyl a další budoucnost. Někteří se tu usadili a našli si práci, jiní pokračovali dál do jiných zemí. Bavorský Mnichov se stál sídlem Rádia Svobodná Evropa. Rádio se snažilo alespoň "vzdušnou cestou" pomáhat lidem v Československu, později i v dalších zemích za „železnou oponou“. Přinášeli ověřené zprávy z domova i ze světa a komentovali jednotlivé události. Součástí rádia byla kulturní a sportovní redakce, nechybělo ani náboženské vysílání.

¹⁴⁵ FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 205-206.

¹⁴⁶ FOŘT Jaroslav Karel, *Cesta, pravda, život, Postila otce Karla, slovo Boží na vlnách Svobodné Evropy* (1980 – 1995), str. 9.

První vysílání se uskutečnilo 1. května 1951 z hotelu "Bayerischer Hof." V neděli 6. května byla vysílána z kostela sv. Štěpána první bohoslužba. Celebroval a kázal Dr. Alexander Heidler, nazývaný „Otec Křišťan“. Pro české krajany začal v roce 1956 nepravidelně vydávat Hlas sv. Cyrila a Metoda. V roce 1960 přišel z Afriky do Mnichova P. Karel Fořt. Stal se pomocníkem a spolupracovníkem Dr. Heidlera, převzal od něj začínající Českou duchovní službu. Navštěvoval krajany, sháněl české kněze, dával duchovní službě pevnější strukturu. Roku 1965 navštívil krajany v Mnichově kardinál Dr. Josef Beran z Říma. Ve stejném roce byl P. Karel Fořt oficiálně jmenován delegátem České duchovní služby v Německu.

V srpnu 1968 obsadila vojska Varšavské smlouvy Československo. Reakcí byla další ohromná vlna uprchlíků. Téměř všichni museli projít utečeneckými tábory v Zirndorfu, Ludwigsburgu nebo jinde. Právě tam působili čeští katoličtí kněží. Pomáhali Slovem, sloužili mše, sháněli pomoc, kontakty, finanční podporu. (P. Pavel Kučera). Duchovní služba v Mnichově dostala k dispozici vilu v Maria Theresiastrasse 6. Tam byl založen klub "Šumava." P. Karel Fořt získal v roce 1969 statut národní farnosti pro Čechy ve velkých městech Německa (Mnichov, Stuttgart, Frankfurt, Freiburg, Kolín, Hamburg).

V roce 1970 byla duchovní služba v Mnichově začleněna do mnichovského arcibiskupství. Získala kanceláře v Klenzestrasse 66., ve sklepě domu si vybudovala malý sál. Tam probíhaly různé programy, oslavy, výuka dětí. Skauti proměnili garáž ve svou klubovnu. V roce 1970 se konala první pouť ke sv. Metodějovi do Ellwangu.

Roku 1973 papež Pavel VI. jmenoval P. Karla Fořta monsignorem. Salesiánský kněz P. Jiří Kopic se začal věnovat mládeži v Mnichově (Salesianum). Roku 1976 byl založen St. Wolfgangswerk-sociální pomoc uprchlíkům. Roku 1978 se Češi v národních krojích poprvé účastnili procesí Božího Těla jako skupina. V roce 1980 náhle zemřel Mons. Dr. Alexander Heidler. Pohřben byl na Waldfriedhof v Mnichově. Mons. Karel Fořt převzal místo redaktora náboženského vysílání Rádia Svobodná Evropa. V rádiu vystupoval pod jménem „Otec Karel“.

V roce 1981 u příležitosti oslav 30 let trvání České duchovní služby celebroval mnichovský arcibiskup kardinál Joseph Ratzinger s našimi kněžími bohoslužbu v kostele sv. Štěpána. Po bohoslužbě byly vysvěceny a předány druhé prostory sál Velehradu v Kreuzstrasse 16. (tam se Češi setkávali do roku 2009).

Roku 1986 byl Dipl. Ing. Jan Kaplan vysvěcen na stálého jáhna pro Čechy.

Pomáhal při bohoslužbách, organizoval duchovní kroužky v rodinách, byl aktivní ve spolku Orel. V roce 1986 předal Mons. Karel Fořt "štafetu" delegáta České duchovní služby v Německu P. Pavlovi Kučerovi, působícím v Norimberku.

V roce 1986 převzal mnichovskou duchovní službu P. Karel Janoušek, který byl po několika letech (1987 - 1991) jmenován vícerektorem v římském Nepomucenu. Jeho nástupcem se stal ThDr. Jan Bárta (1991 - 1995).

Roku 1995 se stal komisariálním (na částečný úvazek) správcem mnichovské farnosti P. Jiří Kopic SDB. Obětavě jezdil do Mnichova ze St. Martin v Jižním Tyrolsku (do roku 2000). Spolu s ukončením vysílání Rádia Svobodná Evropa v Mnichově (1995) skončil svou 35letou činnost v Rádiu Svobodná Evropa i „Otec Karel“. Koncem roku 1999 převzal duchovní službu v Mnichově P. Bohuslav Švehla. Byl uvolněn z kněžské služby v diecézi České Budějovice (Vodňany) a Českou biskupskou konferencí vyslán sloužit krajanům v Německu. V roce 2006 se stal Mluvčím (Sprecher) České duchovní služby v Německu.

Po necelých 30 letech se v srpnu 2009 Velehrad z Kreuzstrasse 16 přestěhoval do nově zrekonstruovaných prostor v Dachauerstrasse 23. V roce 2013 navštívil krajany v Mnichově Otec biskup Mons. Václav Malý. Slavil bohoslužbu za členy Rádia Svobodná Evropa a udělil svátost biřmování¹⁴⁷

- **Exkurz - Kronika mnichovské farnosti (1951 – 2014)**

1951 První vysílání RSE a první bohoslužby u sv. Štěpána,

kněz Dr. Alexander Heidler (ještě se nemluvílo o faráři misie).

1954 Konference v Rohru. První smírná bohoslužba s Ackermann Gemeinde v Haidmühle u českých hranic.

1956 První číslo Hlasu sv. Cyrila a Metoda.

1956 První Štědrý večer „Osamělých srdcí.“

1958 Sjezd v Königsteinu.

1958 První dětský prázdninový tábor.

1960 P. Karel Fořt přichází trvale do Mnichova.

Účast na Světovém eucharistickém kongresu v Mnichově

1965 Návštěva kardinála Dr. Josefa Berana v Mnichově.

1968 - 69 Noclehárna, poradna a klub pro nové uprchlíky v Maria Teresiastrasse 6.

¹⁴⁷ Volně sepsáno dle: <http://www.misie-nemecko.com/index.php>.

- 1970** Češi získávají pro Velehrad v Klenzestrasse 66.
První pouť do Ellwangen.
- 1971** První Popelec umělců.
- 1973** P. Jiří Kopic SDB. se ujímá mládeže v Mnichově.
- 1976** Založen St. Wolfgangswerk.
- 1978** Poprvé se Češi jako skupina účastní procesí Božího Těla v Mnichově.
- 1980** Umírá Msgr. Dr. Alexander Heidler (pohřben Waldfriedhof).
- 1981** Velehrad získává druhé prostory – sál v Kreuzstrasse 16.
- 1984** Výstavní stánek při „Katolikentag "84“ v Mnichově.
- 1986** Dipl. Ing. Jan Kaplan vysvěcen na stálého jáhna pro českou farnost.
- 1987** Farářem v Mnichově P. Karel Janoušek.
- 1991** Farářem v Mnichově P. ThDr. Jan Bárta.
- 1995** Komisariálním správcem mnichovské farnosti P. Jiří Kopic SDB.
- 1999** Farářem v Mnichově P. Bohuslav Švehla.
- 2000** Umírá Dr. Hana Karasová, dlouholetá vydavatelka Hlasu a pomocnice Misie.
- 2009** Velehrad se stěhuje z Kreuzstr. 16 do Dachauerstrasse 23.
- 2011** Sekretářka Misie Ing. Alena Mikešová odchází po 40 letech do důchodu,
na Misii nastupují Marie Popeláková a Vendula Bílková.
- 2012** Propůjčen řád T. G. Masaryka mons. Karlu Fořtovi za jeho celoživotní dílo.
- 2013** Návštěva Otce biskupa mons. Václava Malého v Mnichově.
- 2014** Umírá mons. Karel Fořt (pohřben na Práchni u Horažďovic).¹⁴⁸

3.2.2.4. Spolupráce s Rádiem Svobodná Evropa.

Rádio Svobodná Evropa (v originále Radio Free Europe) bylo založeno roku 1949 v New Yorku ve Spojených státech amerických z popudu tamních antikomunistů. Hlavním cílem bylo v reáliích studené války vysílat objektivní zpravodajství do zemí za „železnou oponou“ a šířit americké ideje do východního bloku. Stanice podporovala také emigranty z komunistických zemí, kteří často tvořili podstatnou část její redakce a byli zdrojem důležitých informací. Do začátku 70. let byla stanice financována

¹⁴⁸ <http://www.misie-nemecko.com/index.php> (cit. dne 14.03.2016).

americkou tajnou službou CIA. Součástí Rádía Svobodná Evropa bylo Rádio Liberty (Svoboda), jež začalo vysílat roku 1953 do zemí Sovětského svazu. Rádio Svobodná Evropa vysílalo do satelitních států SSSR, vč. Československa, v jejich národních jazycích. Centrála Rádía Svobodná Evropa se nacházela v Mnichově, existovaly národní redakce (např. československá či maďarská). Stanice sehrála v kontextu studené války velmi významnou roli. Informovala o řadě důležitých událostí ve východním bloku. Šířením informací také napomohla povzbudit či nepřímou iniciovat celou řadu revolučních událostí. Vysílání o událostech v Polsku roku 1956 pomohlo např. podnítit Maďarskou revoluci. Poslech stanice byl ve většině komunistických zemí vč. Československa ilegální. Režimy využívaly rušiček rádiového signálu a vysílali tajné agenty, aby stanici infiltrovali. V roce 1981 byl na sídlo stanice dokonce spáchán bombový útok na objednávku tehdejšího rumunského diktátora Nicolae Ceausesca. Československé oddělení rádía sídlilo v bavorském Mnichově. Na jeho chodu se podílela řada významných československých emigrantů (např. spisovatelé a novináři Ferdinand Peroutka a Lída Rakušanová či zpěváci Karel Kryl a Yvonne Přenosilová). Po Sametové revoluci v roce 1994 centrála stanice přesídlila z Mnichova do Prahy.¹⁴⁹

Do roku 1980 měl Karel Fořt s Dr. Heidlerem rozdělené úkoly, co se týkalo duchovní péče o krajany. Karel Fořt se staral a budoval farnosti v Německu a Dr. Heidler pracoval v rozhlasu Rádía Svobodná Evropa. Bohužel v roce 1980 Dr. Heidler náhle zemřel. Bylo nutné najít velmi rychle někoho, kdo by převzal vysílání v rádiu. Karel Fořt o této době napsal: „Původně jsem myslel, že ho nahradí jezuita Petr Kolář, který dokončoval studia, a pobýval na stáži v Rádiu Vatikán. A tak jsem poprosil pátera Špidlíka, tehdejšího šéfa českých jezuitů v exilu, zda by ho neuvolnil pro práci ve Svobodné Evropě. Odpověděl mi, že Petr Kolář potřebuje další jezuitské vzdělání, jež je velmi obsáhlé, a zároveň vyjádřil názor, že bych tu práci mohl zatím dělat já. Již další den bylo nutné zařadit do vysílání zprávu o Sášově smrti a nekrolog, bylo také na čase připravovat kázání pro nedělní bohoslužbu - a tak jsem se toho ujal. Domníval jsem se, že půjde jen o dočasný záskok, než se najde vhodná náhrada. Nakonec se z toho vyvinula patnáctiletá spolupráce.“¹⁵⁰

Nyní nastala doba, kdy se musel Karel Fořt vypořádat s tím, že kromě toho, že se staral o Mnichovskou farnost a působil jako delegát pro celé Německo, musel také

¹⁴⁹ <http://www.dejinyvpohode.cz/Articles/1243-2-Vyznam+radia+Svobodna+Evropa.aspx> (cit. dne 14.03.2016).

¹⁵⁰ FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 219.

pravidelně sestavovat program bohoslužeb pro rádio. „Je tedy přirozené, že jsem zprvu bral rozhlasovou práci jako nutné zlo. Když jsem ji ale přijal, vykonával a viděl, jaké možnosti nabízí, začal jsem ji vnímat jinak. Najednou jsem si uvědomil, že mám jedinečnou příležitost oslovovat statisíce posluchačů u nás doma.“¹⁵¹

Práce v rádiu byla časově velmi náročná. Jak Karel Fořt uvádí, snažil se dodat vysílání pestrost. V jeho pořadech se objevovali zajímaví hosté, vysílal se také základní náboženský kurz. Každý týden musel vymyslet a zpracovat šedesátiminutový pořad. Byli to ale pouze náboženské pořady. Pořady, které by měli obsahovat politické názory, a to i ty týkající se církevní politiky, se po dohodě s Dr. Heidlerem zásadně nevysílali.

Díky své činnosti v Rádiu Svobodná Evropa se Karel Fořt seznámil se spoustou zajímavých osobností. Mezi nimi byli například významný český publicista, spisovatel a politik Pavel Tigríd, písničkář Karel Kryl, spisovatel a překladatel Jan Čep a český básník Ivan Diviš. Na Pavla Tigrída a jeho práci Karel Fořt vzpomíná: „Ve Svobodné Evropě zastával vedoucí postavení, ale přesto byl ke každému velmi úslužný. Byla to jeho se Slováky v rádiu na něčem dohodnout, říkal: „Dejte sem flašku slivovice, já se se Slováky vždycky dohodnu!“ Pavel Tigríd sehrál zásadní roli v utváření strategie vysílání Svobodné Evropy, protože vypracoval plán pozvolné eroze komunismu. Jeho strategií bylo kousek po kousku rozrušovat homogenitu systému, jít cestou postupné liberalizace a důrazu na lidská práva. Bylo jeho zásluhou, že se tato linie prosadila do vysílání všech národních sekcí.“¹⁵²

S Karlem Krylem byli přátelé a pravidelně se spolu stýkali. Dokonce se spolu domluvili na spolupráci při tvorbě rozhlasových mší, jak Karel Fořt vzpomíná: „Samozřejmě, dokonce jsme se domluvili, že složí kytarovou mši, která by se dala zpívat v kostele. Pustil se do toho a při různých příležitostech z ní zpíval už složené úryvky. Musím uznat, že byly moc pěkné, inspiroval se jednotlivými částmi mše - něco na způsob mešních písní v jakémsi šansonovém podání. Karel býval také tradičním účastníkem Popelce umělců, konaného vždy v neděli po Popeleční středě; pokaždé tam nějakou z těchto písní zazpíval - jedna z nich se jmenovala „Děkuji.“¹⁵³

Karel Fořt všechna svá kázání, která odvysílal v Rádiu Svobodná Evropa coby „otec Karel“ sepsal a vydal knižně ve své publikaci „Cesta, pravda, život- postila otce Karla, slovo Boží na vlnách Svobodné Evropy.“ Kázání v této knize byla vysílána od

¹⁵¹FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 220.

¹⁵²Tamtéž, s. 227.

¹⁵³Tamtéž, s. 230.

roku 1980 do roku 1995, kdy Rádio Svobodná Evropa ukončilo své vysílání v Mnichově a přesunulo se do Prahy. Jsou rozdělena do tří cyklů - A, B a C. Karel Fořt v předmluvě této knihy vysvětluje: Kázání vznikla z potřeby své doby. Nacionalismus a komunismus jsou dva veliké bludy a jim společný ateismus, bezbožectví, je nejrozšířenější pověra našeho století. Pro mé spolubratry, kteří mohli v té době doma působit jen pod dozorem církevních tajemníků a které jsem proto vždy po zásluze obdivoval, to byla témata zakázaná a pro veřejnost veliké tabu. Proto právě ateistické diktatuře bylo třeba věnovat zvláštní pozornost. Na mysli jsem měl přání, které nám, svěceným krátce po komunistickém puči, kladl na srdce náš světitel otec biskup Josef Hlouch: „Maximum Christi!“ I heslo TGM „Ježíš, ne Caesar“ bylo proto heslem celého mého rozhlasového apoštolátu, celé mé rozhlasové evangelizace.¹⁵⁴

Po tzv. „Sametové revoluci“ v Československu v roce 1989, a hlavně po rozdělení republiky na Česko a Slovensko, nastaly v Rádiu Svobodná Evropa změny. Bylo třeba rozdělit české a slovenské vysílání. Spor, jak vzpomíná Karel Fořt, nakonec skončil kompromisem s tím, že se ve vysílaných pořadech nebude míchat čeština se slovenštinou. To se přirozeně dotklo i vysílání náboženských pořadů. Svůj názor na rozdělení Československa prezentuje Karel Fořt takto: „Snažil jsem se k této problematice vždy přistupovat citlivě, vzájemné soužití mi leželo na srdci. Se Slováky jsem běžně mluvil slovensky, takže se mě ptali: „Prečo nie ste slovenským kňazom, keď hovoříte po slovensky?“ Přesto si myslím, že to bylo v danou chvíli nutné řešení, že soužití v jednom státě už dál nebylo možné; bylo třeba provést „rozvod“, aby nedošlo k podobné situaci, jako na Balkáně. Díky tomu, že proběhl civilizovaně, se dnes můžeme těšit z velmi dobrých vzájemných vztahů.“¹⁵⁵

Karel Fořt posluchačům známý jako „otec Karel“ pracoval v Rádiu Svobodná Evropa až do ukončení jeho činnosti, které se událo po mnoha jednáních s americkou stranou, která tento projekt financovala. Spolu s ukončením vysílání Rádía Svobodná Evropa v Mnichově 30. září 2002 tedy končí Karel Fořt svou 35letou činnost pro toto Rádio. S vysíláním se loučil těmito slovy: "Po 44 letech končíme tyto poslední bohoslužby v české řeči, přenášené rozhlasem Svobodná Evropa a loučíme se s našimi posluchači za Šumavou, na Moravě i pod Tatrami. Zveme je k poslechu ještě příští neděli 4. června na Boží hod svatodušní, kdy se s nimi společně se slovenskou farností

¹⁵⁴ FOŘT Jaroslav Karel, *Cesta, pravda, život, Postila otce Karla, slovo Boží na vlnách Svobodné Evropy* (1980 – 1995), str. 13.

¹⁵⁵ FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 233.

slavnostním díkuvzdáním již definitivně rozloučíme. Za týden tedy ještě jednou a naposledy na slyšenou!"¹⁵⁶

Rádio Svobodná Evropa sice ukončilo vysílání v českém jazyce, ale i nadále vysílá do některých zemí bývalého Sovětského svazu včetně Ruska, dále do centrální Asie, do zemí jako jsou například Irák, Írán, Pákistán a Afgánistán, ale i do části Evropského kontinentu.

3.2.3. NÁVRAT DOMŮ

3.2.3.1. Dobový kontext – období let (1989–2013)

Rok 1989 je známý pádem komunistických režimů a rozpadem Východního bloku. V Polsku se v září 1989 ujímá vlády demokratické politické hnutí Solidarita, v Německu se začínají otevírat hranice. V pátek ráno 10. listopadu 1989 přestává sloužit svému účelu Berlínská zeď. Jedna z nejostřeji střežených hranic na světě se stala nejčilejším korzem. Od pádu berlínské zdi uplynul přesně týden k výbušným událostem v Praze. Proud studentů se stal zápalnou šňůrou k brutálnímu zásahu specializovaných útvarů bezpečnostních sil. Jejich střet byl začátkem převratu, který po více než čtyřiceti letech ukončil v Československu existenci komunistického režimu.¹⁵⁷ V Československu po listopadových událostech dne 10. prosince 1989 podává dosavadní komunistický prezident Gustáv Husák demisi.

Dne 12. září 1990 se v Moskvě sešli ministři zahraničí čtyř mocností a obou částí Německa a slavnostně podepsali smlouvu o závěrečném urovnání Německa, která právně vymezila mezinárodní podmínky sjednocení.¹⁵⁸

Na budapeštském zasedání Politického poradního výboru Varšavského paktu, bylo dne 25. února 1991 vzhledem ke změněné situaci ve světě rozhodnuto o zrušení této vojenské struktury ke konci března téhož roku.¹⁵⁹ Nedlouho poté 31. prosince 1991 zaniká po 69 letech Sovětský svaz a vzniká Společenství nezávislých států. V roce

¹⁵⁶ <http://www.misie-nemecko.com/index.php> (cit. dne 14.03.2016).

¹⁵⁷ KULHÁNEK Ivan, *Klopýtání přes budoucnost, dějiny Evropy od Vídeňského kongresu 1815 do roku 2005*, Academia, Praha 2008, str. 273.

¹⁵⁸ Tamtéž, str. 281.

¹⁵⁹ PILÁT Vladimír in kolektiv autorů, *Dějiny Evropské civilizace II.*, Paseka, Praha, Litomyšl, 1995, str. 286.

1991 vypukla Chorvatská válka za nezávislost, která trvala až do roku 1995. Šlo o konflikt mezi Chorvaty a Srby, kteří neuznali referendum za nezávislost Chorvatska z 19. května 1991.

Novým významným krokem k sjednocování Evropy bylo v roce 1992 uzavření tzv. Maastrichtské smlouvy. V ní se tři ekonomická společenství z padesátých let spojila a stala se součástí vyššího politického útvaru. Byla založena Evropská Unie.¹⁶⁰

K prvnímu lednu 1993 vznikla oddělením Slovenska od dosavadního státního útvaru Česká republika.¹⁶¹ V rámci privatizace státního majetku České republiky se v roce 1992 uskutečnila první vlna tzv. kuponové privatizace, později v roce 1994 i vlna druhá. Tato privatizace byla později velmi kritizována kvůli neprůhlednosti a v neposlední řadě i tunelování privatizovaných společností.

Dne 1. ledna 1995 vstoupilo do Evropské Unie Rakousko, Švédsko a Finsko. Dne 5. června 1995 Česko vstoupilo do Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj. Na třídní návštěvu České republiky přijela 27. března 1996 britská královna Alžběta II. Historicky první volby do senátu České republiky proběhly mezi 15. listopadem 1996. V lednu 1996 podala Česká vláda prostřednictvím tehdejšího předsedy vlády Václava Klause přihlášku ke členství v Evropské Unii.¹⁶²

Do Prahy ve dnech 25 až 26. dubna 1997 přijel papež Jan Pavel II. Tato návštěva měla také připomenout jedno jubileum. V tyto dny to bylo právě tisíc let od smrti svatého Vojtěcha. Dne 13. prosince 1997 bylo přizváno šest zemí včetně České republiky k přístupovým jednáním o vstupu do Evropské Unie.

Dne 21. ledna 1998 přijel papež Jan Pavel II. poprvé do Kubánské republiky. Při svém setkání s inteligencí Kuby, kterému přihlížel i sám Castro, mluvil papež otevřeně o tom, že na Kubě by se měla zavést demokracie, protože se jedná o systém nejbližší lidské přirozenosti. Při setkání s Castrem pak mluvil o tom, že by měl propustit své politické vězně. Zlatý hřeb dne byla velká mše. Ta se konala na Náměstí kubánské revoluce a sešlo se na ní více než čtvrt milionu Kubánců. Kritizoval jak marxismus, tak kapitalismus, ale vyjádřil podporu lidem, kteří brání svobodu a lidská práva.¹⁶³

Dne 1. ledna 1999 přijala Francie, Německo, Itálie, Španělsko, Portugalsko, Finsko, Belgie, Lucembursko, Nizozemsko, Rakousko a Irsko společnou měnu Euro. O dva

¹⁶⁰ OLIVOVÁ Věra, *Dějiny nové doby*, TeMi CZ, 2008, str. 235.

¹⁶¹ KULHÁNEK Ivan, *Klopýtání přes budoucnost, dějiny Evropy od Vídeňského kongresu 1815 do roku 2005*, Academia, Praha 2008, str. 295.

¹⁶² OLIVOVÁ Věra, *Dějiny nové doby*, TeMi CZ, 2008, str. 236.

¹⁶³ <http://www.neaktuality.cz/zahranici/papez-jan-pavel-ii-navstivil-socialickou-kubu/>

měsíce později 12. března 1999 vstoupilo Polsko, Maďarsko a Česko do NATO.

V březnu roku 2000 se stal prezidentem Ruské federace Vladimír Putin. Dne 15. – 20. srpna 2000 se v Římě konali další Světové dny mládeže. V lednu 2001 nastoupil do Bílého domu jako 43. prezident George Walker Bush a v květnu se v Moskvě setkal s Vladimírem Putinem. Podepsali společně Smlouvu mezi USA a Ruskem o snížení stavu strategických útočných zbraní.¹⁶⁴

O rok později dne 12. srpna 2002 postihly Čechy a Moravu katastrofální záplavy. Tato povodeň překročila úroveň stoleté vody, ale na mnoha místech dokonce úroveň pětisetleté i tisícileté vody.

Dne 28. února 2003 vyšel z voleb prezidenta republiky vítězně Václav Klaus. Od 13. do 14. června 2003 se v České republice konalo celostátní referendum o vstupu České republiky do Evropské unie. Pro vstoupení do Evropské Unie se vyslovilo 77,3% hlasujících. Volební účast byla 55,2%.

První den v květnu roku 2004 se Evropská Unie rozšířila o tyto země: Česká republika, Estonsko, Kypr, Litvu, Lotyšsko, Maďarsko, Maltu, Polsko, Slovensko a Slovinsko.

Dne 2. dubna 2005 zemřel po delší nemoci papež Jan Pavel II. Nedlouho po jeho smrti byl dne 19. dubna 2005 ve Vatikánu zvolen nový papež, který si dal jméno Benedikt XVI. Mezi dny 16. – 21. srpna 2005 se konali v Německém Kolíně nad Rýnem další Světové dny mládeže.

Dne 1. ledna 2007 se Rumunsko a Bulharsko stalo členy Evropské unie. V roce 2007 se Česká republika stala součástí Schengenského seskupení.¹⁶⁵ Bez hraničních kontrol můžeme cestovat již 24 státy Evropy.

Po volbách, 15. února 2008 byl prezidentem České republiky na pět let znovu zvolen Václav Klaus

Dne 1. ledna 2009, poprvé v historii svého členství v Evropské Unii se Česká republika stala předsednickou zemí rady této Evropské instituce. Téhož dne se Slovenská republika připojila ke společné měně Euro. Koncem září 2009 přijel do České republiky nový papež Benedikt XVI.

V neděli 18. prosince 2011 v dopoledních hodinách zemřel první český prezident Václav Havel. O pět dní později se konal státní pohřeb.

¹⁶⁴ KULHÁNEK Ivan, *Klopýtání přes budoucnost, dějiny Evropy od Vídeňského kongresu 1815 do roku 2005*, Academia, Praha 2008, str. 293.

¹⁶⁵ OLIVOVÁ Věra, *Dějiny nové doby*, TeMi CZ, 2008, str. 236.

Dne 18. dubna 2012 byl papežem Benediktem XVI. jmenován kardinálem pražský arcibiskup Dominik Duka. Po schválení přímé volby prezidenta Senátem České republiky byl občany v lednu 2013 zvolen prezidentem Miloš Zeman. Funkce se ujal 8. března téhož roku.

Ze zdravotních důvodů oznámil dne 11. února 2013 úřadující papež Benedikt XVI. svoji rezignaci. O měsíc později byl ve Vatikánu zvolen nový papež. Stal se jím argentinský kardinál Jorge Mario Bergoglio, který přijal jméno František.

3.2.3.2. Stáří a smrt Karla Fořta

Po změně politického režimu a pádu komunismu v Československu v roce 1989 se zdálo, že Karlu Fořtovi už nic nestojí v cestě tomu, vrátit se po téměř čtyřiceti letech v exilu zpět do své vlasti. Bohužel, jak vzpomíná, to nebylo tak lehké. Ten důvod byl ten, že už před časem se s Dr. Heidlerem domluvili, že zůstanou i nadále československými občany. To znamenalo, že Karel Fořt byl stále veden jako exulant a jako takovému by po překročení československé hranice byl odebrán azylový pas. „Pak bych se ovšem nemohl vrátit do Mnichova tak snadno. Tenkrát ještě nebylo jasné, jak se budou vztahy mezi oběma státy vyvíjet a za jakých podmínek budou moci Češi dlouhodobě pobývat v Německu. Nechtěl jsem proto riskovat, že se nebudu moci vrátit ke svým povinnostem v rádiu a v mnichovské farnosti. Navíc zde byla otázka mého starobního zajištění. Dříve se říkalo: „Kde jsi pracoval, tam ať ti dají najíst.“ A protože jsem žil a pracoval hlavně v Německu, měl jsem svůj důchod zajištěný zde.“¹⁶⁶ Nezbylo mu tedy nic jiného, než se stát německým občanem. Trvalo mu to téměř celý rok, než se koncem roku 1990 konečně dostal do vlasti.

Na otázku, kam směřovali jeho první kroky ve vlasti, odpovídá: „Moje první cesta vedla do Českých Budějovic, města mých studií. Pak jsem jel na Svatou Horu poděkovat, že jsem všechno přečkal, a dále navštívil své blízké doma a kněžské přátele. Nakonec jsem se vydal za všemi tehdejšími biskupy, a udělal s nimi rozhovory pro naše rádio.“¹⁶⁷

Jedna z jeho dalších cest, vedla samozřejmě na Šumavu, a do jeho prvního kněžského působiště na Vimperskou faru, odkud také před mnoha lety utíkal před

¹⁶⁶ FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 239.

¹⁶⁷ Tamtéž, s. 242.

komunistickým režimem: „Projel jsem celou Šumavu a navštívil i Vimperk. Dokonce jsem vrátil klíče od tamní fary, které jsem tenkrát vzal s sebou. Ve Vimperku dali klíče do vitríny, připojili k nim fotografie nás kněží, kteří jsme utekli, a text následujícího znění: „10. července 1950 byli tři kněží zdejší farnosti ateistickým terorem donuceni opustit svou vlast. Jen jednomu z nich bylo dopřáno se po čtyřiceti letech vrátit, aby odevzdal klíče od fary a vzdal díky za Boží ochranu na přimluvu Matky Boží Vimperské.“ Tak pěknou vzpomínku nám věnovali!“¹⁶⁸

Možná by se mohla naskytnout otázka, kde se vlastně Karel Fořt nyní cítí být více doma. Jestli v německém Mnichově, kde žil dlouhá léta, nebo v Čechách, které se za jeho pobytu v zahraničí hodně změnili. Názor Karla Fořta byl takový: „Pro většinu lidí je to jednoduchá otázka: doma jsou tam, kde se narodili a po většinu života žili. Ale člověk, kterého osud už v mládí odváne do světa a do kraje svého dětství se vrací až na stará kolena, se často sám sebe ptá: Kde jsem vlastně doma? Když přejíždím hranici směrem do Čech, říkám, že jedu domů, a když se pak vracím, říkám, že jsem byl ve své vlasti a jedu zase domů - do Mnichova. A tak se mi to míchá. Domov ale může být i tam, kde má člověk nějaký úkol. Celá desetiletí v Mnichově jsem nežil jen mezi cizinci, ale i mezi Čechy a pro Čechy. Veškerá moje činnost - ať už v mnichovské farnosti, v duchovní službě našim krajanům po celém Německu či v rozhlase - se odbývala v českém jazyce. Žil jsem sice dlouhou dobu zeměpisně mimo vlast, ale ta byla pořád se mnou; kromě několika let v Africe byl můj domov stále mezi Čechy. A tak i když přejíždím z jedné země do druhé, od srdce si zpívám: „Mezi Čechy domov můj“ - ať už v Mnichově nebo v Českých Budějovicích“.¹⁶⁹

Karlu Fořtovi se za jeho život věnovaný pomoci potřebným dostalo i několika ocenění. Mezi jinými to bylo vyznamenání za zásluhy od českobudějovické radnice. Bylo mu uděleno 3. listopadu 2008 za statečnost a zásluhy o proslavení města České Budějovice. Nejvýznamnější ale bylo vyznamenání, které uděluje prezident republiky pro výrazné osobnosti českého života – kulturního, společenského, politického či sportovního, tedy Řád T.G.Masaryka, které mu bylo uděleno 29. října 2012. Toto vyznamenání za vynikající zásluhy o rozvoj demokracie, humanity a lidských práv se týkalo i jeho skautského života, jak potvrzuje i následující článek:

„Skauting a jeho hodnoty pozitivně ovlivňují směřování české společnosti již celých sto let. Potvrzuje to i fakt, že mezi 6 laureáty Řádu Tomáše Garrigua Masaryka

¹⁶⁸ FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, s. 244.

¹⁶⁹Tamtéž, s. 245.

byli 3 skauti. Za rozvoj demokracie, humanity a lidská práva byli oceněni Leopold Färber, Mons. Karel J. Fořt a RNDr. Hubert Procházka, CSc. 28. října si každoročně připomínáme nejen vznik samostatné Československé republiky, ale prostřednictvím vyznamenání, která uděluje prezident republiky, také výrazné osobnosti českého života – kulturního, společenského, politického či sportovního. Letos byli mezi 22 vyznamenanými také 3 skauti. Za rozvoj demokracie, humanity a lidská práva byli Řádem TGM oceněni Leopold Färber, Mons. Karel J. Fořt a RNDr. Hubert Procházka, CSc. Skauti a skautky jsou náležitě hrdí, že mají ve svých řadách osobnosti, které svými činy ukazují správný směr nejen svému okolí, nýbrž celé společnosti. V takovýchto osudech dochází naplnění ideál, k němuž směřuje celé skautské hnutí – vychovávat aktivní občany, kteří i za cenu vlastního nepohodlí trvají na respektování morálních hodnot, nevzdávají boj za pravdu a aktivně vstupují do společenského dění kolem sebe. Děkujeme! „My jsme měli zájem, aby vy jste žili v lepších časech. A toto by mělo být i vaše poslání,“ shrnuje a doporučuje následujícím generacím Leopold Färber.¹⁷⁰

Přátelé a spolupracovníci na Karla Fořta stále vzpomínají. Příkladem toho jsou jejich unikátní vzpomínky na něj, uveřejněné na stránkách mnichovské farnosti. Článek nazvali příznačně „Namísto dlouhého vypravování hrst drobností“ a popisují tam, jaký Karel Fořt byl, jaké měl zvyklosti, co rád dělal. Vzpomínka začíná slovy, které Karel Fořt používal po mnoho let při vysílání v Rádiu Svobodná Evropa:

„Milí přátelé za Šumavou, na Moravě a pod Tatrami,“ tak začínal Otec Karel velmi často své příspěvky v Rádiu Svobodná Evropa. Připravit několik vět a zpráv vyžadovalo někdy i hodiny práce. Otec Karel vydal dvě knihy: Cesta, pravda a život - kázání na neděle a svátky Život voněl člověčinou - vzpomínky a vypravování. Každý z nás má své vzpomínky, postřehy, zkušenosti. Namísto dlouhého vypravování hrst drobností: I ve svém stáří si Otec Karel uchoval duchovní svěžest a smysl pro humor. Když mu bylo 80 let, jeli jsme vlakem do Říma na setkání střediska Velehrad. Jedno odpoledne jsme se vydali na kopuli sv. Petra. "Pro staré a nemocné lidi se výstup na kopuli nedoporučuje. 300 schodů je nebezpečné na srdce," stálo varování u pokladny. "Od kdy se počítá, že jsou lidé staří?" ptal se Otec Karel. "Tak od 80 nahoru," řekla paní v pokladně. "To je dobré, mě bude 80 let až zítra," zaradoval se a šli jsme nahoru.

Velmi rád zval na jídlo. "Dejte si ještě kávu a zákusek, ať to za to stojí." "Tady

¹⁷⁰ <http://www.skaut.cz/node/212> (cit. dne 14.03.2016).

máš mojí peněženku a jdi to zaplatit..." Zvláště rád chodil do restaurace St. Wenzel, kterou vedl pan Špaček. Ačkoliv žil mnoho let bez kontaktu s rodinou, rád vzpomínal na rodiče a mládí. Měl několik fotografií, které jej provázely celý život. Tatínek a maminka byli pro něj vzorem života. Měl svůj denní rytmus, který se snažil zachovat.

Ráno si pouštěl zprávy v rádiu, denně v 9 hodin dopoledne poslouchal přenos mše svaté, modlil se s nimi, měl vždy nalistovanou i písničku. Někdy dění v rádiu komentoval: "Zase sloužil kněz, který měl dlouhý úvod a po evangeliu neřekl ani slovo. To je hrozné. Posloucháme Pána Ježíše a pak ho necháme plavat. Kazatel zase mluvil o něčem jiném, evangelium ho nezajímalo. To není kritika nebo pomlouvání, ale musíme si říct, co by se mohlo příště zlepšit." Obdivoval jsem jeho paměť. Rád vypravoval zkušenosti ze života. Dokázal do podrobností opakovat příběh, který prožil před šedesáti roky, vždycky stejně. Jakoby to měl čerstvě v paměti, jako by to bylo včera. Na lístek si poslední roky psal, jaký je datum a den.

Ve svých dokumentech měl pořádek, zařazoval vše na své místo. Při vyřizování pošty si vždy poznamenal, co napsal, co odpověděl. Nevyhodil nic. Dbal na svůj vzhled, vždy chodil upravený a učesaný. Dokonce i den před smrtí měl u postele hřeben. V mnoha věcech byl velmi důsledný. Často a dlouho telefonoval. Udržoval kontakty s mnoha přáteli, na Vánoce každoročně posílal několik stovek dopisů. Jakmile se mu někdo ozval, už jej zařadil do svého adresáře. Radši toho posílal víc, než aby někoho vynechal. Otec Karel byl idealista - měl spoustu ideí, snů, nápadů, hledal nové cesty pastorace v nejrůznějších situacích. Trápil se, když něco nešlo, vytrvale a s trpělivostí opakoval stále stejné věci. "Všechny dobré možnosti a nápady se nedají využít. Občas se nám něco nepovede." říkával.

Psal tiskace a pomalu, spíše jednotlivá písmena maloval. Podle předmětů zapsaných ve studijním indexu tak psal už od mládí. Nedokázal číst něco "jen tak," i běžné noviny spíše studoval. Podtrhával si jednotlivá slova, vystříhoval články. "Tak jsme to dělali v Rádiu, ze všeho jsme potřebovali vytěžit co nejvíc."

Známí mu v Čechách vystříhovali různé články z novin. Nechtěl, aby mu něco důležitého uniklo. Po ruce měl malý anglický slovník. "Bez něj dneska nemůžu číst skoro žádný článek, všude jsou nová slova, která často nenajdu ani ve slovníku." Když diktoval své vzpomínky, často trpěl: "On pan redaktor si přidá nějaké slovo nebo dopíše větu, kterou jsem neřekl, která tam vůbec nepatří. Vždyť tam nebyl, tak co mě opravuje."

Podrobně znal život a působení Adolfa Hitlera. Měl svoje témata, ke kterým se

stále vracel. Z historie to byl Cyril, Metoděj a Gorazd, kněz Josef Toufar, skautské hnutí a mnohé další. Celý život hledal způsob, jak předávat dnešním lidem evangelium.¹⁷¹

Na sklonku svého života Karel Fořt žil střídavě v kněžském domově v Českých Budějovicích a v Mnichově na české faře. Zemřel 21. ledna 2014 ve svých 92 letech. Rozloučení proběhlo 31. 1. 2014 při zádušní mši svaté v katedrále svatého Mikuláše v Českých Budějovicích. Poté byl převezen na hřbitov v Práchni u Horažďovic, kde byl také po posledním rozloučení uložen do hrobu.

V České republice, už bohužel není mnoho žijících pamětníků, kteří by vydali své soukromé svědectví o životě Karla Fořta. V Českých Budějovicích se mi podařilo dva z nich dohledat, a nahrát s nimi krátký, dosud nepublikovaný rozhovor.

Prvním pamětníkem je emeritní profesor, prof. Dr. Karel Skalický, Th.D., který stále působí na teologické fakultě v Českých Budějovicích. O Karlu Fořtovi řekl: „S Karlem Fořtem jsem se mnohokrát setkal, hlavně na sjezdech křesťanské akademie a na Velehradu, kterých se pravidelně zúčastňoval. Sjezdy byli hlavně v Brixenu, ale i v jiných částech severní Itálie. Několikrát jsem se s ním setkal také v Mnichově. Karel Fořt často zasahoval do našich diskuzí takovým velmi povzbudivým projevem. Bohužel nic nepublikoval, kromě dvou knížek. Jedna z nich jsou jeho promluvy v Rádiu Svobodná Evropa a druhá Život voněl člověčinou. Kázání do vysílání Rádía s ním spoluvytvářela jeho spolupracovnice v Mnichově paní Hana Karasová, která předtím pomáhala i Dr. Heidlerovi. Byla to velice inteligentní žena, která bohužel krátce po revoluci umřela.“¹⁷²

Druhým pamětníkem je paní Marie Šimová, která byla kamarádkou Karla Fořta a jednou ze zakládajících členek dívčího skautského oddílu v jižních Čechách. Jedna z jejích vzpomínek ještě více přiblížila události předcházející emigraci Karla Fořta. Paní Šimová vzpomíná: „V roce 1948 Karel Fořt řečený „Fík“ a Václav Dvořák řečený „Tint’a“, který byl rodákem z Bechyně, zakládali skautský oddíl. A právě v Bechyni jim v té době dal k dispozici hrabě Paar zdejší oboru a oni tam začali tábořit. Odtud také vychází základy jihočeského skautingu. Rok poté se zakládal také dívčí oddíl. S Karlem Fořtem jsem mluvila ještě tu noc v roce 1950, než přešel hranice. Měli jsme na škole svého třídního, který pocházel ze Stach, byl to šumavák tělem i duší a jmenoval se Plhovec. On nás také vozil na Šumavu, na brigády, hlavně na Kvildu. Jednou jsem tam jela také v neděli a vezla Karlu Fořtovi tajný vzkaz z biskupství od Josefa Kavale. Po

¹⁷¹ <http://misie-nemecko.com/pdf%20dokumente/Karel%20Fort.pdf> (cit.dne 14.03.2016).

¹⁷² Ze svědectví prof. Dr. Karla Skalického, Th.D.

mši jsem mu ho předala a Fořt mi říká: „Nezdržujte se tu se mnou, nás tady hlídají a máme echo, že nás zítra přijdou zavřít. Proto budeme v noci přecházet.“ Bylo jich víc, celá skupina kněží. Pak jsme se rozloučili a on opravdu v noci i s celou skupinou přešel přes hranice. Později, protože se se mnou a mým mužem dobře znal ze skautingu, nám Karel Fořt občas z Mnichova volal. Po revoluci k nám občas jezdil a také jsem se s ním potkala i v kněžském domově, kde při pobytu v Českých Budějovicích bydlel. Karel Fořt často vyprávěl, jak téměř každé vánoce, kdy už byl v Mnichově, jezdil na Československo-Německé hranice. Z německé strany se alespoň díval na druhou stranu, do Československa a velice toužil po tom, vrátit se domů.¹⁷³

Karel Fořt ještě před svou smrtí sepsal duchovní závěť. Tato závěť byla určena všem, kdo ho znali, pracovali a prožívali s ním dobré i zlé. Z textu vyznívá nejen jeho hluboká pokora a víra v Boha, ale i vděčnost svým nejbližším. V této závěti Karel Fořt píše:

Moji milí!

Díky těm, kdo laskavě doplnili poslední datum mého života, Vám mohu oznámit, že dne 21. ledna 2014 si mě dobrotivý Bůh k sobě povolal. Prosím o odpuštění všechny, kterým jsem snad ublížil a i já odpouštím svým viníkům. Děkuji všem, kdo mně prokázali dobro, počínaje mými rodiči a konče těmi, kdo mi zatlačili oči. Děkuji Církvi, že mne seznámila s nebeským Otcem a dovolila mi Mu i Vám jako kněz sloužit. A protože věříme, že „v náruči Boží, odkud jsme vyšli, večer se všichni sejdeme zas,“ těším se na shledanou. Vám i ve smrti oddaný Mons. Karel Fořt.¹⁷⁴

¹⁷³ Ze svědectví p. Marie Šimové.

¹⁷⁴ <http://misie-nemecko.com/pdf%20dokumente/Karel%20Fort.pdf> (cit. dne 14.03.2016).

4. ZÁVĚR

V úvodu jsem uvedl, že mojí snahou a cílem této práce, je vytvořit ucelený popis života a díla kněze a českého patriota mons. Karla Fořta. Mojí snahou bylo zároveň vytvořit historický kontext doby jeho života. V rámci tohoto kontextu se mi podařilo přiblížit události, které se Karla Fořta přímo i nepřímo, osobně dotýkali. Byla to v první řadě druhá světová válka a nástup komunistické strany k moci v Československu, co velmi zasáhlo do života Karla Fořta a ovlivnilo hrubým způsobem jeho svobodu. A bylo to právě kněžství, které Karla Fořta provázelo po většinu jeho života. S jeho kněžskými studii je nerozlučně spjata dění v bohosloveckém kněžském semináři v Českých Budějovicích, které jsem se v této práci popsal nejen pomocí vzpomínek v knize Karla Fořta *„Život voněl člověčinou“*¹⁷⁵, ale také i díky archivním materiálům ze Státního oblastního archivu v Třeboni. V tomto archivu se mi podařilo najít a v této práci uveřejnit dosud nepublikované materiály fungování kněžského semináře, z doby studií Karla Fořta. V neposlední řadě jsem do této práce zapracoval i zajímavé osobnosti veřejného i církevního života, které Karla Fořta více, či méně ovlivnili. Velkým přínosem k celkovému obrazu života Karla Fořta byly i vzpomínky dosud žijících pamětníků, se kterými se mi podařilo nahrát rozhovor a zde jej publikovat.

Jak je již v této práci uvedeno Karel Fořt nic kromě dvou svých knížek nepublikoval. Vlastně ani na to neměl čas, protože celý svůj duchovní život věnoval starosti o „své“ věřící a svým odkazem ovlivnil několik generací. Věřím, že se mi podařilo tuto práci napsat tak, aby ti kdo ji čtou pochopili, že ke svobodě kterou si dnes užívají, vedla v minulosti velmi trnitá cesta. A Karel Fořt byl jedním z mnoha lidí, kteří pomohli tuto svobodu vybudovat.

¹⁷⁵ FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007

5. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Použitá literatura:

DZIVISZ Stanislav, DRAZEK Czeslaw, BUZZONETTI Renato, COMASTRI Angelo, *Síla v slabosti Jana Pavla II.*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 2006, ISBN 80-7195-080-7.

FOŘT Karel, *Život voněl člověčinou*, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2007, ISBN 978-80-7195-109-4.

FOŘT Jaroslav Karel, *Cesta, pravda, život, Postila otce Karla, slovo Boží na vlnách Svobodné Evropy (1980 – 1995)*, sdružení sv. Jana Neumanna, 1999, ISBN 80-86074-16-1.

FRANZEN August, *Malé církevní dějiny*, České katolické nakladatelství Zvon, 1992, ISBN 80-7113-008-7.

GELMI Josef, *Papežové od svatého Petra po Jana Pavla II.*, Mladá Fronta, Praha, 1994, ISBN 80-204-0457-0.

JAN Libor ed., *České církevní dějiny ve druhé polovině 20. století*, CDK Brno, 2000, ISBN 80-85959-74-7.

KADLEC Jaroslav, *Dějiny katolické církve III.*, Univerzita Palackého Olomouc, 1993, ISBN 80-7067-285-4.

KAPLAN Karel, *Stát a církev v Československu v letech 1948-1953*, nakladatelství Doplněk Brno, ISBN 80-85765-27-6.

KNIŽNÍ KLUB, *Kronika křesťanství*, Praha 1998, ISBN 80-86144-24-0.

KULHÁNEK Ivan, *Klopýtání přes budoucnost, dějiny Evropy od Vídeňského kongresu 1815 do roku 2005*, Academia, Praha 2008, ISBN 978-80-200-1608-9.

OLIVOVÁ Věra, *Dějiny nové doby*, TeMi CZ, 2008, ISBN 978-80-87156-16-2.

PILÁT Vladimír in kolektiv autorů, *Dějiny Evropské civilizace II.*, Paseka, Praha, Litomyšl, 1995, str. 286.

VAŠKO Václav, *Neumlčená II, kronika katolické církve v Československu po druhé světové válce*, Zvon Praha 1990, ISBN 80-7113-000-1.

WATTS Greg, *Dělník na vinici*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 2006, ISBN 80-7195-067-X.

ZBYNĚK Ludvík, BUREŠ Václav, *Černá kniha minulosti*, Garmond 2001.

Použité prameny:

SKALICKÝ Karel, *Tradice teologického studia v Českých Budějovicích*, in Tomáš MACHULA (ed.), *Deset let Teologické fakulty Jihočeské univerzity (Teologické studie 2001)*, České Budějovice 2001.

SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice (1700) 1804-1950*.

Použité internetové odkazy:

<http://www.aktualne.cz/wiki/osobnosti/papez-benedikt-xvi/r~i:wiki:1131/>.

<http://zivotopis.osobnosti.cz/josef-beran-arcibiskup.php>

http://www.ceskearchivy.cz/files/file/dokumenty/Dejiny_bcb.pdf.,

<http://www.czsk.net/svet/clanky/svet/zbranepovstalci.html>.

<http://www.dejinyvpohode.cz/Articles/1243-2-Vyznam+radia+Svobodna+Evropa.aspx>.

<http://encyklopedie.c-budejovice.cz/clanek/plojhar-josef>.

<http://www.fronta.cz/dotaz/uzavreni-vysokych-skol>.

<http://www.christnet.cz/magazin/clanek.asp?clanek=3966>.

<http://www.iencyklopedie.cz/hlouch-josef/>.

<http://www.iencyklopedie.cz/lateranske-smlouvy/>.

<http://www.misie-nemecko.com/index.php>.

<http://misie-nemecko.com/pdf%20dokumente/Karel%20Fort.pdf>

<http://www.moderni-dejiny.cz>.

<http://www.neaktuality.cz/zahranici/papez-jan-pavel-ii-navstivil-socialistickou-kubu/>.

<http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=18511>.

<https://www.reflex.cz/clanek/historie/60014/pred-60-lety-vypukla-alzirska-valka.html>.

<http://www.skaut.cz/node/212>.

<http://spcp.prf.cuni.cz/dokument/modus.htm>.

<http://tema.novinky.cz/papez-frantisek>.

<http://tisk.cirkev.cz/res/data/201/022525.pdf?seek=2>.

<http://www.totalita.cz/1968/1968.php>.

<https://udalosti.signaly.cz/1203/mit-brennender-sorge>.

<http://www.valka.cz/795-Valka-v-Koreji-1950-1953>.

<http://zivotopis.osobnosti.cz/josef-beran-arcibiskup.php>.

6. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

atd. – a tak dále

C. M. – Cirilo – Metodějská (fakulta)

CSc. – kandidát věd

č. – číslo

ČSD – Československé dráhy

ČSSR – Československá socialistická republika

Dipl.- diplomovaný

Ing. - inženýr

Dr. – doktor

FLN – Fronta národního osvobození (v Alžírsku)

J. E. – Jeho Excellence

KAN – Klub angažovaných nestraníků

KSSS – Komunistická strana Sovětského svazu

mj. – mimo jiné

MNV – Místní národní výbor

Mons. – Monsignore

NATO – Severoatlantický pakt

NSDAP – Německá nacionálně demokratická strana

OSN – Organizace spojených národů

P. – páter (označení kněze)

PTP – pomocné technické prapory

RNDr. – doktor přírodních věd

RSE – Rádio Svobodná Evropa

Sb. – sborník

SPD – Sociálně demokratická strana Německa

SSSR – Svaz Sovětských socialistických republik

StB – státní bezpečnost

sv. – svatý

ThDr. – doktor teologie

tzv. – takzvaný

ÚV KSČ – Ústřední výbor Komunistické strany Československa

vč. – včetně

7. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 Karel Reban - příčina nedostatku kněží u nás po převratu, zdroj: SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice* (1700) 1804-1950, sign IIA2, karton 2, list 456.

Příloha č. 2 Modus vivendi, Úmluva mezi republikou československou a Svatou stolicí ze ledna 1928, zdroj: <http://spcp.prf.cuni.cz/dokument/modus.htm>.

Příloha č. 1 Karel Reban - dnešní stav kněžských povolání, zdroj: SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice* (1700) 1804-1950, sign IIA2, karton 2, list 456.

Příloha č. 3 Porada profesorského sboru biskupského kněžského semináře v Českých Budějovicích ze dne 17. března 1939, zdroj: SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice* (1700) 1804-1950, sign IIA2, karton 2.

Příloha č. 4 Dopis od zemského úřadu v Praze kapitulní konzistoři v Českých Budějovicích ze dne 6. listopadu 1940 ve věci o právním postavení židů ve veřejném životě, zdroj: SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice* (1700) 1804-1950, sign. IIC1, karton 11.

Příloha č. 5 Příkaz k uzavření českých vysokých škol ze dne 21. listopadu 1939, zdroj: SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice* (1700) 1804-1950, sign. IIA2, karton 2.

Příloha č. 6 Žádost Karla Fořta o přijetí do biskupského kněžského semináře ze dne 28. června 1941, zdroj: SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice* (1700) 1804-1950, sign II.C6, C-G.

Příloha č. 7 Jmenování ThDr. Josefa Hloucha českobudějovickým biskupem v roce 1947, zdroj: SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice* (1700) 1804-1950, sign IIA2, karton 2.

Příloha č. 8 Dopis rektora biskupského kněžského semináře v Českých Budějovicích Karla Rebana arcibiskupskému semináři v Praze ze dne 8. října 1942, zdroj: SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice* (1700) 1804-1950, sign IIC1, karton 11.

Příloha č. 9 Dotaz rektora kněžského semináře na možnost odpuštění nucených prací pro studenty ze dne 30. října 1942, zdroj: SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice* (1700) 1804-1950, sign IIC1, karton 11.

Příloha č. 10 Odpověď z arcibiskupského semináře ze dne 29. října 1942, zdroj: SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice* (1700) 1804-1950, sign IIC1, karton 11.

Příloha č. 11 Dopis určený bohoslovcům nuceně nasazeným v Německu, zdroj: SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice* (1700) 1804-1950, sign IIC1, karton 11.

Příloha č. 12 Zápis o konferenci profesorského sboru diecézního teologického učiliště v Českých Budějovicích ze dne 18. června 1945, zdroj: SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice* (1700) 1804-1950, sign. IIA2, karton 2.

Příloha č. 13 Žádost o sociální pomoc bohoslovcům, zdroj: SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice* (1700) 1804-1950, sign IIC1, karton 11.

Příloha č. 14 Charakteristika kandidátů kněžského svěcení ze dne 21. května 1948, zdroj: SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice* (1700) 1804-1950, sign IID2.

Příloha č. 15 Výkaz o čekatelích stavu kněžského, zdroj: SOA Třeboň, *Biskupský kněžský seminář a diecézní teologický institut České Budějovice* (1700) 1804-1950, sign IID2.

Příloha č. 16 Úmrtní list Karla Fořta, zdroj: českobudějovické biskupství, kancléř Václav Kubeš.

8. ABSTRAKT

RYTÍŘ, T. *Karel Fořt – život a dílo*. České Budějovice 2016. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra teologických věd. Vedoucí práce Mgr. Tomáš Veber, Th.D.

Klíčová slova: Karel Fořt, bohoslovec, kněz, českobudějovická diecéze, emigrant, česká duchovní služba, Rádio Svobodná Evropa.

Práce se zabývá historickým pojednáním o životě a díle významného kněze, vedoucího české duchovní služby v Německu a redaktora náboženského vysílání Rádía Svobodná Evropa Mons. Karla Fořta.

Zdroje, ze kterých jsem v této práci vycházel, jsou: Státní oblastní archiv Třeboň, odborná literatura a internetové odkazy.

ABSTRACT

This diploma thesis is a treatise on life and work of Mons. Karel Fořt, an eminent priest, a leader of Czech Spiritual Care in Germany, and an editor of religious broadcasting on Radio Free Europe.

For my thesis, I used following sources: State Regional Archives in Třeboň, professional literature, and online sources.

Key words

Karel Fořt, theologian, priest, Diocese of České Budějovice, émigré, Czech Spiritual Care, Radio Free Europe.

PŘÍLOHY

Karel R e b a n,
 rektor a ředitel kněžského semináře
 v Českých Budějovicích.

I. Příčiny nedostatku kněží u nás po převratu

byla hlavně malá víra našich studentů, je jimž důsledkem byla bázeň před mavními novinnostmi katolického kněžství a před obtížemi hmotnými, jimiž se kněžství vyhrožovalo, před utrpením a pronásledováním, před výsměšnou přímo utrápností, kterou zvláště inteligence nocojevovavala katolickému knězi, dávajíc mu již svými pohledy a svým chováním na srozuměnou, že ho lituje a nechápe, jak ještě někdo je s to obstarávat náboženských pohnutí svůj rozum a svou svobodu. Bohužel, velikou příčinou poklesu kněžských povolání byla pronásledování kněžské v době reformistické horečky a kněžských smutných osudů.

II. Dnešní stav kněžských povolání

je poččetně daleko lepší v Čes. Budějovicích na př. se počet bohoslovců za posledních desetiletí zesahatónásobil. Také co do kvality lze říci, neboť možno souditi o takových teoretických a hluboce vnitřních věcech, že celkem je úroveň bohoslovecká na mavní a i pově vyšší svého povolání, že více mezi ním jest vrostnější než snad kysí bývala. Ale optimismus co do počtu povolání byl by nebezpečným omylem. Příliv do semináře stále ještě nestačí vyplniti mezeru mezi silně porušeným kněžstvím. Mysleme jenom na to, kolik laických katechetů je třeba přivzít k obstarání ukolů, jež si pro sebe vyžadují kněze... Na to jeví se ve statistikách posledních let u některých seminářů opět pokles a jen málo jest ustavů, u nichž stoupaní počtu trvá. Žá se, že přijímací nová křise, zvláště musíme si s lítostí přiznati, že českých bohoslovců procentuálně ubývá. Domysleme všechny ty důsledky a považme příčiny toho jevu. To nasvědčuje tomu, že náboženský život u Čechů nemá té vnitřní síly, jaká je nutným předpokladem ku vzniku povolání ke kněžství.

III. Kterými prostředky pracovati?

Otvorí sám Svatý Utec v encyklice o kněžství, kde řeší tuto otázku, jež jest přímo existenční otázkou katolické církve v tom či onom prostředí. Dobrým a místním. Svatý Utec uvádí tyto prostředky: modlitbu, církvní řízení organizovaná za účelem soustavného buzení věstování kněžských povolání, činnost katolické Akce na tomto poli, výchovu vobinnou a lepší příkladem náboženské hořlivosti mezi inteligencí a vřadčími vrstevami společenskými. - K tomu netřeba nic více dodávati. Tento pohled Svatého Utee jest hluboký a výstižný.

U nás až posud soustavně pracuje se málo. Proto voláme po organizaci modliteb a obětí za kněze a bohoslovce ve velkém měřítku. Voláme po skutečně katolických činěních s výchovou nadříczenou, třibíelí novahu a posilující k sebezánovu. Voláme po katolické škole národní a střední, vřadit nynější škola neobráá vobostu ani intelektuálně přívaveného pro studium teologie, natož novahově a myšlenkově. Přejeme si, by organizace katolické mládeže všechny mnohem více a záměrněji ve svých řadách mezi hochy budily a chránily povolání ke kněžství než jak se namnoze děje. Řízení, jež u nás cílevědomě zabývají mavní a hmotnou přívavou k duchovním povoláním nenacházejí u katolíků tolik pomoci, kolik potřebují. - Zkušenosti, jež máme s hmotnými nepovami hochů nabízejících se k duchovnímu stavu, ráí ovšem k veliké opatrnosti. Tu věc je nutno řešiti tak, aby se dostalo pomoci potřebným, aniž by se jí neužívalo a také tak, aby byla vážnou pomocí církvním, nikoliv zálibou soukromou osob, které si mohou dovoliti nepovažovati hmotně chudé studenty a kandidáty kněžství.

Nesmí ně mnoho obého může a má vřisoboti kněžství osobním stykem s hochy-studenty a s bohoslovci. Katecheta na střední škole jmenovitě jak osobností, tak metodu a duchem náboženské výuky a výchovy může vobuditi mnoho povolání. Potřebujeme katolických gymnasií, potřebujeme náležitě výchovy v t. zv. malých seminářích. Veřejnost nak necht nezamíná, že tenrve po náležitě očisté a odstranění svých a pronásledování, po důkladné korektuře nesprávných zásad a názorů bude lze očekávati, že duchovní mládež českého národa a dnešní společnosti vbec bude vřadnějí na kněžská povolání.

MODUS VIVENDI

Úmluva

mezi republikou československou

a Svatou stolicí

sjednaná v lednu 1928

(vstoupil v platnost 2. února 1928)

**Nóta čs. vlády ze dne 29. ledna 1928,
zaslaná Vatikánu ministrem zahraničních věcí dr. E. Benešem**

*Jeho Eminenci
kardinálu Gasparimu,
státnímu sekretáři Svaté stolice v Římě*

Eminence,

od několika již roků vláda Československé republiky měla čest projednávat se Svatou stolicí úpravu určitých otázek politicko-náboženských, které byly mezi oběma stranami dosud nevyřízeny. Výsledek těchto jednání byl parafován 17. prosince 1927 zásrpci obou stran a bylo dohodnuto, že bude předložen ke schválení jednak Jeho Svatosti, jednak vládě československé a že vejde v platnost výměnou reversálních nót mezi státním sekretářem Svaté stolice a ministrem zahraničních věcí Republiky československé,

Mám nyní čest Vám oznámiti jménem vlády československé, že dne 20 ledna 1928 dala svůj souhlas k tomuto ujednání (k tomuto modu vivendi), jehož konečný text byl smluven v jednáních z měsíce prosince 1927 mezi msgre Borgongini Ducou a p. Kroftou takto:

článek I.

Svatá stolice a vláda Československá dohodly se o zásadě, že žádná část Československé republiky nebude podřízena ordináři, jehož sídlo jest za hranicemi Československého státu a že rovněž žádná československá diecéze nebude přesahovati státních hranic. Svatá stolice a vláda Československá se dohodnou o novém ohraničení a dotaci diecésí. Ku přípravě této dohody budou do dvou měsíců zřízeny dvě komise na sobě nezávislé; první utvoří Svatá Stolice z delegátů všech interesovaných diecésí za předsednictví zástupce Svaté Stolice v Praze, druhou vláda československá ze zástupců interesovaných diecésí a expertů.

článek II.

Správa církevních statků nemovitých a movitých v Československu, které jsou nyní zajištěny vnučenou správou, je zatímni až do dohody, dotčené v předcházejícím článku, a jest svěřena komisi za předsednictví episkopátu příslušného území.

článek III.

Řády a kongregace řeholní, jejichž domy jsou v Československu, nebudou podléhati představeným provinciálních domů týchž řádů a kongregací v cizině. Je-li zřízení provincie v Československu nemožné, budou tyto československé domy řeholní podřízeny přímo generálnímu domu.

Provinciály a představenými řeholních domů, podléhajících přímo generálnímu domu, budou státní příslušníci českoslovenští.

článek IV.

Svatá Stolice, dříve než přikročí k jmenování arcibiskupů, diecézních biskupů, koadjutorů cum iure successionis a armádního ordináře, oznámí Československé vládě jméno kandidátovo, aby se ujistila, že vláda nemá důvodů rázu politického proti této volbě. Uvedení preláti musí býti českoslovenští státní příslušníci.

Námítkami rázu politického rozumějí se veškeré námítky, které by vláda mohla podpíratí důvody, vztahujícími se na bezpečnost země. na př. že se vybraný kandidát provinil politickou činností irredentistickou, separatistickou nebo namířenou proti ústavě nebo veřejnému pořádku ve státě.

Jméno kandidáta naznačeného Svatou Stolicí, jakož i příslušné vyjednávání zachovají se v tajnosti.

Ustanovení o armádním ordináři vstoupí v platnost jen v tom případě, že se zachová soustava samostatné náboženské péče o vojíny. V tomto případě bude se dbáti, kromě námitek rázu politického, i námitek vztahujících se k postavení kandidátovu v armádě.

článek V.

Hodnostáři, uvedení v předchozím článku, složí po svém jmenování Svatou Stolicí, dříve než nastoupí svůj úřad, přísahu věrnosti státu československému těmito slovy:

"Iuro et promitto sicuti decet Episcopum fidelitatem Reipublicae Cecoslovacae necnon nihil me facturum quod sit contra salutem, securitatem, integritatem Reipublicae." (Přísahám a slibuji, jakož sluší biskupovi, věrnost republice Československé, a že nic neučiním, co by bylo proti blahu, bezpečnosti a integritě republiky.)

článek VI.

Vláda se postará, aby platná zákonná ustanovení byla co nejdříve přizpůsobena tomuto modu vivendi.

Potvrzuje Vaší Eminenci souhlas vlády československé s modem vivendi, ujednaným v našich vzájemných diskusích, mám čest vyjádřiti Vaší Eminenci velikou naši spokojenost s výsledkem vzájemně dosaženým v této dohodě a ujistiti Vaší Eminenci, že vláda Československé republiky se snažila vždy zajistiti všem svým občanům svobodný vývoj a respektování jejich víry, jejich citů a zájmů náboženských, což se také šťastně odráží v tomto ujednání. Mám čest připojiti, že vláda Československé republiky bude postupovati v témže duchu, jednak při provádění této dohody, jednak při řešení otázek, které by snad mohly vzniknouti mezi oběma stranami.

Račte přijmouti, Eminenci, výraz mé nehlubší úcty.

**Jménem vlády československé:
ministr věcí zahraničních:
dr. E. Beneš**

Pozn:

Lápis

o poradě profesorského sboru bisk. kněžského semináře, v les. Budejovicích, která se konala dne 17. března 1939 v 10 hod. dopoledne.

Přítomni byli všichni členové profesorského sboru.

Rektor semináře po uvítání přítomných zmínil se nejprve o změně na Stoličci apoštolském. Vřelými slovy ocenil ráslnou papíře Pia XI., jehož památku uctili přítomní prvotním. Novému papíři slibuje jménem sboru profesorského a bohoslovců věrnost a oddanost.

Potom poukázal rektor semináře na změnu ve státním právním poměru naší vlasti; důsledky této změny se projevují i v kněžském semináři. Nad kněžským seminářem byl ustanoven od úřadu sv. „Deutsches Arbeitsamt“ komisař prof. reál. gymn. něm. Albin Böhm. Podle jeho rozkazu svolána byla na tento den konference sboru profesorského, v níž bylo sboru prof. foto ornámeno: tvrdý nástane zatím na svém místě. K nové státní vrchoposti nutno projevovat lojalní smýšlení a k tomu také nabádat bohoslovce. Poručeno „Heil Hitler“ je nyní oficiálním pozdravem. Flákový kříž je výsostným znamením svrchovanosti říše německé a náleží mu tedy patřičná úcta. Naričeno nejbrně vyvěsiti prapory s flákovým křížem na budovu a hotel. Komisař semináře bude denně docházeti do ústavu; jemu se budou podávat zprávy o tom, co se děje v semináři, a vše se bude dít jen v sborovém s ním.

Rektor ornámuje dále, že v nejbližší době hodlá ruský kancléř Hitler navštívit Budejovice a o způsobu jeho uvítání podá pohybný komisař ústavu.

Po debatě o době, kdy by se měl letos udělat subdiakonát, usnesl se sbor prof. na tom, aby se udělal 26. března, jak již dříve bylo stanoveno.

Jestli volných návrhů nebylo, prohlásil rektor poradnu za skončenou a sdělil datum příští konference, která se bude konati 20. března ve 3 hod. odpoledne. Lápis o ní je na druhé straně.

V les. Budejovicích, dne 17. března 1939.

Z E M S K Ý Ú Ř Á D V P R A Z E .

XVI., Tr. M. Brauna 13., tel. 414-42.

č. 5.817 - 1940.
odd. 7.

V Praze, dne 6. listopadu 1940.

Vysocedůstojná
kapitulní konsistoř

České Budějovice.

Věc: Diecešní kněžská učiliště, čekatelé stavu kněžského, provedení vládního nařízení č. 136/1940 Sb. z. a n. o právním postavení židů ve veřejném životě.

Velmi nutné !

S poukazem na zdejší přípis ze dne 4. října 1940, 4.719/3 z r. 1940/odd. 7, týkající se provedení vládního nařízení č. 136/1940 Sb. z. a n. o právním postavení židů ve veřejném životě v oboru kultové správy a na přílohy zaslané tímto přípisem žádám, aby bylo učiněno ještě bezodkladné opatření, aby prohlášení o rodovém původu v příslušném jazykovém znění bylo dodáno za účelem přesného a svědomitého vyplnění a doložení předepsanými doklady všem alumnům / čekatelům stavu kněžského / v

biskupského kněžského semináře v Českých Budějovicích.

Pokud shora jmenované osoby nemají dosud všechny potřebné doklady, nebo osvědčení o rodovém původu, vydané podle § 2 shora cit. vládního nařízení, nechť vyplní zatím a vlastnoručně podepíší toliko první stranu prohlášení o rodovém původu. Zbývající dvě strany vyplní tyto osoby až si opatří všechny potřebné doklady. K opatření těchto dokladů byla povolena lhůta do 31. prosince 1941. Ti, kteří mají všechny potřebné doklady nechť vyplní všechny strany zmíněného prohlášení, v němž dlužno v jednotlivých rubrikách poznamenati i

data matričních listů, jimiž se prokazuje správnost údajů.

Vyplněná / byť jen částečně / prohlášení buďtež sem předložena neprodleně, nejdéle však do čtrnácti dnů a to spolu se seznamem osob, jejichž prohlášení jsou předkládána a doklady oněch osob, které vyplnily již celé prohlášení.

Neúplně vyplněná, pokud se týče neúplně doložená prohlášení o rodovém původu, jakož i zaslání sem doklady, budou po nahlédnutí vráceny k doplnění. Tato vrácená prohlášení jest sem pak bez další výzvy zaslání / ovšem řádně a úplně vyplněná a doložená všemi předepsanými doklady s odvoláním na číslo předloženého sem seznamu, pod kterým byly tyto osoby v tomto seznamu zapsány / nejdéle do 31. prosince 1941.

Ostatní / úplně vyplněná a řádně doložená prohlášení / budou zde ponechána.

V ostatním, zejména pokud jde o to, které matriční doklady dlužno sem se zmíněným prohlášením zaslání, o přezkoušení prohlášení a úplnosti dokladů, o způsob sestavení seznamu, o udání počtu osob židovského původu a o způsob vyplnění prohlášení o rodovém původu, poukazují na shora uvedený zdejší přípis a na zaslání opis oběžníku ministerstva vnitra.

Prohlášení o rodovém původu lze obdržeti u Tiskárny Protektorátu Čechy a Morava v Praze III. v německém / čís. sklad. 184/I d/i v českém / čís. sklad. 184/I č./znění.

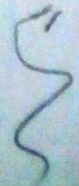
Za zemského presidenta:

Smitek v.r.

Za správnost vyhotovení -
správce výpravny:

Kratochvílora

Lisoviny objednat

A. E. SEMINARIUM MAJUS
OLOMUCENSE

Olomucii dne 21. listopadu 1939.

Nr. 1265/39.

Ad Nr.

Allegata

Vysocedůstojnému

rektorátu bisk.kněžského semináře

v L. Budějovicích.

Dle informací, jež podepsanému dalo Gestapo, vztahuje se zavření českých vysokých škol na 3 roky také na zdejší O.M. fakultu bohosloveckou a kromě toho, jak bylo výslovně podotknuto, je našim bohoslovcům "jedwede Fern der Fortsetzung der theologischen Studien untersagt"; jako příklad bylo uvedeno, že nesmí nikdo z našich bohoslovců po dobu zákazu pokračovati v bohosloveckých studiích na některém bohovědném učilišti. /Viz dodatek!/
v

Ani se nedovedu upamatovati, zdali jsem to tak v celém rozsahu našim bohoslovcům v oněch hodinách hluboké deprese správně oznámil. Proto prosím: Kdyby někdo z našich bohoslovců chtěl pokračovati ve studiích na Vašem učilišti, raďte jej na citovaný zákaz upozorniti, aby ani nám ani Vám nevznikly z nedodržení zákazu nějaké potíže.

O duchovní podpoře vřele prosí jménem svým, jménem svých spolupředstavených jakož i všech nepřítomných bohoslovců

Antonín Hradil,

Dodatek: Výslovně také zakázáno našim bohoslovcům pokračovati ve studiích privátně pod vedením profesora bohosloví. superior.

Karel Pořt, abiturient, Písek, Raisova 1381.

Vše: Žádost o přijetí
do semináře.

V Písku dne 26. června 1941.

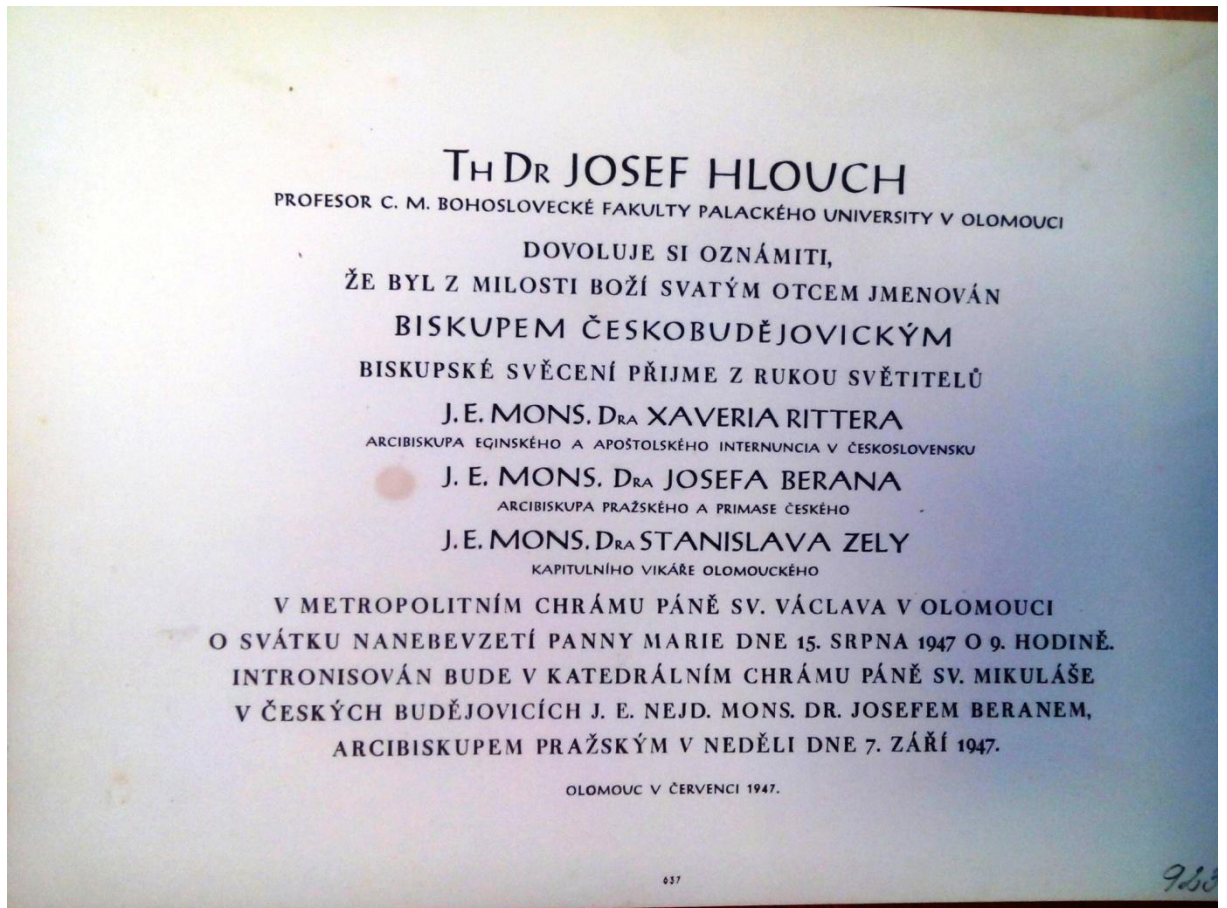
D ů s t o j n ě m u r e k t o r á t u

biskupského kněžského semináře v Českých Budějovicích!

Žádám o přijetí do prvního ročníku biskupského kněž-
ského semináře v Čes. Budějovicích a prosím o laskavé sdělení
bližších informací a podmínek přijetí. Studoval jsem od roku
1936 na Jirsíkově gymnasiu v Čes. Budějovicích a byl jsem po
celou tu dobu chovancem biskupského studentského semináře
v Čes. Budějovicích.

Karel Pořt.

Přílohy-3 : Křestní list,
Domovský list
Vysvědčení dospělosti v prvopise.

Vom Rektorate des Bischöflichen Priestergeminars in Budweis.
Z rektorátu Biskupského kněžského semináře v Budějovicích.

Č. j. 10.

8. října 1942.

Vysecadůstojnému reditelství
/arci/biskupského kněžského semináře

v

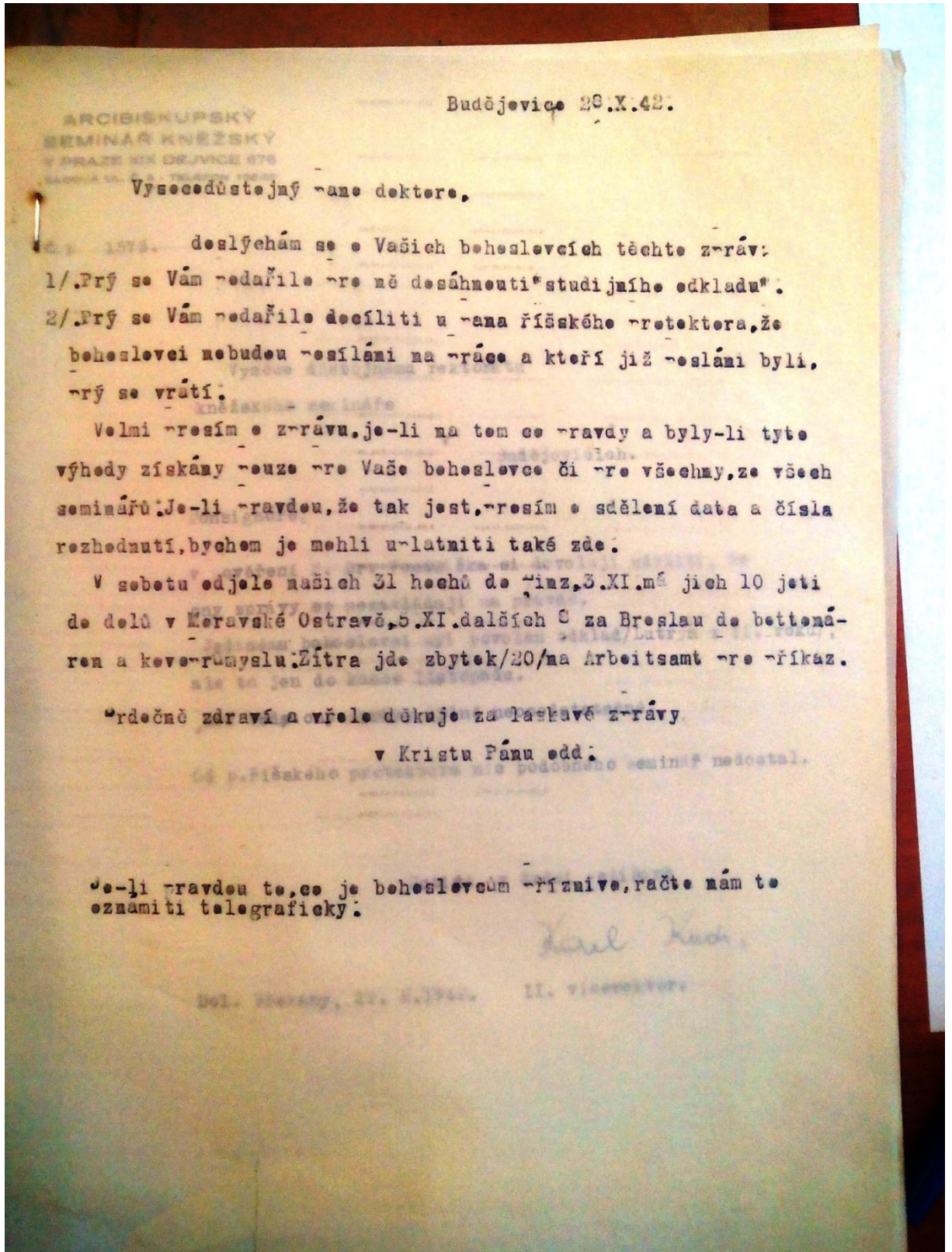
Arbeitsamt v Budějovicích předv elal dva beheslevce, narezené roku 1921 a 1922, ku vrehlídce, aby byli případně přikázáni na práci v říši a v obsazených územích. Když se dostavili, byli zatím proměštěni bez vrehlídky a bez rozhodnutí. Úrad asi uvažuje, ce s nimi.

V nehlubší účtē redensaný presí uctivě e zrávu obratem, ce se v této věci děje s tamními beheslevci a je-li jaká možnost ušetriti jich tehete vytžení ze studia a ušetrení semináře před ztrátou beheslevců.

Za laskaveu informací viele děkuje

v Kristu Pánu odd.

rektor:

ARCIBISKUPSKÝ
SEMINÁŘ KNEŽSKÝ
V BRNĚ 118 DEJVICE 676

Budějovice 29.X.42.

Vysecedústejný pane dektore,

- 1/Prý se Vám podařilo pro ně dosáhnouti "studijního odkladu".
2/Prý se Vám podařilo dočísti u pana říšského protektora, že
behesleveci nebudou posíláni na práce a kteří již posláni byli,
prý se vrátí.

Velmi prosím o zrávu, je-li na tom co pravdy a byly-li tyto
výhedy získány pouze pro Vaše behesleveci či pro všechny, ze všech
seminářů. Je-li pravdou, že tak jest, prosím o sdělení data a čísla
rezhednutí, bychom je mohli uhlatnit také zde.

V sobotu odjelo našich 31 hochů do Linz, 3.XI. má jich 10 jeti
do delů v Keravské Ostravě, 5.XI. dalších 8 za Breslau do bettená-
ren a keverunyslu. Zítřejde zbytek/20/na Arbeitsamt pro říkaz.

řdečně zdravím a ovřele děkuje za laskavé zrávy

v Kristu Pánu odd.

Je-li pravdou to, co je beheslevecům příznivo, račte nám to
oznámiti telegraficky.

Karel Kuch

Del. Moravy, 21. 8. 1942.

II. vicekanclář

ARCIBISKUPSKÝ
SEMINÁŘ KNĚŽSKÝ
PRAZE XIX DEJVICE 676
DOVÁ UL. Č. 3 - TELEFON 726-95

Č. J.1573.

Vysoce důstojnému rektorátu
kněžského semináře

v
Budějovicích.

Monsignore,

v pověření P. Dr. Vondráčka si dovoluji sdělit, že
ony zprávy se nezakládají na pravdě.

Jedinému bohoslovcí byl povolen odklad/Lutrjn z II. roku/
ale to jen do konce listopadu.

,sou teď ony zprávy úplně neopodstatněné.

Od p.říšského protektora nic podobného seminář nedostal.

Uctivě v Srdci vežíšově

Karel Kuch,

Dol. Břežany, 29. X.1942.

II. vicerektor.

MONITUM SALUTARE.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Jak se zachováte tam v dálce?

Řiďte se těmito pravidly a reky:

- 1/ Udržujte styk se seminářem. Víste o sobě, o svých spolebratřích. Opyňte nám každou změnu adresy a ředí. - Medletež se za seminář - my se tu budeme medlití za Vás:
Pro fratribus nostris absentibus?
Salves fac serves Vues, Deus meus sperantes in Te...
- 2/ Zachovejte věrnost Behu!
Denní modlitba, nedělní mše sv. a sleve Beží, sv. svátosti - jak jen bude možné.
Zachovejte věrnost sv. Církvi katolické - editneta-li se v dia-
stefa, buďte ochotni třeba s velikými namahami narlniti své revin-
nosti jako katoličtí beheslevidi.
- 3/ Vezměte si s sebou svícenou medajliku, škarulín, růžanec, knihu modlitební a duchevní.
- 4/ Tam vyhledejte osobní srojení s katolickým knězem, s některým blízkým klášterem, s kněžským seminářem, bude-li na blízku.
- 5/ Vzbuzujte časte, denně, zvláště v nebezpečnoství d e k e n a l e u
I i t e s t. Pedebně také duchevní sv. přijímání.
- 6/ Svatá Stelice udělila dělníkům českým pracujícím v Říši de-
velení, že smějí v celých skurkách ebáržeti svatestně rozhřešení
/generalní abseluci/, aniž by kenali zrevěd, redrebnou. Tete hre-
madně rozhřešení -latí, jestliže je kajionik dis-renevou litostí
a dobrým ředsežžatím a jestliže jest ochoten ři řiležitosti
vykenati zrevěd urlnou a redrebnou.
- 7/ V Říši je develene řre armádu a jiné skurky sleužiti mái sv.
i ed-eledne, ke sv. řrijímání revně lze řristu-ovati trebas ed-
rededne, večer Pákuž lačnosti je zmírňmstati čtyři hediny/ředle
některých novějších develení jestě mōnō/řed sv. řrijímáním zdr-
žeti se rekrmu a nareje.
- 8/ Zachraňte nejen sebe, nýbrž také jiné d u š e, uređtelujte ed
srdce k srdci, zvláště mezi krajany dělníky.
- 9/ Celým cheváním dělejte čest semináři, Církvi, stavu duchevnímu,
by Vám nikdž nemohl řravem nic vytýkati. Mac-ak redřirujte čest
katolíkú vzernou osobností i vzernou řrací.
- 10/ Při práci mějte dobřú úmysl: PRO BOHA! - Obřtuji vše na tož
umysl, aby mi Bōh derral milesti každěstvi a věrněse setrvání
v něm až do konce! - Věchny revinnosti kenajte s v š d e m i-
t š - řre Behu, nejen z lidských řchutek!

Řádi Vám ve všem řemōžeme, ředle možnosti. Při develeně nás sa-
vřtivte!

PÁN BŮH VÁS OPATRUJ A ZACHOVJ!

Zápis

o konferenci profesorského sboru Diec.theol.učiliště v Č.Budějovicích,
konané dne 18.června 1945.

Pořad:

1./V osobním stavu prof.sboru nenastaly změny.

Osobní stav bohoslovců: 49 posluchačů - bohoslovců, 6 řeholníků.
Ze 75, kteří byli nasazeni v práci vrátili se všichni kromě 9:
pp. Kubovec, Šittler, Šimek, Javorský, Šiffner, Šíma, Zítek, Fleisig, Řežáb.
Bohoslovec V. Růžek zahynul při náletě v Linci, uvěznění byli 3:
Fleisig, Votruba, Haase.- Ctp. Pernegr bude dále veden jako posluchač
theologie, prozatím ne jako bohoslovec našeho semináře, stejně tak
býv. Salesián Šmídl, jenž nastoupí příští rok do IV. roč.

2./ Podána charakteristika našich novokněží: Dpp. Drmoty, Kondryse, Mazouše,
Motejla, Prokeš, Štrábergra pro kapit. konsistoř. Dpp. Drmota, Marouš a
Kondrys mají ještě absolvovati část látky v příštím roce.

3./ Stavovena uprava studia v příštím roce: Konec I. semestru ~~pro~~ bohoslovců,
kteří se vrátili po Velikých, bude 30. června. II. semestr začne pro ně
1. července a skončí 31. října t.r. Tito bohoslovci začnou školní rok
přednáškami 4. září. Ostatní řádní posluchači 1. října.

4./ Konec přednášek stanoven na 27. června t.r. Potom budou zkoušky až do
7. července. Ke zkouškám budou připuštěni především ti, kdož celý rok
absolvovali, z ostatních jen ti, kteří se přihlásí z určitého předmětu a
které příslušný profesor schválí. - Stanoven pořad závěrečných zkoušek.
- Viz přílohu.

5./ Te Deum bude 5. července.

Roubal

Kadlec

Šmídl

Roubal

Kadlec

Šmídl

Douša

Z rektorátu Biskupského kněžského semináře v Českých Budějovicích

Č.j. 539/46:

17. července 1946:

P.T.:

Sociální pomoci

v Českých Budějovicích:

V hluboké úctě podepsaný prosí velmi snažně o dobrotivé udělení jednotlivých částí oděvu nebo celých oděvů z americké pomoci beheslovcům kněžského semináře v Čes. Budějovicích, jichž seznam je připojen:

Svou uctivou prosbu podpírá především všeobecnými důvody, že totiž všichni beheslovci, pro něž se o této dobrodiní žádá, jsou české národnosti, národně a politicky spolehliví a chudební. Kdežto posluchači fakult mají mimo jiné hmotné výhody t. zv. studijní podpory v měsíční výši až 1.500 Kčs, beheslovci diecézních seminářů jsou zcela vyřazení ze všech sociálních podper a pomoci. Zvláště pak v každém případě, kde se žádá o poskytnutí celého oděvu, běží o případy přímo krajní tísně, kde běží o zcela chudé sárečky, o lidi vážně nemocné, kteří si musí sami hradit léčebné náklady, o takové, kteří utrpěli značné škody následkem válečných událostí atd.

Ježto beheslovci jsou toho času na prázdninách, nemůže podepsaný zjistiti jiné údaje týkající se jejich velikosti než přibližné označení jejich velikosti:

Za překázané dobrodiní ujišťuje podepsaný svou i beheslovců hlubokou a trvalou vděčností:

S výrazy úcty

rektor kněžského semináře
v Čes. Budějovicích Kněžská 14:

z beheslevoč kněžského semináře v Ces. Budějovicích, pro něž se
 o dárování oděvu z americké pomocné akce:

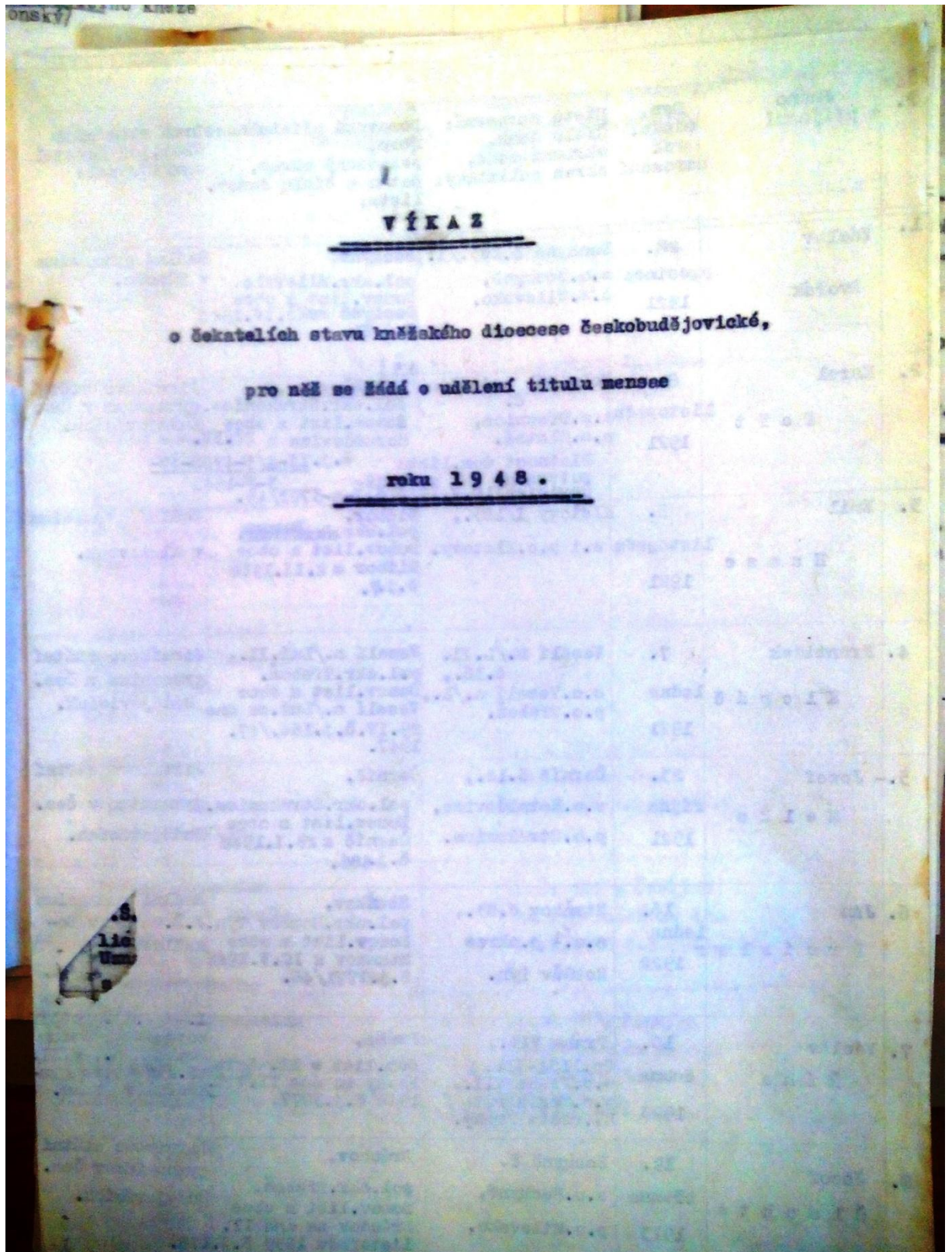
Příjmení a jméno	Rok narození	Oč se pro něj prosí	Velikost
Benhák Jaroslav	1920	kalhoty	střední
Belab Jaroslav	1921	"	nadprůměrná
Kavale Josef	1919	celý oděv	"
Kapačka Jan	1921	kabát	střední
Kraška Bohumír	1921	celý oděv	nadprůměrná
Novák František	1920	kabát	střední
Sobíšek František	1920	kalhoty	podprůměrná
Štáfl Petr	1920	"	střední
Wohlmut Václav	1919	kabát	nadprůměrná
Bůžek Karel	1922	kabát	střední
Dvořák Václav	1921	kalhoty	nadprůměrná
Fert Karel	1921	kabát	střední
Haase Emil	1921	kalhoty	"
Klepáč František	1921	"	"
Melka Josef	1921	kabát	"
Merzyniec Karel	1919	celý oděv	nadprůměrná
Preisler Jan	1922	kabát	střední
Režánek Bedřich	1922	kalhoty	nadprůměrná
Štěpán Václav	1921	celý oděv	střední
Šubert Jaroslav	1922	kalhoty	"
Trpák Jan	1918	celý oděv	"
Vetava Oldřich	1924	"	"
Višcha Josef	1923	celý oděv	nadprůměrná
Břáček Antonín	1921	kabát	střední
Itlák Jaroslav	1923	kalhoty	nadprůměrná
Smákal Karel	1924	celý oděv	podprůměrná
Sušánek Jindřich	1924	"	střední
Haase Alois	1924	kabát	podprůměrná
Menhart Karel	1923	celý oděv	podprůměrná
Pareubek František	1924	"	střední
Pavla Miroslav	1919	kabát	"
Pirný Tomáš	1922	"	nadprůměrná
Samec Josef	1926	kalhoty	podprůměrná
Slánský Josef	1925	kabát	nadprůměrná
Števíček Jan	1924	kalhoty	"
Vodička Zdeněk	1926	"	střední

10 měřím
 20x provádě
 30 osob

Ch a r a k t e r i s t i k a

kandidátů kněžského svěcení, podaná na konferenci profesorského sboru,
konané dne 21. května 1948.

- 1.-Dvořák Václav, dobré vůle, houževnatý, ve studiu pilný, pěstoval skauting. Nutno dáti pozor na nebezpečí Tbc.
- 2.-Polít Karel - hodný, pilný, zdravý, rovněž skaut.
- 3.-Hasec Emil - poctivého smýšlení, ve studiu dobrý, zdravý.
- 4.-Klopáč František - méně obratný avšak dobrý, vlohy slušné. Nesouměrné lopatky, slabé plíce.
- 5.-Melka Josef - ustálený, rozvážný, při měsím nadání svědomitý, zdravý.
- 6.-Proisler Jan - vztělivý, snaživý, upřímně zbožný, zdravý.
- 7.-Růha Václav - duševně velmi nadaný, ušlechtilé chování, vysoká kulturní úroveň a schopnost vyjadřování. Celkem zdravý kromě nebezpečí neurasthenie. Velmi schopný k dalšímu studiu.
- 8.-Šlechta Josef - intelektuální schopnosti veliké-zvláště v ritu, snad trochu stíždostivý. Nezmínujeme se o obtížích, jež vyvolal. Zdravý. Dobrý varhaník a zpěvák/prefekt zpěvu/.
- 9.-Štěpán Václav - velmi hodný, dobrosrdečný, nadaný. Churavý žludčinným vředem a slabých nervů.
- 10.-Šubert Jaroslav - trochu sváj, nadaný, zdravý.
- 11.-Trpák Jan - dobrého ducha, trochu zakřivený vlivem těžkých poměrů sociálních doma, nadaný a pilný, zdravý.
- 12.-Uhřík František - upřímný, svědomitý, pilný, nadaný, trochu nervosní, jinak zdravý. Byl komunijním prefektem.
- 13.-Veselý František - povaha přímá, zbožný, ve studiu velmi svědomitý, slabého srdce. Byl prefektem sakristie.

VÝKAZ

o šekatelích stavu kněžského diecése českobudějovické,

pro něž se žádá o udělení titulu mensee

roku 1948.

Číslo P. a příjmení	Jméno a příjmení	Den mésíc rok narosení	Místo narození: ústele doma, okresní soud, okres politický, narosení	domovská příslušnost: Obce, politický okres, datum a ústele domov. listu:	středních škola, ješ sekretel novitřoval:	ústele, na kóml se podřekl maturitní skúška, a vřelostel:	Prácelel ve stúdiích:	Čestokán o českých vumělel stúdiích obř- kústřel:	střelostel obř- kústřel:
1.	Václav Dvořák	28. prosince 1921	Bechyně č.165./I. s.o.Bečhyně, p.o.Milevako.	Bechyně, pol.okr.Milevako. Domov.list z obce Bechyně sez.IV.1946 č.j.61.	Reálná gymnasiun v Třboře.	Reálná gymnasiun v Třboře. Umáá čestpřijm.		...s ČOV v č.Budš- jovicích se dne 25.IV. 1946 č.j.I/ 286/46	
2.	Karel F o r t	8. listopadu 1921	Rokaitál pod Třm. s. o.Březnice, p.o.Blatná. Platnost dom.listu s. přizpůsobení v ústele- střelostel 10.V.1946 č.j.II-3703/46.	Horná Březnice, pol.okr.Strakonice. Domov.list z obce Horná Březnice s 22.II. č.j.II-4/5-4708-28- 3-2-1942	Jiráskovo státní gymnasiun v Čes. Budšjovicích.	Jiráskovo gymnasiun v Budšjovicích. Umáá čestpřijm.		...s ČOV v č.Budš- jovicích se dne 11.V.1946 č.j.I/ 286/46.	
3.	Emil H a a s e	5. listopadu 1921	Klatovy I/183. s.I p.o.Klatovy.	Klatovy, pol.okr.Klatovy. Domov.list z obce Klatovy s 2.II.1946 č.j.7.	Reálná gymnasiun v Klatovech.	Reálná gymnasiun v Klatovech. Umáá čestpřijm.		...s ČOV v Klato- vech se dne 21.V.1946 č.j.I-1072/1946.	
4.	František K l e p á š	7. ledna 1921	Veselí n./L.II. č.76. s.o.Veselí n./L. p.o.Třebon.	Veselí n./L. II., pol.okr.Třebon. Domov.list z obce Veselí n./L. se dne 29.IV.č.j.164./47. 1947.	Jiráskovo státní gymnasiun v Čes. Budšjovicích.	Jiráskovo státní gymnasiun v Čes. Budšjovicích. Umáá čestpřijm.		...s ČOV v č.Budš- jovicích se dne 11.V.1946 č.j.I/2867/46.	
5.	Josef M e l k a	23. října 1921	Čermič č.12. s.o.Horná Březnice, p.o.Strakonice.	Čermič, pol.okr.Strakonice. Domov.list z obce Čermič s 29.I.1948 č.j.486.	Jiráskovo státní gymnasiun v Čes. Budšjovicích.	Jiráskovo státní gymnasiun v Čes. Budšjovicích. Umáá čestpřijm.		...s ČOV v č.Budš- jovicích se dne 16.V.1946 č.j.2943/46.	
6.	Jan P r a i s l e r	16. ledna 1922	Stankov č.83. s.o.I p.okres Horná Březnice.	Stankov, pol.okr.Horná Březnice. Domov.list z obce Stankov s 10.V.1946 č.j.177/46.	Reálná gymnasiun v Horné Březnici.	Reálná gymnasiun J.Š.Bažda v Domaš- licích. Umáá čestpřijm. a vřelostel.		...s ČOV v Čes. Budšjovicích se dne 16.V.1946 č.j.2944/46.	
7.	Václav Š i h a	10. dubna 1923	Praha VII. Sp.1154-VII. s.o.Praha VII. p.o.Registrát hl.města Prahy.	Praha, Dom.list z hl.města Prahy se dne 11.VIII. 1946 č.j.3077.	I.-VII. čestpřijm kapalné gymnasiun Praha VII. - VIII. čestpřijm. Jiráskovo gym- nasiun v Praze.	Jiráskovo gymnasiun v Praze. Umáá čestpřijm. a vřelostel.		...s ČOV, Čes. Budšjovicích se dne 5.II.1946 č.j. I-413 / 48.	
8.	Josef Š l e c h t a	19. března 1923	Bechyně č.46. s.o.Bečhyně, p.o.Milevako.	Dříchov, pol.okr.Třebon. Domov.list z obce Dříchov se dne 11. listopadu 1939 č.j.178.	Jiráskovo státní gymnasiun v Čes. Budšjovicích.	Jiráskovo státní gymnasiun v Čes. Budšjovicích. Umáá čestpřijm.		...s ČOV v č.Budš- jovicích se dne 18.V. 1946 č.j.3033/46.	

ČESKÁ REPUBLIKA

ÚMRTNÍ LIST

v knize úmrtí matričního úřadu České Budějovice
 okres České Budějovice
 ve svazku 35 roč. 2014 strana/list 49 poř. č. 77

Místo úmrtí	České Budějovice, část České Budějovice 5 čp. 428
Den, měsíc a rok úmrtí	21.01.2014
Jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení	Karel Jaroslav Fort
Den, měsíc, rok a místo narození, okres/stát	08.11.1921 Rožmitál pod Třemšínem Příbram
Osobní stav	svobodný
Rodné číslo	21 11 08/082
Pohlaví	M
Místo trvalého pobytu, okres/stát	Mnichov Německo
Manžel(ka): jméno(a) a příjmení, popř. rodné příjmení rodné číslo	- - -
Poznámka	- - -

V Českých Budějovicích

dne 24.01.2014

Andrea Kašparová

jméno, příjmení a podpis matrikáře

